

EGGUDU NDUN KA TAWREETA EGGUDU

Fii no Alla Yaltiniri Banii-Isra'iila'en Misira

(1-15)

No Jamaa Isra'iila on Njaggiraa Misira

1 ¹E hino doo inde biɓɓe Isra'iila* ardunoobe e Yaaquuba ben Misira*, mo kala e ben arduno e beynguure mun nden, ben ko: ²Ruubaynu e Sim'uunu e Lewi e Yahuuda ³e Yassaakara e Zabuluunu e Buniyamiinu ⁴e Daana e Naftali e Gaada e Asiira. ⁵Tawi on jurriya Yaaquuba fow ko ɓe cappande njeedido, tawi Yuusufu kapun no Misira don. ⁶Bay nettii, Yuusufu e ben gootoobe mun ben fow maayi wondude e ngun jamaanu don fow. ⁷Bawto dun, ben Banii-Isra'iilayankeeɓe heɓi biɓɓe, ɓe layi, ɓe duudi, ɓe tiidi fota haa ɓe hebbini leydi ndin.

⁸Onsay lando keso fuddii laamaade leydi Misira ndin. Tawi on lando kapun andaano Yuusufu. ⁹On wi'i jamaa mun on: «On yi'ii, jamaa Banii-Isra'iila on burii en duudude e tiidude. ¹⁰Jooni wadanan hakkil e mabɓe. Si wonaa dun ɓe duuday, ko fii si gere aru e wadude, ɓe wontidoyay e ayɓe men ben, ɓe haba en, onsay ɓe yalta e leydi ndin.»

¹¹Onsay ɓe toɗɗanii ɓe hooreeɓe ko njaggira ɓe golleeji sattudi. Ko onsay ben darnani Fir'awna dee ca'e marirde jaamete, dun ko Fiituuma e Ramsiisu. ¹²Kono ko no ɓe njaggiranoo woo, ɓe burti duudirde, ɓe laya. Dun wadi haa Misirayankoobe ben huli Banii-Isra'iila'en. ¹³Onsay Misirayankoobe ben maccindiniri Banii-Isra'iila'en no sattiri. ¹⁴Be sattinirani ɓe ngurndan mabɓe dan golleeji sattudi e nder jiiɓugol loope, piya tuufe e kala noone golle gese. Hiɓe golliniraynoo ɓe dun no sattiri.

¹⁵ Onsay lando Misira on yewtidi e rewbe wallitotoobe rewbe Aabiryankeebe* jibinoobe ben, dun ko Sifratu e Fuu'atu, ¹⁶ o wi'i be: «Nde hidon wallitoo rewbe Aabiryankeebe ben woo, nde hiibe jibina, ndaaree hakkunde koyde boobo on, si on tawii ko gorko, waree mo, si ko jiwo, accee mo o wuura.»¹⁷ Kono tawi ben wallitotoobe ko hulaynoobe Alla, be wadataano ko lando Misira on yamiri be kon, be accayno booboobe worbe ben wuura. ¹⁸ Onsay lando Misira on nodditi ben wallitotoobe, o wi'i be: «Ko fii hondun wadandon dun, accudon booboobe worbe ben wuura?»

¹⁹ Ben rewbe wallitotoobe fii jibingol jaabii Fir'awna, be wi'i: «Ko bay bee rewbe Aabiryankeebe wa'aa wa rewbe Misirayankoobe ben. Bee ko heewube cellal, be jibinay ado wallitotoodo on hewtude.»²⁰ Onsay Allaahu on wadani ben rewbe ko moyyi. Jamaa on burti duudude, be tiidi fota. ²¹ Bay tawii ben rewbe ko huloobe Alla, Allaahu on yedi be jurriya kadi.

²² Ontuma Fir'awna yamiri jamaa mun on fow, o wi'i: «Kala boobo gorko mo Aabiryankeebe ben jibinanaa, yo bugoye ka maayo Niiluwol, kono si ko jiwo, yo acce o wuura.»

Fii Jibineede Muusaa

2¹ Gorko jeyaado e suudu Lewi ndun resi jiwo iwudo e Lewi. ² On jiwo yetti reedu, jibini boobo gorko. Bay o ndaarii, o tawii on boobo no labaa, o suudi mo e nder lebbitati. ³ Kono nde tawnoo o waawataa mo suudude hande kadi, o yetti debeere lebe, o wuji nde naran e ndole. O tumbi ton boobo on, o wallini ka nder kalinre daande Niiluwol. ⁴ Onsay jaajiraawo on boobo gorko nofitii takko don fii andugol ko hondun hebata on boobo.

⁵ Onsay jiwo Fir'awna on ari Niiluwol fii lootagol, tawi horbe makko ben no jindaynoo sera Niiluwol. Tun o haynii debeere nden ka nder kalinre, o nuli kordfo makko goo addanoygol mo nde. ⁶ Bay o udditii, o ndaari, o tawi ko boobo gorko

woni wullude ton. Jiwo Fir'awna on yurmaa mo, o wi'i: «Ko biɗɗo Aabirayankeejo* goo nii!»

⁷ Onsay jaajiraawo boobo on ari wi'i jiwo Fir'awna on: «Hara yo mi yahu, mi ɗaɓɓanoya on debbo beyɗo e hakkunde rewɓe Aabirayankeeɓe ɓen fii ko muyninana on oo boobo?»

⁸ Onsay jiwo Fir'awna on jaabii mo: «Yahu, wadaa ɗun!» Jiwo on yahi, addoyi yumma boobo on tigi. ⁹ Jiwo Fir'awna on wi'i on: «Yettu oo boobo, muyninanaa mi, mi yobete coggu mun.» Onsay debbo on yetti boobo on, muynini. ¹⁰ Bay wonii boobo on njandii, o nattani mo jiwo Fir'awna on, on jiwo watti on boobo biɗɗo makko. O inni mo Muusaa* ko fii o wi'uno: «Ko ka ndiyan mi suuti mo.»

Fii no Muusaa Dogiri Misira

¹¹ Bay wonii Muusaa njandii, o yahi ka musibɓe makko ɓen, o ndaari ɗin golleeji maɓɓe sattudi. E nder ɗun o yi'i Misirayankoojo goo no piya Aabirayankeejo, musidɗo makko. ¹² O layyi gite takko ɗon fow, o yi'aali hay gooto, kanko kadi o piyi on Misirayankoojo haa o maayi, o iri mo ka njaareendi ɗon.

¹³ Bimbi nden jande kadi o yalti, o hawrondiri e Aabirayankeeɓe ɗiɗo ka haɓata. Tun o wi'i toonɗo on: «Ko hondun piyantaa oo jokondo maa?»

¹⁴ On jaabii mo: «Ko hombo wadu-maa lando maa jaawoowo e hoore amen? Hara a miiji warude lan wano warirdaa non Misirayankoojo on kadi?» Onsay Muusaa huli, wi'itii: «Haray pellet ɗun andike!»

¹⁵ Onsay Fir'awna humpitii fii ɗun, o woni e ɗaɓɓugol feere no o warira Muusaa. Kono Muusaa dogi laawii Fir'awna, o yahi, o hodoyi e ndii leydi Midiyaani. Nande goo tawi himo joodii e takko woyndu. ¹⁶ Tawi yottinoowo sadaka mo Midiyaani ɗon no mari jiwɓe njeediɗo, ɓen ari yooɗugol hebbinoya tuppe ɗen fii yarnugol dammi ben maɓɓe ɗin. ¹⁷ Kono ngaynaakoobe goo ari, radii ɓe. Onsay Muusaa immii, bambani ɓe, o yarnani ɓe kadi dammi maɓɓe ɗin.

¹⁸ Bay jiwbe ben hewtitii ka ben mun Ra'uu'iila, on wi'i be: «Ko fii hondun artandon law hande?»

¹⁹ Be jaabii mo, be wi'i: «Ko Misirayankoojo goo jattini men e juude ngaynaakoobe ben. Hay o yoogani men, o yarni dammi din.»

²⁰ O wi'i jiwbe makko ben: «Ko honto on neddo woni? Ko fii hondun accandon mo ton? Awa noddoyee mo fii yo o aru, o jaama.»²¹ Bawto dun Muusaa jabi daakagol ka on gorko, on okki mo jiwo mun no wi'ee Safuuratu ko o resa. ²² On jibinani mo boobo gorko. Muusaa inni on boobo Gersuuma* ko fii o wi'uno: «Ko mi tunarankeejo wondo e leydi jananiri.»

²³ Bay duubi feyyii, lando Misira* on maayi. Tawi Banii-Isra'iila'en no oonude e nder maccangaaku, be woytii. Woytannde nde be woni woytaade e nder maccangaaku nden hewti ka Alla. ²⁴ Allaahu on nani nden oonannde mabbe, o anditi ahadi ndi o yettannoo ndin Ibraahiima e Issaaqa e Yaaquuba. ²⁵ Onsay Allaahu on ndaari Banii-Isra'iila'en, o andani be.

Fii no Alla Noddiri Muusaa

3¹ Wa fewndo onsay tawi Muusaa no aynude dammi esiraawo mun Yatru^a din, oo yottinoowo sadaka mo Midiyaani. O nawri di ka toonin wulaa. Onsay o ari e ngoo fello Allaahu wi'eteengo Huriiba*. ² Malaa'ikaajo Joomiraado on feenjirani mo loyngol yiite e hakkunde pitahun. Muusaa haynii dun, o ndaari, o tawi pitahun kun fow ko yiite, kono kun alaa sumude. ³ Onsay Muusaa wi'i: «Yo mi selu, mi ndaara ndee huunde hawniinde, mi anda ko fii hondun pitahun kun alaa sumude.»

⁴ Bay Joomiraado on ndarii tawii Muusaa selii fii ndaarugol, onsay o noddi mo kanko Muusaa immorde ka pitahun, o wi'i: «Muusaa, Muusaa!»

O jaabii: «Naamu! E hino lan!»

---

^a3.1 Yatru ko innde Ra'uu'iila goo.

⁵ Allaahu on daalani mo: «Wota a bado doo. Solu pade maa den ko fii ndee nokkuure nde daridaa e mun ko nokkuure hormorde.»⁶ O daalani mo kadi: «Ko min woni Alla ben maa on, on Alla Ibraahiima e Alla Issaaqa e Alla Yaaquuba.» Onsay Muusaa suumi yeeso mun ngon, ko fii himo hulunoo fewtinde giide makko den e Alla.

⁷ Joomiraado on daalani mo: «Pellet mi yi'ii tampere oo jamaa an wondo Misira*.
Mi nanii kadi wullitannde mabbe nden e hoore ben wonbe be njaggude, ko fii mido andi tampereji mabbe din. ⁸ Ko mi jippanii ko fii jatingol be e juude Misirayankoo be ben, mi yaltina be Misira, mi nawra be e leydi moyyiri yaajundi ndi bira e njuuri ilata e mun, hara ko leydi ndi Kanaaniyankeebe ben e Hissiyankeebe ben e Amoriyankeebe ben e Feriiziyankeebe ben e Hiwiyankeebe ben e Yebuusiyankeebe ben hodi e mun. ⁹ Jooni non wullitannde Banii-Isra'iila'en nden hewtii lan, mi yi'ii kadi bittannde nde Misirayankoo be ben bitti be nden.

¹⁰ Awa yahu, mi nulii ma haa e Fir'awna. Yahu yaltinoyaa jamaa an on Misira, dun ko Banii-Isra'iila'en.»

¹¹ Onsay Muusaa wi'i Allaahu on: «Hara min ko mi hombo haa ka mi yaha ka Fir'awna, mi yaltinoya Banii-Isra'iila'en Misira?»

¹² O daalani mo kadi: «Mi wonday e maa. Awa, e hino ko wonante maande wonde ko min tigi nulu-maa: nde yaltinoydaa jamaa on Misira woo, on rewoyay Allaahu on e hoore ngoo fello doo.»

¹³ Muusaa wi'i Allaahu on kadi: «Si mi yahii non jooni mi wi'oyii Banii-Isra'iila'en: «Alla baabiraabe mon ben nulii lan e mon», si be aru non e landaade lan ko honno on wi'etee, haray ko hondun mi jaaboytoo be?»

¹⁴ Onsay Allaahu on daalani mo kanko Muusa: «Ko min woni Wondo on.» O daali kadi: «Ko dundo jaaboyto daa Banii-Isra'iila'en: Ko Wondo on woni ko nulimmi e mon.»¹⁵ Allaahu on daalani kadi Muusaa: «A wowliranay nii Banii-Isra'iila'en:

«Joomiraado on^b, on Alla baabiraabe mon ben, dun ko Alla Ibraahiima e Alla Issaaqa e Alla Yaaquuba on woni ko nulimmi e mon.» Ko dun woni innde an nden haa poomaa, awa kadi ko nden innde mi haanaa anditireede e nder jamaanuujji din fow.

¹⁶ «Yahu, mottindiraa mawbe Isra'iilayankeebe* ben, wi'aa be: «Joomiraado on, dun ko Alla baabiraabe mon ben, on Alla Ibraahiima e Issaaqa e Yaaquuba, o feenani lan, o wi'i: Mi yeyyitike on, mi yi'ii ko wonadon wadeede kon Misira.

¹⁷ Mi wi'i mi yaltinay on e ndee tampere nde wondon e mun Misira, mi nawra on e ndii leydi ndi Kanaaniyankeebe e Hissiiyankeebe e Amoriyankeebe e Feriiziiyankeebe e Hiwiiyankeebe e Yebuusiyankeebe hodi e mun, ndi bira e njuuri ilata e mun.»

¹⁸ «Mawbe Isra'iilayankeebe ben hedoyto kongol maa ngol. Onsay an e mabbe on yahay ka lando Misira on, wi'on mo: «Alla Joomiraado Aabirayankeebe* ben feenani men. Jooni newnan men men yaha yaadu ndu balde tati ka wulaa fii wadanoygol Alla Joomiraado amen on sadakaaji.»

¹⁹ «Mido andi goy, lando Misira on newnanta on yahugol, si hinaa hara o doolira jungo dolnungo. ²⁰ Onsay mi fontay jungo an ngon, mi liba e leydi Misira ndin maandeeji an hawniidi di mi saakitata e hakkunde mabbe din fow. Bawto dun, o accay yahon. ²¹ Mi waday feere bee Misirayankoobe sulfinana oo jamaa, hara nde hidon yalta don woo, on yaltidataa e juude mehe. ²² Awa debbo kala landoto kawtal mun e debbo weerudo ka suudu mun cudaariiji kaalisi e kanje e concii. Yetton dun, bornon bibbe mon ben, worbe e rewbe. Ko non jattirton keyeeji Misirayankoobe ben.»

---

^b3.15 Ndee innde «Joomiraado» no firi «YHWH» e haala Aabirayanke. Dun no firaa e haala Pular «Woodaado on» maa «Wondo on» bay «YHWH» haanaaka janteede.

Fii no Joomiraado on Yediri Muusaa Bawgal

4¹ Muusaa jaabii, wi'i: «Kono be hooloytaako lan, be jaboytaa kongol an ngol, ko fii be wi'oyay: «Joomiraado on feenanaali ma.»»

² Onsay Joomiraado on wi'i mo: «Ko hondun jogidaa ka jungo maa don?»

O jaabii: «Ko tuggordu.»

³ O daalani mo kadi: «Bugu ndu ka leydi!» O bugii ndu ka leydi, tun ndu wonti mboddi. Muusaa dogi ndi. ⁴ Kono Joomiraado on daalani Muusaa: «Fontu jungo maa ngon, nangaa ndi ka bukkol.» O fontu jungo makko ngon, o nangi ndi, onsay ndi wonti tuggordu ka jungo makko. ⁵ Onsay Joomiraado on daalani mo: «A waday dun fii no be hoolora wonde Joomiraado on feenanaali ma, on Alla baabiraabe mabbe ben, on Alla Ibraahiima e Alla Issaaqa e Alla Yaaquuba.»

⁶ Joomiraado on daalani mo kadi: «Naadu jungo maa ngon ka nder dolokke maa.» O naadi jungo makko ngon ka nder dolokke makko. Onsay o yaltini ngo, tawi baade rawnirde wa cuddi nangii ngo. ⁷ O daalani mo kadi: «Wattu fahin jungo maa ngon ka nder dolokke maa.» O watti ngo ka nder dolokke makko, onsay o yaltini ngo, o tawi ngo wontii wano ngo wonirnoo non.

⁸ Onsay Joomiraado on daalani mo: «Si tawii be hooloyaaki ma, be wattanaali yila e maande aranere nden, haray be hooloyto maande sakkitorde nden. ⁹ Si tawii non wonii be hooloyaaki din maandeeji didii non, awa kadi be hedaaki kongol maa ngol, haray a yettoyay ndiyan Niiluwol, hibbaa dan e hoore leydi yorndi. Onsay dan ndiyan dan yettudaan Niiluwol wontay yiyan e hoore ndin leydi yorndi.»

¹⁰ Onsay Muusaa wi'i Joomiraado on: «Yaa an Joomiraado, haa hande mi wonaali feraado e haala, wonaa hanki, wonaa hecci hanki, wonaa kadi gila fuddidaa daalande lan min oo jiyaado maa, ko fii min ko mi tedda-hundukoojo e tedda-denngaljo.»

¹¹Joomiraado on daalani mo kadi: «Hara ko hombo wadani neddanke hunduko? Ko hombo mbofindinta pahindina, wumindina wuntina? Hara wonaa min Joomiraado on? ¹²Jooni non yahu, min mi wonday e hunduko maa kon, awa kadi mi jannoyte ko wowloytaa kon.»

¹³Kono Muusaa wi'i: «Yaa an Joomiraado! Yo a nulu goddo goo mo faaladaa wool!»

¹⁴Onsay Joomiraado on siccani mo kanko Muusaa, o daali: «Hinaa Haaruuna Lewiyankeejo on ko kotoo maa? Midu andi on ko feraado e haala fota. Dun-le wurin o fokkitii arugol fii fottugol e maa. No o yiiru-maa, bernde makko nden weltoto fota. ¹⁵Onsay a yewtay mo, longinaa mo kongudi. Min mi wonday e hunduko maa kon e hunduko makko kon, awa kadi mi holloyay on ko wadoyton kon. ¹⁶Kanko o yewtante jamaa on, o wonane hunduko, an kadi wa'anaa mo wa Alla. ¹⁷Jogo nduu tuggordu ndu wadiroytaa maandeeji ka jungo maa.»

Fii no Muusaa Hewtitiri Misira

¹⁸Onsay Muusaa hooti ka Yatru esiraawo mun on, o wi'i mo: «Awa yo mi yahu, mi tawtoya musibbe an wonbe Misira ben, mi humpitoo kadi si tawii hiibe wuuri haa jooni.»

Onsay Yatru wi'i Muusaa: «Yahu e hoore buttu!»

¹⁹Joomiraado on daalani kadi Muusaa e ndii leydi Midiyaani: «Yahu yilitodaa Misira, ko fii dabbaynoobe wonkii maa kin fow maayii.»²⁰Onsay Muusaa yetti beyngu mun e bibbe mun ben, o yawni be e mbabba, o yilitii Misira. Kanko Muusaa himo jogii tuggordu Allaahu on ka jungo makko. ²¹Joomiraado on daalani Muusaa: «Si a yilitoyike Misira, eto wadaa kaawakeeji di mi watti e juude maa din fow, wadoyaa di yeeso Fir'awna. Onsay mi sattinoyay bernde Fir'awna nden, hara o accoytaa jamaa on yaha. ²²Onsay a wi'ay Fir'awna: «E hino ko Joomiraado on daali kon:

Ko Isra'iila* woni biɗɗo an afo on.

²³ Awa mi wi'ii ma yo a accu biɗɗo an on yaha
o rewoyammi.

Kono a salike o yaha,
awa ko biɗɗo maa afo on mi warata.»»

²⁴ E nder yaadu makko ndun kanko Muusaa, Joomiraado on ari fotti e makko, faalaa mo warude e nden nokkuure nde o waali e mun. ²⁵ Kono Safuuratu yetti labarki hayre, o sunnini biɗɗo makko gorko on. O meemini ɗun koyɗe Muusaa ɗen, o wi'i: «A wonii moodi an e yiiyan!» ²⁶ Onsay Joomiraado on acci mo. Ko onsay Safuuratu wi'i: «A wonii moodi an e yiiyan», sabu cuungal ngal.

²⁷ Onsay Joomiraado on daalani Haaruuna: «Yahu fottoyaa e Muusaa ka wulaa.» O yahi, o fottoyi e Muusaa ka fello Allaahu on, o lunnii mo. ²⁸ Onsay Muusaa humpiti Haaruuna kongudi ɗi Joomiraado on yamiri mo ɗin fow, wondude e kala maandeeji ɗi o yamiri mo wadugol.

²⁹ Onsay Muusaa e Haaruuna yahi, mottindiri mawɓe Banii-Isra'iila ɓen fow.

³⁰ Haaruuna yewti ɓe daaluyeeji ɗi Joomiraado on daalani Muusaa ɗin fow, o wadi kadi maandeeji ɗin e tawnde jamaa on. ³¹ Jamaa on hoolii ɗun. Bay ɓe andii wonde Joomiraado on yeyyitike Banii-Isra'iila'en, o yi'ii tampere mabɓe nden, ɓe jiccii, ɓe sujani mo.

Fii no Muusaa e Haaruuna Tindiri e Fir'awna

5 ¹ Bawto ɗun Muusaa e Haaruuna yahi ka Fir'awna, ɓe wi'i mo: «E hino ko Alla Joomiraado Isra'iila* on daali kon: «Accu jamaa an on yaha, o wadanoyammi juldeere ka wulaa.»»

² Fir'awna jaabii ɓe wi'i: «Hara ko hombo woni on Joomiraado fii yo mi nanan mo, mi acca Banii-Isra'iila'en yaha? Min mi andaa on Joomiraado, awa kadi mi accataa Banii-Isra'iila'en yaha.»

³ Be wi'i mo kadi: «Alla Aabirayankeebe* ben feeɓanii men. Newnan men men yaha yaadu ndu balde tati ka wulaa fii waɗanoygol Alla Joomiraado amen on sadakaaji, fii wota o libir men jawu maa kaafa.»

⁴ Onsay lando Misira on wi'i be: «Ko onon, yo Muusaa e Haaruuna, ko fii hondun accintinton jamaa on golle maɓbe den? Hey, yahee ka golle mon!»⁵ Fir'awna wi'i kadi: «Jooni ko fewndo ka bee yimbe duudi e ndii leydi doo, accintinton be golleeji maɓbe din!»

⁶ Nden jande tigi Fir'awna yamiri ben wonbe be njaggude e ndartooɓe golle maɓbe den, o wi'i: ⁷ «Hande kadi wota on jonnu jamaa on huɗo ko be piyira tuufe, yo be daɓɓanoy hoore maɓbe huɗo. ⁸ E hoore dun, on hottanto be piyugol tuufe yeru ko woowi kon, wota on duytan be hay huunde. Ko fii ko be puybe, ko dun wadi si hiɓe ewnoo wi'a: «Mahin waɗanen Alla men on sadakaaji.»⁹ Fawee be golleeji sattudi, be heɓa ko be hilnoo, be acca hoolagol penaale.»

¹⁰ Njaggoobe jamaa on e ndartooɓe golle maɓbe den ari wi'i be: «E hino ko Fir'awna wi'i kon: «Hande kadi mi jonnataa on huɗo. ¹¹ Onon tigi yahee daɓɓoyon huɗo haa ka heɓoydon woo. E hoore dun, on duytantaake hay huunde e ko njaggadon kon.»»

¹² Onsay jamaa on saakitii e leydi Misira ndin fow fii daɓɓugol foron lonto huɗo kon. ¹³ Ben wonbe be njaggude no hawjinaynoo be wi'a: «Timminee ko happanadon kon e nder jallal ngal, wano wowrunodon non fewndo huɗo woodi!»¹⁴ Tawi ndartooɓe golle Bani-Isra'iila'en be njaggoobe Fir'awna toɗɗii e hoore maɓbe ben piyeteno, hara hiɓe wi'ee: «Ko hondun hadi timminon adadu tuufe ko happanadon kon hanki e hande, wano woowirnoo non?»

¹⁵ Ben ndartooɓe golle Bani-Isra'iila'en yahi, wullitoyii ka Fir'awna, be wi'i mo: «Ko fii hondun gerdandon nii golloobe mon ben? ¹⁶ Awa golloobe mon ben accaama jonneedede huɗo, be wi'ay men tun: «Piyee tuufe!» E hoore dun, hiɓe piya men menen bee golloobe mon. Awa ko jamaa mon on rondii on hakkee.»

¹⁷ Onsay Fir'awna jaabii ɓe wi'i: «Onon ko on puyɓe, pellet ko on puyɓe! Ko ɗun si hidon wi'a: «Mahen, wadanoyen Joomiraado on sadakaaji.»¹⁸ Hey, yahee ka golle mon, on jonnetaake hudo. E hoore ɗun on timminay tuufe de hottanadon den.»

¹⁹ Ben ndartooɓe golle Bani-Isra'iila'en ndaari tawi, si ɓe duytanaaka yeru tuufe ko ɓe happanaa kon e nder jallal ngal, ɗun wonanay ɓe masiibo. ²⁰ Bay ɓe yaltii ka Fir'awna, ɓe tawi Muusaa e Haaruuna no sabbii ɓe, ²¹ ɓe wi'i ben: «Yo Joomiraado on ndaaru kuude mon den, o jaawa on! Ko fii on wadii haa Fir'awna e mbatulaabe mun ben jiddinii men, awa kadi on wattii kaafa e juude mabbe ko ɓe warira men.»

Fii no Alla Fodirnoo Jattinɗol Bani-Isra'iila'en

²² Onsay Muusaa fewti Joomiraado on, wi'i mo: «Joomiraado, ko hondun bonordaa nii e oo jamaa? Ko fii hondun non nulandaa mi? ²³ Gila mi ari ka Fir'awna, fii yewtugol mo e innde maa, himo bonaade e oo jamaa. Awa a jattinaali jamaa maa on few!»

6¹ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa: «Jooni non, a yi'ay ko mi wadata Fir'awna kon. Ko jungo dolnongo accintinta mo jamaa on ɓe yaha. Ko jungo dolnongo kadi wadata haa o radoo ɓe ka leydi makko.»

² Allaahu on daalani kadi Muusaa, o wi'i mo: «Ko min woni Joomiraado on. ³ Awa mi feepiranno Ibraahiima e Issaaqa e Yaaquuba wa Alla Jom Bawgal, kono mi feepiranaali ɓe ndee innde an: Joomiraado. ⁴ Mi yettanno ɓe ahadi an ndin fii okkugol ɓe leydi Kanaana* ndi ɓe wonnoo hobbe e mun ndin. ⁵ No mi nanirnoo ndee oonannde ɓee Bani-Isra'iilayankeebe ɓe Misirayankoobe ben woni njaggude, mi anditi fii ahadi an ndin. ⁶ Ko ɗun wadi si a innay Bani-Isra'iila'en: «Ko min woni Joomiraado on, mi yaltinay on e nder ɗii golleeji sattudi di Misirayankoobe ben fawi on, mi jattina on nguu maccangaaku ngu fawadon, mi sottiray on jungo an fontiiŋgo ngon wondude e jaawooje tiidude. ⁷ Mi waday on

jamaa an, mi wona Alla mon, fii yo on anditoy wonde ko min woni Alla Joomiraado mon yaltindo on e nder dii golleeji sattudi di Misirayankoobe ben fawi on. ⁸ Mi naba on e ndii leydi ndi mi woondirnoo townugol jungo mi yeday Ibraahiima e Issaaqa e Yaaquuba. Mi wada ndi halal mon. Ko min woni Joomiraado on.»»

⁹ Onsay Muusaa yewti dun Banii-Isra'iila'en, kono be jabanaali mo sabu maayu-bernde maɓɓe e golleeji maɓɓe sattudi din. ¹⁰ Joomiraado on daalani Muusaa wi'i mo: ¹¹ «Yahu haalanaa Fir'awna lando Misira on yo o accu Banii-Isra'iila'en yalta ka leydi makko.»

¹² Muusaa wi'i Joomiraado on: «E hino Banii-Isra'iila'en jabanaali lan, ko honno Fir'awna jabirantammi, min oo mo feraaka e haala?»

¹³ Kono Joomiraado on daalani Muusaa e Haaruuna, o nuli be e Banii-Isra'iila'en e Fir'awna lando Misira on, fii no be yaltinira Banii-Isra'iila'en leydi Misira.

Fii Baabiraabe Muusaa e Haaruuna ben

¹⁴ E hino doo hooreebe cuudi baabiraabe Muusaa e Haaruuna ben: Biɓɓe Ruubaynu afo Isra'iila on, ko Hanuuka e Fallu e Hasruunu e Karmi. Ko bee doo woni bolondaaji din ka Ruubaynu.

¹⁵ Biɓɓe Sim'uunu ben ko Yamu'iila e Yaamiinu e Uuhadu e Yaakiina e Suuhara e Saa'uulu, on neene mun ko Kanaaniyankeejo. Ko bee doo woni bolondaaji din ka Sim'uunu.

¹⁶ E hino inde biɓɓe Lewi ben e jurriya mun on: ko Gersuunu e Qahaatu e Maraari. Ngurndan Lewi dan fow hawruno duubi teemedere e cappande tati e jeedidi.

¹⁷ Biɓɓe Gersuunu mo Lewi ben ko Libnii e Sim'ii, mo kala e bolondaa mun.

¹⁸ Biɓɓe Qahaatu ɓen ko Amraama e Yishaara e Habruunu e Uzi'iila.
Ngurndan Qahaatu ɗan fow hawruno duubi teemedere e
cappande tati e tati.

¹⁹ Biɓɓe Maraari ɓen ko Mahalii e Muusii.

Ko ɓee ɗoo woni bolondaaji Lewiyankeeɓe ɓen, mo kala e jurriya mun.

²⁰ Amraama resi bandiraawo ben mun wi'eteedo Yuukaabada. On jibinani
mo Haaruuna e Muusaa. Ngurndan makko ɗan fow kanko
Amraama hawruno duubi teemedere e cappande tati e jeedidi.

²¹ Biɓɓe Yishaara ɓen ko Qooraha e Naafaju e Zikri.

²² Biɓɓe Uzi'iila ɓen ko Miisa'iilu e Elsafaana e Sitri.

²³ Haaruuna resi Elisiiba, on ko jiwo Ammiina-Daaba e bandiraawo
Nahasuuna. On jibinani mo Nadaabu e Abihu e Eliyaasaru e
Itamaara.

²⁴ Biɓɓe Qooraha ɓen ko Asiira e Elkaana e Abi'asaafu. Ko ɓee ɗoo woni
bolondaaji Qoorayankeeɓe ɓen.

²⁵ Eliyaasaru biɗɗo Haaruuna on resi jiwo Fuuti'iila goo, on jibinani mo
Finhaasa.

Ko ɓee ɗoo woni hooreeɓe baabiraabe Lewiyankeeɓe ɓen, mo kala e bolondaa
mun.

²⁶ Ko ɓeedoo, ɗun ko Haaruuna e Muusaa woni ko Joomiraado on daalannoo:
«Yaltiniree Banii-Isra'iila'en Misira koneeli koneeli.»²⁷ Ko kamɓe Muusaa e
Haaruuna kadi yewti Fir'awna lando Misira on fii yaltingol Banii-Isra'iila'en leydi
Misira.

Fii no Muusaa e Haaruuna Doftori Joomiraado on

²⁸Nande Joomiraado on daalannoo Muusaa e ndii leydi Misira, ²⁹o wi'uno mo: «Ko min woni Joomiraado on, wowlan Fir'awna lando Misira on ko mi wi'u-maa kon fow.»

³⁰Kono Muusaa wi'i Joomiraado on: «Ko honno Fir'awna jabirantammi, min oo mo feraaka e haala?»

7¹Joomiraado on daalani Muusaa, wi'i mo: «Ndaarii, mi wadii ma wa Alla yeeso Fir'awna, e hoore dun, kotoo maa Haaruuna wonay annabaajo maa. ²An, a yewtay ko mi yamir-maa kon fow, kotoo maa Haaruuna yewtoya dun Fir'awna fii yo o accu Banii-Isra'iila'en yalta leydi makko ndin. ³Min kadi mi yornoya bernde Fir'awna nden, mi dudfina maandeeji an din e kaawakeeji an din e nder leydi Misira ndin. ⁴Kono Fir'awna hedoytaako on. Mi fontoyay jungo an ngon e hoore leydi Misira ndin, mi yaltinira koneeli jamaa an Banii-Isra'iila'en e mayri jaawooje tiidude. ⁵Nde mi fonti jungo an ngon e hoore leydi Misira ndin, mi yaltini Banii-Isra'iila'en hakkunde mabbe, onsay Misirayankooobe ben andanay hoore mun wonde ko min woni Joomiraado on.»

⁶Muusaa e Haaruuna wadiri wano Joomiraado on yamiriri be non tigi. ⁷Fewndo ko be yewtaynoo dun Fir'awna, tawi Muusaa ko mo duubi cappande jeetati, Haaruuna kadi ko mo duubi cappande jeetati e tati.

⁸Joomiraado on daalani Muusaa e Haaruuna, o wi'i be: ⁹«Si Fir'awna wi'oyii on yo on wadu kaawake, onsay a wi'ay Haaruuna yo o yettu tuggordu makko ndun, o bugoo yeeso Fir'awna, ndu wontay mboddi.»

¹⁰Onsay Muusaa e Haaruuna yahi ka Fir'awna, be wadiroyi wano Joomiraado on yamiriri be non. Haaruuna bugii tuggordu mun ndun yeeso Fir'awna e mbatulaabe mun ben, ndu wonti mboddi. ¹¹Fir'awna kadi nodditi gandidube e janneebe wadoobe mbileyaagal Misira ben. Ben kadi rew e mbilankaakuuji

mabbe din, be wadiri non. ¹² Mo kala e mabbe bugii tuggordu mun ndun, di wonti bolle. Kono tuggordu Haaruuna ndun modi tuggordi mabbe din. ¹³ Fir'awna sattini bernde mun nden, o jabanaali Muusaa e Haaruuna wano Joomiraado on daalirnoo non.

Albala'u Arano on: Ndiyan dan Wonti Yiiyan

¹⁴ Joomiraado on daalani Muusaa: «Bernde Fir'awna nden sokike, o salike accude jamaa on yaha. ¹⁵ No weetiri, nde Fir'awna no yaha ka ndiyan, yahu habboda mo daande Niiluwol, hara hida jogii ka jungo maa tuggordu wontunoonda mboddi ndun. ¹⁶ Onsay a wi'ay mo: «Ko Alla Joomiraado Aabirayankeebe* ben imminimmi haa e maa fii wi'ugol ma: Accu jamaa an on yaha, o rewoyammi ka wulaa. Kono haa jooni a jabaali. ¹⁷ Ko dun wadi si Joomiraado on daali wonde e hino no andirtaa ko kanko woni Joomiraado on. Mi lappiray dan ndiyan Niiluwol nduu tuggordu ndu mi jogii ka jungo an doo, dan wayloo yiiyan. ¹⁸ Liyyi wondi e nder Niiluwol din maaya, dan luuba, tawa Misirayankoo be ben waawataa yarude ndiyan maggol on.»»

¹⁹ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa: «Yamir non Haaruuna yo o yettu tuggordu makko ndun, o fonta jungo makko ngon e hoore di'e Misira den, dun ko candi din e gaawi din e beeli din e diide den, di wonta yiiyan. Dan yiiyan wona e leydi Misira ndin fow, hay ka nder kunnaaje e ka miranji kaaye.»

²⁰ Onsay Muusaa e Haaruuna wadi ko Joomiraado on yamiri be kon. O towni tuggordu ndun, o lappi ndiyan Niiluwol dan e tawnde Fir'awna e mbatulaabe mun ben, tun ndiyan Niiluwol dan fow waylii yiiyan. ²¹ Liyyi wonnoodi Niiluwol din fow maayi, ndiyan dan luubi. Tawi Misirayanko'en waawataa yarude ndiyan maggol dan, yiiyan woni e leydi Misira ndin fow.

²² Mbilee be Misira ben kadi rewi e mbileyaagal mabbe ngal, be wadi sifa dun. Bernde Fir'awna nden satti, o jabanaali Muusaa e Haaruuna wano Joomiraado on

daalirnoo non. ²³ Fir'awna yilititii ka suudu mun, hay o wadaali bernde makko e dun. ²⁴ Onsay Misirayankoobe ben fow jasi binde Niiluwol fii hebugol ndiyan ko be yara, bay be tawii ndiyan Niiluwol dan yarantaako be. ²⁵ Albala'u mo Joomiraado on wadi e hoore Niiluwol on wadi balde jeedidi timmude.

Albala'u Dimmo on: Totiiji din

²⁶ Joomiraado on daalani kadi Muusaa: «Yahu ka Fir'awna, wi'aa mo: «E hino ko Joomiraado on daali kon: Accu jamaa an on yaha, o rewoyammi. ²⁷ Si a accaali be yaha, awa mi libay totiiji e leydi maa ndin fow. ²⁸ Niiluwol heewa toti, haa di yawa, di naata ka galle maa e ka kaybonru maa e ka danki maa, haa nabani cuudi mbatulaabe maa ben wondude e jamaa maa on fow, haa nabani kadi ka defetee ton e ka unirde maa, ²⁹ haa totiiji din yawe, di yawa jamaa maa on e mbatulaabe maa ben kadi.»»

8 ¹ Joomiraado on daalani Muusaa: «Yamir Haaruuna yo o fontu jungo makko jogiingo tuggordu ndun e hoore candi din e gaawi din e beeli din, fii yo o yawnu totiiji e nder leydi Misira ndin.»

² Onsay Haaruuna fonti jungo mun ngon, fewtini ngo di'e Misira den. Totiiji yawi haa di hebbini leydi Misira ndin. ³ Mbileebe ben kadi rewi e mbileyaagal mun, be wadi sifa dun, be yawni totiiji e leydi Misira ndin.

⁴ Onsay Fir'awna nodditi Muusaa e Haaruuna, o wi'i be: «Toranee men Joomiraado on fii yo o sendan e dii totiiji min e jamaa an on, dun mi accay jamaa on yaha, o wadanoya mo kanko Joomiraado on sadakaaji.»

⁵ Onsay Muusaa jaabii Fir'awna, o wi'i mo: «Ko an wonani todɗagol nde mi toranto-maa Joomiraado on, an e mbatulaabe maa ben e jamaa maa on, fii no o yaltinira totiijidin ka maa e ka cuudi maa, hara ko Niiluwol tun di heddotoo.»

⁶ O wi'i mo: «Jango!»

Muusaa wi'i: «Yo wonir wano wi'irdaa non, fii no andiraa wonde hay gooto wa'aa wa Alla Joomiraado amen on. ⁷ Onsay a seeday e totiiji din, an e cuudi maa din e mbatulaabe maa ben e jamaa maa on, di heddo Niiluwol tun.»

⁸ Bawto dun, Muusaa e Haaruuna yalti ka Fir'awna. Onsay Muusaa torii Joomiraado on fii totiiji di o addi e hoore Fir'awna din. ⁹ Joomiraado on wadiri wano Muusaa wi'iri non. Onsay totiiji din maayi ka nder cuudi e ka galleeji e ka geseele. ¹⁰ Be moobiri di moobe moobe, leydi ndin fow luubi. ¹¹ Kono bay Fir'awna tawii deyyitii, o soki bernde makko nden, o jabanaali Muusaa e Haaruuna, wano Joomiraado on daalirnoo non.

Albala'u Tammo on: Mukooji din

¹² Joomiraado on daalani kadi Muusaa: «Yamir Haaruuna: «Bantu tuggordu maa ndun, luppodaa mbullaari leydi ndin, ndi wonta muko e nder leydi Misira ndin fow.»»¹³ Onsay be wadi dun. Haaruuna fonti jungo jogiingo tuggordu ngon, o luppoo mbullaari leydi ndin, ndi wonti muko e hoore yimbe ben e mummunteeji din. Mbullaari ndin fow wonti muko e nder leydi Misira ndin fow.

¹⁴ Mbileebe ben rewi e mbileyaagal mabbe ngal fii yaltingol muko, kono be waawaali. Kono tawi mukooji din no e hoore yimbe ben e mummunteeji din.

¹⁵ Onsay mbileebe ben wi'i Fir'awna: «Ko hondu Allaahu on nii!» Kono bernde Fir'awna nden satti, o jabanaali Muusaa e Haaruuna, wano Joomiraado on daalirannoo be non.

Albala'u Nayabo on: Lolleeji din

¹⁶ Joomiraado on daalani Muusaa kadi: «Dawu immaade bimbi law, yahaa ka Fir'awna nde himo yaha ka daande maayo, wi'aa mo: «E hino ko Joomiraado on daali kon: Accu jamaa an on yaha, o rewoyammi. ¹⁷ Ko fii, si a accaali jamaa an on yaha, haray mi accitay lolleeji e hoore maa, an e mbatulaabe maa ben e jamaa maa on, haa nabani cuudi maa din. Awa kadi cuudi Misirayankoobe ben heeway

lolle, di wona e hoore laral leydi ndi be woni e mun ndin fow. ¹⁸Nden jande mi pottinay leydi Gaasaana ndi jamaa an on woni e mun ndin. Don, lolle hewtataa don fii no andiraa wonde ko min Joomiraado on woni e nder ndii leydi. ¹⁹Mi wada heedaango hakkunde jamaa an on e jamaa maa on. Ko jango nden maande wadata.»»

²⁰Onsay Joomiraado on wadiri non. Wuro lolle naati ka suudu Fir'awna e ka cuudi mbatulaabe makko ben, haa nabani leydi Misira ndin fow. Leydi ndin fow lorriraa lolle.

²¹Onsay Fir'awna nodditi Muusaa e Haaruuna, o wi'i be: «Yahee, wadanon Alla mon on sadakaaji ka leydi doo.»

²²Muusaa jaabii mo wi'i: «Haanaa ka men warra non. Ko fii sadakaaji di men wadanta Alla Joomiraado amen on ko di Misirayankooɓe ben jiddini. Si men wadii non sadakaaji, di Misirayankooɓe ben jiddini yeeso maɓɓe, taw si be fidataa men kaayɛ? ²³Meden haani yahude yaadu ndu balɗe tati ka wulaa, men wadanoya ton Alla Joomiraado amen on sadakaaji, wano o daalirani men non.»

²⁴Onsay Fir'awna wi'i mo: «Mi accay yahon fii wadanoygol Alla Joomiraado mon on sadakaaji ka wulaa. Ko woni tun, wota on wodɗitojo. Jooni, toranee lan.»

²⁵Muusaa jaabii mo, o wi'i: «Awa, no mi iwiri ka maa doo, mi toranto ma Joomiraado on, o sende e lolleeji ɗin jango, an Fir'awna e mbatulaabe maa ben e jamaa maa on. Awa, wota an Fir'awna a janfor men hande kadi salagol jamaa on yaha wadanoya Joomiraado on sadakaaji.»

²⁶Onsay Muusaa yalti ka Fir'awna, o torii Joomiraado on. ²⁷Joomiraado on wadiri wano Muusaa wi'iri non. Onsay lolleeji ɗin seedi e Fir'awna e mbatulaabe mun ben e jamaa mun on. Tawi hay gootii luttaa. ²⁸E ngal doo kadi Fir'awna soki bernde mun nden, o accaali jamaa on yaha.

Albala'u Jowabo on: Nawugol Daabeeji din

9¹Joomiraado on daalani Muusaa: «Yahu ka Fir'awna, wi'aa mo: «E hino ko Alla Joomiraado Aabirayankeebe* ben daali kon: Accu jamaa an on yaha, o rewoyammi. ²Si a salike be yaha, a jogitike be kadi, ³awa jungo Joomiraado on hawray e daabeeji maa wondi ka buruure din e pucci din e babbi din e ngeloodfi din e na'i din e dammi din, jawu tiidungu fota yana e majji. ⁴Kanko Joomiraado on, o waday heedaango hakkunde daabeeji Isra'iila din e daabeeji Misira din. Hay gootun e di Banii-Isra'iila'en din maayataa.»»

⁵Joomiraado on toddii saa'i, o daali: «Ko jango min Joomiraado on mi wadata dun e nder leydi ndin.»⁶Bimbi mun Joomiraado on wadi dun. Daabeeji Misira din fow maayi, kono hay gootun e daabeeji Banii-Isra'iila'en din maayaali. ⁷Onsay Fir'awna immi yimbe ko humpita mo fii dun. Ben tawi hay gootun e daabeeji Isra'ilayankeebe ben maayaali. Onsay bernde Fir'awna nden sokii, o accaali jamaa on yaha.

Albala'u Jeegabo on: Uuwe den

⁸Onsay Joomiraado on daalani Muusaa e Haaruuna: «Yettee juude den tew ndoondi hubbinirde, Muusaa sarkita ndi ka weeyo e tawnde Fir'awna. ⁹Ndi wontay nduggu e nder leydi Misira ndin fow. Dun wontana yimbe ben e mummunteeji din e nder leydi Misira ndin fow uuwe, den yalta wonta temmeeje.»

¹⁰Onsay be yetti ndoondi hubbinirde, be yahi yeeso Fir'awna, Muusaa sarkiti ndi ka weeyo, dun wontani yimbe ben e mummunteeji din uuwe yaltayde temma.

¹¹Mbileebe ben waawaali daraade yeeso Muusaa sabu uuwe den, ko fii tawi uuwe den no e hoore mbileebe ben wano woniri non e hoore Misirayankoobe ben fow.

¹²Kono Joomiraado on sattini bernde Fir'awna nden, Fir'awna jabanaali Muusaa e Haaruuna, wano Joomiraado on daalirannoo Muusaa non.

Albala'u Jeedifaabo on: Marmalle den

¹³Joomiraado on daalani Muusaa: «Dawu immaade bimbi law yaha ka Fir'awna, wi'aa mo: «E hino ko Alla Joomiraado Aabirayankeebe ben daali kon: Accu jamaa an on yaha, o rewoyammi. ¹⁴Ko fii e ngal doo, mi libay albala'u tiidude e hoore maa, an e mbatulaabe maa ben e jamaa maa on, fii no andiraa wonde hay gooto wa'aa wa an e nder aduna on fow. ¹⁵Si tawno mi fontuno jungo an ngon mi libi jaw e hoore maa an e jamaa maa on, harayno fii maa montike ka aduna doo. ¹⁶Kono, mi accii ma yo a wuuru fii bangingol bawgal an ngal e hoore maa e fii no innde an nden lolliniree e aduna on fow. ¹⁷Haa jooni non hida mawnintinorde e hoore jamaa an on salagol o yaha. ¹⁸Awa jango e oo saa'i doo, mi saayinay marmalle tiidude fota de sifa mun saayaali haa hande gila Misira sincaa. ¹⁹Jooni non, yamir yo daabeeji maa din e ko jeydaa ka yaasi kon fow naade hiwee. Ko fii marmalle den saayay e hoore yimbe ben fow e mummunteeji wondi ka yaasi din fow. Di naadaaka din ka cuudi fow maayay.»»

²⁰Wobbe e mbatulaabe Fir'awna huloobe daalol Joomiraado on ben artiroyi jiyaabe mun ben e daabeeji mun din ka cuudi mun tinna. ²¹Kono ben be fibaali daalol Joomiraado on ka berde mun acci jiyaabe mun ben e daabeeji mun din ka yaasi.

²²Joomiraado on daalani Muusaa: «Fontu jungo maa ngon fewtinaa ka weeyo, marmalle saaya e hoore leydi Misira ndin fow e hoore yimbe ben e daabeeji din e ko fudi ka gesele leydi Misira ndin.»²³ Onsay Muusaa banti tuggordu mun ndun fewtini ka weeyo, Joomiraado on addi riggande wondude e marmalle, hay parjitte yani ka leydi. Ko nii Joomiraado on samminiri marmalle e hoore leydi Misira ndin. ²⁴Marmalle saami, tawi parjitte den no wippondira e hakkunde marmalle den. Hakkee ko dun tiidi fota hari sifa dun wadaali e leydi Misira ndin fow gila ndi wonti laamateeri. ²⁵Marmalle yani e hoore leydi Misira ndin fow, e

hoore kala ko woni ka yaasi, gila e yimbe ben haa e daabeeji din. Marmalle yani kadi e hoore ko fudi ka gesele kon, haa de dalbiti ledde den fow ka gese. ²⁶ Ko e leydi Gaasaana ndi Bani-Isra'ila'en wonnoo e mun ndin tun woni marmalle den saamaali.

²⁷ Fir'awna nodditi kadi Muusaa e Haaruuna, o wi'i be: «E ngal doo mi wadfi junuubu, ko Joomiraado on woni feewudo, ko min e jamaa an on woni bonbe.

²⁸ Jooni toranee lan Joomiraado on, ko fii dee riggannde e dee marmalle yonii men. Onsay mi accay yahon, on tongetaake hande kadi.»

²⁹ Muusaa wi'i mo: «Nde mi yaltiri ka saare doo, mi yeebanay Joomiraado on juude, riggannde den deyya, marmalle den acca, fii no andiraa wonde ko Joomiraado on jeyi aduna on. ³⁰ Kono mido andi, haa jooni an e mbatulaabe maa ben, on hulataa Alla Joomiraado on.»

(³¹ Wa ko be waddata dun, tawi hottollo kon e muutiri ndin bonii, sabu hari muutiri ndin sawtii, awa kadi hottollo kon fiinii. ³² Ko wonnoo bonaali woo ko ngawri ndin e mbaheeri ndin, bay dun kajun ko neebudun.)

³³ Bay Muusaa iwii ka Fir'awna o yaltii ka saare, o yeebani Joomiraado on juude. Onsay riggannde den e marmalle den acci, ndiyan dan acci wancinaade ka hoore leydi. ³⁴ Nde Fir'awna tawnoo ndiyan dan e marmalle den e riggannde den accii, o waditi junuubu, kanko e mbatulaabe makko ben be soki berde mabbe den.

³⁵ Bernde Fir'awna nden satti, o accaali Bani-Isra'ila'en yaha, wano Joomiraado on daalirannoo non Muusaa.

Albala'u Jeetabo on: Kanuuji din

10 ¹ Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i mo: «Yahu ka Fir'awna, ko fii ko min soki bernde makko nden e berde mbatulaabe makko ben fii no mi wadira maandeeji an din hakkunde mabbe, ² fii no fillitanorodaa kadi bibbe maa ben e taaniraabe

maa ben ko honno mi sattinirannoo Misirayankooɓe ben e ko maandeeji honɗi mi wadi ka maɓɓe, fii no andiron ko min woni Joomiraado on.»

³ Onsay Muusaa e Haaruuna yahi ka Fir'awna, ɓe wi'i mo: «E hino ko Alla Joomiraado Aabirayankeeɓe* ben daali kon: «Ko haa honde tuma salotodaa yankinanaade lan? Accu jamaa an on yaha, o rewoyammi. ⁴ Ko fii, si a accaali jamaa an on yaha, awa jango mi adday kanu e nder leydi maa ndin. ⁵ Di buuma ndelo leydi ndin, hara leydi ndin yi'otaako. Di jaama ko luttunoo daraade kon, dun ko ko marmalle den accunoo kon. Di jaama kala ledde fudude ka gesele. ⁶ Di heewa cuudi maa din, e cuudi mbatulaabe maa ben fow, haa nabani e cuudi Misirayankooɓe ben fow, dun ko huunde nde baabiraabe maa ben e maamiraabe maa ben yi'aali sifa mun haa hande, gila ɓe woodaa e hoore ndii leydi.» Onsay Muusaa yilitii, o yalti ka Fir'awna.

⁷ Tun mbatulaabe Fir'awna ben wi'i mo kanko Fir'awna: «Hara ko haa honde tuma oo neddo wonanta en pircol? Accu ɓee yimɓe yaha, ɓe rewoya Alla Joomiraado maɓɓe on. Haa jooni an a yi'aali ko Misira halkii kon?»

⁸ Onsay Muusaa e Haaruuna nodditaa ka Fir'awna, o wi'i ɓe: «Yahee, rewoyon Alla Joomiraado mon on. Hara non ko homɓe woni yahooɓe ben?»

⁹ Muusaa jaabii mo kanko Fir'awna: «Men yaaday e sukaaɓe amen ben e mawɓe amen ben, men nabora kadi ɓiɓɓe amen ben worɓe e rewɓe, wondude e na'i din e dammi din. Ko fii ko juldeere amen fii Joomiraado on nii.»

¹⁰ Fir'awna wi'i ɓe: «Yo Joomiraado on wondoy e mon, tuma mi newnani on yaadudon e fayɓe mon ben. Kono no heni wonde hidon miiiji ko boni! ¹¹ Kono hinaa non! Jooni onon duhiibe ben yahee, rewoyon Joomiraado on, ɓay ko dun dabɓaynodon.» Onsay Muusaa e Haaruuna radaa yeeso Fir'awna.

¹² Ontuma Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i mo: «Fontu jungo maa ngon fewtinaa leydi Misira ndin fii no kanuuji din arira, di saakoo e leydi Misira ndin

fow, di jaama kala ko fudi e nder leydi ndin, dun ko yeru ko marmalle den accunoo kon.»

¹³ Onsay Muusaa banti tuggordu mun ndun, o fewtini leydi Misira ndin. Tun Joomiraado on ittiri hendu funnaange, jallal ngal fow e jemma on fow ndu wif e nder leydi ndin fow. Bay weetii, tawi hendu iwrundu funnaange ndun addii kanuuji din. ¹⁴ Din kanuuji saakitii e leydi Misira ndin fow, di joodii e hoore leydi Misira ndin fow. Hakkee ko di duudi, hari haa hande sifa majji yi'aaka e duudude, sifa majji e duudude yi'itetaake han kadi. ¹⁵ Di buumi ndelo leydi ndin fow haa leydi ndin niɓɓiti. Di jaami kala ko fudi e leydi ndin e biɓbe ledde den fow, dun ko ko marmalle den accunoo kon. Di accaali hay kaakun ka hoore ledde e hay huunde ko fudi ka gesele, dun non ko e nder leydi Misira ndin fow.

¹⁶ Fir'awna yawnori nodditugol Muusaa e Haaruuna, o wi'i be: «Mi wadii junuubu e yeeso Alla Joomiraado mon on, mi hebii hakkee mon onon kadi. ¹⁷ Kono e ngal doo kadi yaafanee lan junuubu mo mi wadi on, toranodon mi Alla Joomiraado mon on fii yo o yiltanan ndee mayde wonde e hoore an.»

¹⁸ Onsay Muusaa yalti ka Fir'awna, o torii Joomiraado on. ¹⁹ Tun Joomiraado on yiili hendu tiidundu iwrundu ka hirnaange, ndun hendu yetti kanuuji din, nawri di ka *Baharu Bodeejo. Hay kanuwii gootii luttaali e nder leydi Misira ndin.

²⁰ Joomiraado on sattini bernde Fir'awna nden, kanko Fir'awna o accaali Bani-Isra'iila'en yaha.

Albala'u Jeenayabo on: Niwre Tiidunde nden

²¹ Joomiraado on daalani kadi Muusaa: «Fontu jungo maa ngon, fewtinaa ka kammu, fii no niwre wadira e leydi Misira ndin, hara ko niwre tekkunde.»

²² Onsay Muusaa fonti jungo mun ngon, fewtini ka kammu, niwre tiidunde wadi e nder leydi Misira ndin fow e nder balde tati. ²³ Tawi yi'indirtaake, hay gooto

immaaki ka woni don e nder den balde tati. Kono Bani-Isra'iila'en kajun, ka wonnoo ton fow no ndaygunoo.

²⁴ Fir'awna nodditi kadi Muusaa wi'i mo: «Yahee, rewoyon Joomiraado on. Hidon waawi yaadude hay e bibbe mon ben. Ko accoton doo woo ko na'i mon din e dammi mon din.»

²⁵ Muusaa jaabii mo, o wi'i: «Hida haani newnande men, men yaada e daabeeji ko men ittoya sadakaaji hirsoytedi e sunnoytedi fii Alla Joomiraado amen on.

²⁶ Men yaaday e daabeeji amen din, hay holsere wootere men accataa, ko fii ko e dun men yettata ko men rewira Alla Joomiraado amen on. Doo e non men hewtoyde ton, men andataa embere ko men haani rewirde Joomiraado on.»

²⁷ Joomiraado on sattini bernde Fir'awna nden, tawi o yidaa accude be yaha.

²⁸ Onsay Fir'awna wi'i Muusaa: «Yaltu ka an, reenodaa e ndaarugol lan! Ko fii jande ndaarudaa mi woo a maayay!»

²⁹ Muusaa jaabii mo wi'i: «Wano wi'irdaa non! Mi ndaarataa ma hande kadi!»

Feyningol fii Albala'u Sakkitoro on

11 (¹ Hari Joomiraado on daalaniino Muusaa, o wi'ii mo: «Mido tippinde albala'u gooto pet e hoore Fir'awna e leydi Misira ndin. Bawto dun o accay iwon doo. Nde himo acca yahon woo, o radoto on doo few. ² Awa yewtu jamaa on, wi'aa be yo gorko kala e debbo kala lando kawtal mun cudaariiji kanje e kaalisi.»³ Joomiraado on wadi feere haa Misirayankooɓe ben sulfinani Bani-Isra'iila'en. Tawi Muusaa tigi ko tedduɗo e nder leydi Misira ndin e hakkunde mbatulaabe Fir'awna ben, haa e jamaa on fow.)

⁴ Muusaa wi'i fahin Fir'awna: «E hino ko Joomiraado on daali kon: «Ko tumbere jemma mi feenata e nder leydi Misira ndin. ⁵ Kala dikkuru e nder leydi Misira ndin maayay, dun ko gila e dikkuru Fir'awna joodiɗo ka jullere mun laamu on, haa nabani e dikkuru kordo wondo unude on, haa e dikkuruuji din ka daabeeji.

⁶ Sowru tiidundu wada e nder leydi Misira ndin fow ndu sugu mun wadaali haa hande e ndu sugu mun waditataa hande kadi. ⁷ Kono ka Bani-Isra'iila'en fow woni ton kapun, ko hay rawaandu wottantaa goddo maa kullun, fii no andiron wonde Joomiraado on wadii heedaango hakkunde Misirayankoobe ben e Bani-Isra'iila'en.⁸ Onsay mbatulaabe maa ben fow aray jiccanoo lan, hara hibe wi'ammi: «Yaltu, an e jamaa mo wondudaa on fow.» Onsay mi yaltay.» Muusaa yalti ka Fir'awna e hoore himo seytini.

⁹ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa: «Fir'awna jabantaa on fii no kaawakeeji an din sowondirira e nder leydi Misira ndin.»¹⁰ Muusaa e Haaruuna wadi din kaawakeeji fow yeeso Fir'awna. Kono Joomiraado on sattini bernde Fir'awna nden, kanko Fir'awna o accaali Bani-Isra'iila'en yalta e leydi makko ndin.

Fii no Juldeere Yawtaneede nden Ebbiraa

12¹ Joomiraado on daalani Muusaa e Haaruuna e nder leydi Misira ndin, o wi'i be: ² «Nduu lewru doo wonanay on lewru aranuru e nder lebbi din, ndu wonana on lewru aranuru e nder lebbi hitaande nden. ³ On andinay jamaa Isra'iila on fow, wi'on be: Ka jalaande sappabere nduu lewru doo, yo galle kala subu dammol, suudu kala dammol gootol. ⁴ Si tawii non beynguure wootere no fandani dammol gootol, haray yo nden beynguure hawtidu e kawtalbe mun badiibe ben. Embere no duudiraa woo ko non sendirton ngol dammol, mo kala yeru ko waawata jaamude. ⁵ Hara ko dammol ngol maraa ella be subu, hara kadi ko gorun kun hitaande. Hidon waawi yettude kun e hakkunde baali din maa be'i din. ⁶ On maritoray din dammi haa ka jalaande sappoo e nayaabere lewru ndun. Onsay moftal jamaa Isra'iila ngal fow hirsay di ka miili-moolo futuroo. ⁷ Onsay be yetta e yiiyan majji on, be wuja dan e kippal cende tati baafal cuudi di be jaamata e mun din. ⁸ Ko e on jemma tigi teewu ngun jaamete: ngu judiree yiite, ngu jaamidee e haako haaduko e bireedi de aldaa e lewen. ⁹ Wota on jaamu ngu hara ngu

bendaali, hara kadi on warbiraali ngu ndiyan, kono ko yo ngu judfire yiite, ngu judifdee e hoore nden e koyde den e reeduru ndun fow. ¹⁰ Wota on waltin hay huunde e mun haa bimbi. Si tawii non aru e waltude haa bimbi, haray on sunnay dundon ka yiite. ¹¹ E hino no jaamirton ngu: On daditoto dolokkaaji mon din, wattodon pade mon den, jogodon tuggordi mon din, jaamon tinna. Ko *Juldeere Yawtaneede Joomiraado on non.

¹² «E on jemma don mi hewtay e nder leydi Misira ndin, mi hawra e kala dikkuru e nder Misira, gila e neddanke haa e mummunte, mi tippina jaawooje an den e hoore allaaji Misira din fow. Ko min woni Joomiraado on. ¹³ Haray dan yiiyan dan wujudon e din cuudi di wondon e mun wonanay on maande. Nde mido hawra e leydi Misira ndin mi yi'oyay dan yiiyan, mi yawta don, hara on alabala'u hawroytaa e mon.

¹⁴ «Nden jalaande wonanay on jalaande anditeteende fii mun, juulanteende Joomiraado on. Nden juldeere wonay farliinde e nder jamaanuujji mon din fow haa poomaa. ¹⁵ E nder balde jeedifi ko bireedi de aldaa e lewen jaamoton. Gila ka jalaande aranere on yaltinay kala lewen wondo ka cuudi mon. Kala jaamudo bireedi wondudo e lewen gila ka jalaande aranere haa ka jalaande jeedifaabere o ittete e nder jamaa Isra'iila on. ¹⁶ Ka jalaande aranere, on waday mottondiral hormorteengal. Ka jalaande jeedifaabere kadi, wadon mottondiral hormorteengal. E nder den balde don hay fus golletaake si wonaa defangol hoore mun ko jaamata kon.

¹⁷ «On teddinay nden *Juldeere Bireedi de Aldaa e Lewen ko fii ko nden jande tigi mi yaltini koneeli mon din e nder leydi Misira ndin. Teddiniron nden jalaande wa farillaare e nder jamaanuujji mon din fow haa poomaa. ¹⁸ Gila jalaande sappoo e nayabere lewru aranuru ndun kiikiide haa ka jalaande noogay e go'abere mayru kiikiide ko bireedi de aldaa e lewen jaamoton. ¹⁹ E nder den balde jeedifi wota lewen woo tawe ka nder cuudi mon, ko fii kala neddo jaamudo

bireedi wondudo e lewen ittete e jamaa Isra'iila on, woni non ko jeyaado e jamaa on, woni ko tuparankeejo. ²⁰Wota on jaamu bireedi wondudo e lewen. Kala ka hodoton ko bireedi de aldaa e lewen jaamoton.»

²¹Onsay Muusaa nodditi mawbe Isra'iila ben fow, o wi'i be: «Yahee, subon dammi goo fii beynguureeji mon din ko hirson fii Juldeere Yawtaneede nden.

²²On yettay baapoy hisoopu*, jullon koy e nder dan yiyan wondan e miran, wujon dan ka kippal cende tati baafal mon, hara hay gooto e mon yaltaali ka suudu mun haa weeta. ²³Nde Joomiraado on hewti fii halkugol yimbe leydi Misira ndin woo, o yi'i dan yiyan e hoore kippal cende tati baafal mon ngal, o yawtay don hara o accaali re'owoo on naata ka cuudi mon o halka on.

²⁴«Onon e bibbe mon ben, on waday dun yamiroore haa poomaa. ²⁵Nde naatoydon e ndin leydi ndi Joomiraado on yedata on, wano o daaliri non, on teddinay fii on aada. ²⁶Nde bibbe mon ben landoyii on: «Ko hondun woni on aada?»²⁷ on jaaboyto be: «Ko sadaka Yawtaneede Joomiraado on, on Yawtunoodo cuudi Banii-Isra'iilayankeebe ben Misira fewndo o halki Misirayankooobe ben, o dandi men menen.»Bawto dun, jamaa on jiccii sujji. ²⁸Onsay Banii-Isra'iila'en yahi wafiri wano Joomiraado on yamirirnoo Muusaa e Haaruuna non tigi.

Albala'u Sappabo on: Mayde Dikkuruube ben

²⁹Bay wonii tumbere jemma, Joomiraado on hawri e kala dikkuru e nder leydi Misira ndin, gila e dikkuru Fir'awna joodiido ka jullere mun laamu on, haa e dikkuru nangaabe kasaa ben, haa nabani e dikkuruuji din ka daabeeji. ³⁰Fir'awna immii e on jemma, kanko e mbatulaabe makko ben fow, wondude e Misirayanko'en fow. Onsay sowru moolanaandu sowti e nder leydi Misira ndin, ko fii alaa e suudu ndu goddo maayaali e mun. ³¹E on jemma don tigi Fir'awna nodditi Muusaa e Haaruuna, o wi'i be: «Immee yalton e hakkunde jamaa an on, onon e Banii-Isra'iila'en. Yahon rewoyon Joomiraado on, wano wiirunodon non.

³²Naɓoron kadi na'i mon ɗin e dammi mon ɗin, wano wiirunodon non, du'oranodon mi min kadi.»

³³Tawi Misirayankoobe ɓen no hawjinaynoo Bani-Isra'iila'en, tawi hiɓe hawjiri yaltingol ɓe e leydi ndin, ko fii hiɓe wi'a: «Men fow men maayay woni.»³⁴ Bani-Isra'iila'en naɓori hay farin piyaado mo jillaaka lewen on, ɓe mondidi mo e miranji ɗi o wonnoo e mun ɗin ka dolokkaaji maɓɓe, ɓe wakki.

³⁵Bani-Isra'iila'en waɗiri wano Muusaa wi'irnoo non, ɓe landii Misirayankoobe ɓen cuɗaariiji kaalisi e kaŋje e concii. ³⁶Joomiraado on waɗi feere haa Misirayankoobe ɓen sulfinani Bani-Isra'iila'en, ɓe waɗi ko ɓen landii ɓe kon. Ko nii Bani-Isra'iila'en jattiri keyeeji Misirayankoobe ɓen.

Fii no Bani-Isra'iila'en Yaltiri Leydi Misira

³⁷Onsay Bani-Isra'iila'en yalti Ramsiisu, sutanii Sukuuta. Tawi worɓe wonɓe seppude ɓen ko wa ɓe guluuje teemedɗe njeegoo, hara fayɓe tawaaka. ³⁸Nooneeji yimɓe ɗuuduɓe kadi yaadi e maɓɓe, wondude e gureele ɗuuduɗe na'i e dammi.

³⁹Onsay ɓe yetti farin piyaado mo ɓe ittornoo Misira on, ɓe juɗi bireedi ɗe aldaa e lewen. Ko haɗi ɗe jillee lewen ko tawde hari ɓe radaama Misira, ɓe waawataano nennaade, sakko ɓe eɓɓindanoo ko ɓe yooboo.

⁴⁰Ko duubi teemedɗe nay e cappande tati Bani-Isra'iila'en kodinoo leydi Misira.

⁴¹Ka duubi teemedɗe nay e cappande tati on timmunoo ɗon, nden jande tigi, koneeli Joomiraado on fow yalti Misira. ⁴²Nden jemmaare ko hiireteende sabu ko e mayre Joomiraado on yaltini ɓe leydi Misira. Nden ko jemmaare Joomiraado nde Bani-Isra'iila'en fow haani hiirude e nder jamaanuujii ɗin fow.

⁴³Joomiraado on daalani Muusaa e Haaruuna, o wi'i ɓe: «E hino fii farilla Juldeere Yawtaneede nden: Janano hay e gooto jaamataa e nden juldeere. ⁴⁴Kala jiyaado mo ittudon kaalisi soodudon, si tawii on sunnirii mo, haray himo waawi jaamude. ⁴⁵Kala tunjarankeejo e ardo fii golla yobee, ɓen kadi jaamataa. ⁴⁶Dun

jaametaake si wonaa ka nder cuudi, hara teewu woo yaltinaaka ka yaasi maa helon yi'al. ⁴⁷Jamaa Isra'iila on fow waday nden juldeere. ⁴⁸Si tawii tunjarankeejo kodiido-ma no faalaa juulidude e maa Juldeere Yawtaneede Joomiraado on, haray yo kala gorko wondo ka makko sunnine. Dun haray himo waawi tawdeede e juulugol nden juldeere, haray kadi o wa'ii wa jibinannde leydi ndin. Kono wota hay gooto e be sunninaaka ben jaamu. ⁴⁹Ko on sariya gooto woni e hoore kala Isra'ilayankeejo e tunjarankeejo kodiido on.»

⁵⁰Banii-Isra'iila'en fow wadiri wano Joomiraado on yamiriri Muusaa e Haaruuna non tigi. ⁵¹Ko e nden jalaande tigi woni ko Joomiraado on yaltiniri Banii-Isra'iila'en e nder leydi Misira ndin koneeli koneeli.

Farillaaji di Joomiraado on Farli e Banii-Isra'iila'en din

13 ¹Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i mo: ²«Wadanan feere kala ko dikkoranaa Banii-Isra'iila'en, kala ko dikkoraa gila e daabeeji din haa e neddanke ko min jeyi.»

³Muusaa wi'i jamaa on: «Maanditee ndee jalaande nde yaltunodon e mun Misira, e nder ndii leydi njaggu. Ko fii ko Joomiraado on yaltiniri on ton doole jungo mun ngon. Ko dun wadi si lewen jaametaake. ⁴Hande hidon yaltude e nduu lewru Abiibu. ⁵Nde Joomiraado on naadoyi on woo e ndii leydi Kanaaniyankeebe ben e Hissiyankéebe ben e Amoriyankeebe ben e Hiwiyankeebe ben e Yebuusiyankeebe ben, ndin ndi o woondannoo baabiraabe mon ben o yeday on, ndi bira e njuuri ilata e mun, on teddinoyay juldeere nden e nder nduu lewru. ⁶E nder balde jeedifi ko bireedi de aldaa e lewen jaamoton. Ka jalaande jeedifabere on wadany Joomiraado on juldeere. ⁷E nder den balde jeedifi don ko bireedi de aldaa e lewen jaamete. Wota ko wondi e lewen yi'e ka mon, awa kadi wota lewen yi'e hay e nder leydi mon ndin fow. ⁸On fillitanto bibbe mon ben fii nden jalaande, wi'on be: «Ko sabu ko Joomiraado on wadannoo mi kon fewndo

mi yalti Misira.»⁹ Dun wonanay on maande ka juude mon, wonana on kadi anditirdun ka tiide mon, fii no sariya Joomiraado on luttira e kundule mon, ko fii ko Joomiraado on yaltiniri on Misira doole jungo mun ngon.¹⁰ Hitaande woo hitaande on teddinay oo farilla yamiraado e saa'i todfaado on tigi.

¹¹ «Nde Joomiraado on naadoyi on e ndii leydi Kanaaniyankeebe ben woo, wano o woondirannoo on onon e baabiraabe mon ben, o okkoyi on ndi,¹² onsay on wadanay Joomiraado on feere kala ko dikkoranadon. Kala daabeeji gori di dikkoranadon ko Joomiraado on jeyi.¹³ Kala ko mbabbi din dikkorani on, on sottiray dun baalun. Si on sottaali, haray ko yo on helu hoyyudu mun ndun. Awa kadi kala gorko mo dikkoranadon on sottay mo.

¹⁴ «Tuma bibbe mon ben landoyii on jango, be wi'i: «Ko hondun dun firi?» on jaaboyto be, wi'on: «Ko Joomiraado on yaltiniri men doole jungo mun ngon Misira, e nder ndii leydi njaggu.¹⁵ Nde tawnoo Fir'awna no sattinnoo fii accitugol men men yalta, onsay Joomiraado on wari kala dikkuru e nder leydi Misira ndin, dun non ko gila e dikkuruube ben ka neddanke haa e dikkuruuji din ka daabeeji. Ko dun si meden wadande Joomiraado on sadaka kala gorun kun men dikkoranaa ka daabeeji, men sottira non kadi kala bidde mo men dikkoranaa.»¹⁶ Dun wonanay on maande ka juude mon, wonana on kadi wa anditirdun ka tiide mon, ko fii ko Joomiraado on yaltiniri on Misira doole jungo mun ngon.»

Fii no Joomiraado on Ardori Bani-Isra'iila'en ka Wulaa

¹⁷ Bay Fir'awna accii jamaa on yaltii, Allaahu on rewnaali be e leydi Filistiyankeebe ben, fii kala ko don furi battorde, ko fii Allaahu on wi'uno: «Si jamaa on fottoyii e hare be ninsay, dun wona sabu ko yiltintini be Misira.¹⁸ Kono Allaahu on yiili jamaa on, nawri mo e oo wulaa hikkondirdo e *Baharu Bodeejo on. Bani-Isra'iila'en yalti Misira no hebulanii hare.

¹⁹ Ko ɓe fokkiti, Muusaayettorno yi'e Yuusufu den, ko fii Yuusufu woondinno Banii-Isra'iila'en, o wi'i: «Nde Allaahu on faaboyii on, on yettoyay yi'e an den doo, naboron de.»

²⁰ Bay ɓe iwii Sukuuta, ɓe daakoyii iitaama, ka sera wulaa. ²¹ Tawi ko Joomiraado on woni ko ardii ɓe. Nalorma o ardori ɓe duulere juutunde darii fii ko holla ɓe laawol ngol. Jemma o ardori ɓe doosal yiite fii ko ndayginana ɓe. O warri dun fii no ɓe yaara jemma e nalorma. ²² Tawi duulere nden iwataano yeeso jamaa on e nder jallal ngal, wano non kadi doosal yiite ngal iwataano yeeso mabbe jemma.

Fii no Banii-Isra'iila'en Lumbiniraa Baharu Bodeejo on

14 ¹ Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i mo: ² «Wi'u Banii-Isra'iila'en yo ɓe yiltito, ɓe daakoyoo takko Pii-Hiruusi, dun ko hakkunde Migidula e Baharu on, ka o fewtondiri don e Baal-Safuuna. Ko e yeeso nden nokkuure daakotodon ka daande baharu. ³ Dun Fir'awna wi'oyay Banii-Isra'iila'en majjii e nder leydi ndin, ɓe saggii ka wulaa. ⁴ Onsay mi sattinay bernde Fir'awna nden, o jokkita ɓe. Kono mi darjiroyay Fir'awna e konu mun ngun, Misirayanko'en kadi anda ko min woni Joomiraado on.» Kambe kadi ɓe wadiri non.

⁵ Lando Misira on andinaa wonde jamaa Banii-Isra'iila'en on dogii. Tun miijo ngo kanko Fir'awna e mbatulaabe mun ɓen joganinoo Banii-Isra'iila'en ngon waylii. Onsay ɓe wi'i: «Ko hondun waditiden ko accintinanden Banii-Isra'iila'en golle men den, newnanden ɓe, ɓe yalti.» ⁶ Fir'awna hebulini *giri-giriwal mun ngal pucci poodata, o immodi e konu makko ngun. ⁷ O yetti kadi giri-giriije teemedde jeegoo de yimbe subaaɓe woni e mun, wondude e kala giri-giriwal wonngal Misira. Tawi giri-giriwal kala no wondi e hooreejo mun. ⁸ Joomiraado on sattini bernde Fir'awna lando Misira on, o jokkiti Banii-Isra'iila'en. Tawi Banii-Isra'iila'en no yaltitude e hoolaare. ⁹ Misirayankoobe ɓen jokkitiri ɓe pucci mabbe din e giri-giriije mabbe den e wadfiibe pucci ɓen, wondude e koneeli

Fir'awna din fow, be tawoyi be ka be daakii don, dun ko Pii-Hiruusi, ka daande baharu fewtondirfo e Baal-Safuuna.

¹⁰E nder ko Fir'awna badotoo be kon, Bani-Isra'iila'en banti gite, haynii Misirayanko'en no ara baawo mabbe. Onsay kambe Bani-Isra'iila'en be huli fota, be fesi e Joomiraado on. ¹¹Be wi'i Muusaa: «Hara genaale duudaa Misira si addudaa men fii maayugol ka wulaa doo? Ko hondun wadudaa men, si yaltindaa men Misira? ¹²Ko dun tigi men wi'uno-maa Misira: Accu men kurkanoo Misirayankoobe ben, ko fii sittana men kurkanagol ben edii maayugol ka wulaa.»

¹³Muusaa jaabii jamaa on, o wi'i be: «Wota on hulu, wonee ka wondon, yi'on no Joomiraado on dandirta on hande. Ko fii bee Misirayankoobe be yi'udon hande, on yiitataa be haa poomaa. ¹⁴Joomiraado on habanay on be, onon deyyinee tun!»

¹⁵Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i mo: «Ko fii hondun fesataa e an? Yamir Bani-Isra'iila'en yo be fokkitu. ¹⁶An kadi bantu tuggordu maa ndun, fontaa jungo maa ngon fewtinaa baharu on, feccaa mo. Dun Bani-Isra'iila'en reway ka tumbo baharu e hoore leydi yoorundi. ¹⁷Min mi sattinay berde Misirayankoobe ben fii yo be iwtir baawo mabbe. Dun mi darjiroyay Fir'awna e konu mun ngun e giri-giriije mun den e waddiibe mun pucci ben. ¹⁸Onsay Misirayanko'en anday ko min woni Joomiraado on nde mi darjiniraa Fir'awna e giri-giriije mun den e waddiibe mun pucci ben.»

¹⁹Malaa'ikaajo Alla ardinoodo konu Bani-Isra'iila'en ngun yiltitori baawo maggu, duulere ardinoonde be nden kadi yiltitori baawo mabbe, darii. ²⁰Nden duulere ari hakkunde konu Misira ngun e konu Isra'iila ngun. Nde wonani wobbe ben niwre, nde wonani beya ben ko ndayginana be jemma on. Din koneeli badondiraali e nder jemma on fow.

²¹Bay Muusaa fontii jungo mun ngon fewtinii baharu on, onsay Joomiraado on ittiri hendu tiidundu funnaange, ndu ari, ndu waali wifude baharu on. Onsay kanko Joomiraado on o fecci ndiyan dan, o watti baharu on leydi yoorundi.

²² Banii-Isra'iila'en rewi ka tumbo baharu tayondirdo e hoore leydi yoorundi, di'e den wontani be maadi nano e jaamo.

²³ Misirayankoobe ben jokkiti be. Pucci Fir'awna din fow wondude e giri-giriije mun e waddiibe mun pucci ben jokki be ka hakkunde baharu. ²⁴ Ka tatabal jemma, immorde e doosal yiite e duulere, Joomiraado on ndaari konu Misira ngun, o jiibindiri ngu. ²⁵ O sakkini kirindijje giri-giriije den, dun woni sabu ko sattini yaadu mabbe ndun. Onsay Misirayankoobe ben wi'i: «Dogen Banii-Isra'iila'en ko fii Joomiraado on no habude en enen Misirayankoobe ben fii mabbe.»

²⁶ Joomiraado on daalani Muusaa: «Fontu jungo maa ngon fewtinaa baharu on, di'e den arta e hoore Misirayankoobe ben e giri-giriije mun den e waddiibe mun pucci ben.» ²⁷ Muusaa fonti jungo mun ngon, fewtini baharu on. Ka peeral fajiri baharu on arti ka o wonnoo don. Misirayankoobe ben dogi badagol mo, kono Joomiraado on bugii be ka hakkunde baharu. ²⁸ Di'e den arti yooli den giri-giriije e waddiibe pucci wondude e konu Fir'awna ngun fow, dun koben iwtirnoobe baawo mabbe ka baharu. Hay gooto e ben dadaano. ²⁹ Kono Banii-Isra'iila'en kanun seppuno e tumbo on baharu tayondirdo ka hoore leydi yoorundi, di'e den kadi no wonani be maadi nano e jaamo.

³⁰ Nden jande Joomiraado on hisini Banii-Isra'iila'en e juude Misirayanko'en. Banii-Isra'iila'en yi'i fureeji Misirayankoobe ben e gaabe baharu.

³¹ Banii-Isra'iila'en yi'i jungo dolnongo ngo Joomiraado on habiri Misirayanko'en ngon. Onsay jamaa on huli Joomiraado on, be gomdini mo, be gomdini Muusa jiyaado makko on kadi.

Fii Beytol Muusaa ngol

15 ¹ Onsay Muusaa e Banii-Isra'iila'en beytani Joomiraado on beytol, be wi'i:
«Mi beytanay Joomiraado on
bay o burtaama mawnineede,

o fampii puccu ngun
e wad̄diido ngu on ka baharu.

² Ko Joomiraado on woni doole an den

e hiwudo lan on,
ko kanko woni kisiyee an on.

Ko kanko woni Alla an on,

mi mantay mo,

ko kanko woni Alla ben an on,

mi mawninay fii makko.

³ Joomiraado on ko waawudo hare,

ko Joomiraado woni innde makko nden.

⁴ Ko *giri-giriije Fir'awna den e konu mun ngun

o bugii ka baharu,

Ko hooreebe subaabe ben

o mutini ka *Baharu Bodeejo.

⁵ Di'e leyje mutini be,

be joodoroyi ka ndanka wa hayre.

⁶ Yaa an Joomiraado,

jungo maa jaamo ngon ko mawngo, ngo bawgal!

Yaa an Joomiraado,

jungo maa jaamo ngon muncii gajo on!

⁷ E nder bural maa tiidungal ngal

a libii immaniibe ma ben,

tippindaa tikkere maa nden e maɓɓe,
nde sunniri ɓe wa huɗo.

⁸ Foofaango kine maa den morlindiri ndiyan ɗan,
morloode majjan on darori wa ɓamol,
di'e leyje den fendii ka ndanka baharu.

⁹ Tawi gaɗo on no wi'a:

⟨Mi jokkitay ɓe,
mi hewtitoo,
mi sendita keyeeji maɓɓe ɗin,
ɗun hebbina wonkii an kin
mi saafa kaafa an kan,
mi mulira ɓe jungo an ngon.⟩

¹⁰ Kono foofudaa foofaango maa ngon e baharu on,
o mutini ɓe,
ɓe joodoroyi wa kural e nder di'e mawɗe.

¹¹ E hakkunde allaaji ɗin,
ko hondun wa'i wa maa, yaa an Joomiraado?
Ko hombo wa'i wa maa,
an mo senaare mawnde wonani,
an oo hulɓiniido handuɗo e mantoore,
wadoowo kaawakeeji?

¹² A fontii jaamo maa ngon,
leydi ndin modii ɓe.

¹³ Ko giggol maa ngol ardordaa

oo jamaa mo sottudaa.

Ko doole maa den kadi nawrudaa be

ka wonunde maa hormorteende.

¹⁴ Jamaaji humpitii dun, be diwni.

Muuseendi kulol hebi hodube Filistiina ben.

¹⁵ Hooreebe Aduuma ben heewi kulol,

diwnol nangi dolnube Mohaabu ben,

berde hodube Kanaana* ben fow maayi kulol.

¹⁶ Kulol e diwnol yani e ben.

Tippude e doole jungo maa ngon,

be mbobidiri wa hayre,

haa nde jamaa maa on feyyi woo,

yaa an Joomiraado,

fodde oo jamaa mo jeydaa no feyyude.

¹⁷ A nabay mo, honnoyaa ka fello maa halal,

ka nokkuure nde wadudaa wonirde maa,

yaa an Joomiraado,

dun ko e ndee nokkuure maa hormorteende,

yo Joomiraado,

nden nde tabintinirdaa juude maa den.

¹⁸ Joomiraado on no laamii

haa poomaa e baawo poomaa!»

¹⁹Nde pucci Fir'awna din e giri-giriije mun den e waddinoobe di ben ukkinoo ka baharu, Joomiraado on artirno ndiyan baharu on e hoore mabbe. Kono Banii-Isra'iila'en kanun rewuno ka tumbo baharu e hoore leydi yoorundi.

²⁰Onsay Mariyama annabaajo on, dun ko bandiraawo Haaruuna on, yetti kunnahun hurnaakun yalti. Rewbe ben fow kadi yetti kunnahoy hurnaakoy yalti, jokki mo, be nangi kudugol koy wangoo. ²¹Mariyama nangani beytugol, beya jaba, o wi'a:

«Beytanen Joomiraado on,
bay o burtaama mawnineede,
ko fii o fampike puccu ngun
e waddiido ngu on ka baharu.»

Fii no Bani-Isra'iila'en Yaari ka Wulaa

(15-18)

Fii Ndiyan Haadudan dan Marra

²² Onsay Muusaa sottini Bani-Isra'iila'en ka daande Baharu Bodeejo, be yaari ka wulaa Suura. Be seppi balde tati ka wulaa, be hebaali ndiyan. ²³ Be hewti Marra, kono be waawaali yarude ndiyan wondan Marra dan bay be tawu hidan haadi. Ko dun wadi si nden nokkuure wi'aa Marra. ²⁴ Jamaa on woni e nermugol Muusaa, be wi'a: «Ko hondun non yareten jooni?»

²⁵ Onsay Muusaa fesi e Joomiraado on, Joomiraado on holli mo leggal goo. O yetti ngal o ferii ka ndiyan. Tun ndiyan dan weli.

Ko e nden nokkuure Joomiraado on wadani jamaa on sariya e yamiroore. Ko don kadi o ndarndii be, ²⁶ o wi'i be: «Si on hedike fota daaluyee an min Alla Joomiraado mon on, awa kadi si on wadii ko feewi yeeso an, on jabii yamirooje an den, on doftike sariyaaji an din fow, dun haray mi libataa jawu woo e hoore mon sifa ngu mi libunoo e hoore Misirayankoobe ben. Ko fii ko min woni Joomiraado on, on Sellinoowo on.»

²⁷ Bay be hewtii Eliima, be tawi don bulli sappoo e didi ndiyan, e ledde cappande jeedidi tamaro. Be daakii ka binde bulli ndiyan don.

Fii no Bani-Isra'iila'en Nermiri ka Wulaa

16 ¹ Bawto dun kambe mbatu Bani-Isra'iila'en ngun fow be iwi Eliima, be ari ka wulaa Siina wondo hakkunde Eliima e Sinaayi*, nande sappoo e jowi lewru dimmuru gila be yalti leydi Misira. ² Onsay kambe mbatu Bani-Isra'iila'en ngun fow be nangi nermugol Muusaa e Haaruuna ka wulaa don. ³ Bani-Isra'iila'en wi'i be: «Sitta si men maayuno e juude Joomiraado on e nder leydi Misira ndin wa

fewndo ko men joodii e binde wureeje teewu, e jaamugol bireedi haa haara. Kono on addirii men e oo wulaa fii warirgol men heege, menen ngal moftal doo fow.»

⁴ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa: «Mi samminanay on bireedi immoralde ka kammu dow, jamaa on yalta hocca embere ko haanani be jande woo kon. Mi ndarndora be dun, mi ndaara si be doftoto sariya an on, maa si be doftotaako mo.

⁵ Ka jalaande jeegabere, nde hibe defa ko be hoccoynoo kon, be taway dun wonii cowalle didi e ko be woowi hoccude jande woo kon.»

⁶ Onsay Muusaa e Haaruuna wi'i Bani-Isra'iila'en fow: «Hande kiikiide on anday wonde ko Joomiraado on woni ko yaltini on leydi Misira. ⁷ Bimbi kadi on yi'ay mangural Joomiraado on, ko fii o nanii hidon nerma mo kanko Joomiraado on. E hara ko men hondun si hidon nerma men?»⁸ Muusaa wi'i be kadi: «E nder kiikiide on Joomiraado on yeday on teewu ko jaamon, bimbi on kadi o yeda on bireedi ko jaamon haa haaron. Ko fii Joomiraado on nanii nerme de nermudon mo den. E hara ko men hombe? Awa wonaa menen nermudon, kono ko Joomiraado on nermudon.»

⁹ Onsay Muusaa wi'i Haaruuna: «Yamir mbatu Bani-Isra'iila'en ngun fow, wi'aa: «Badee yeeso Joomiraado on, ko fii o nanii nerme mon den.»»

¹⁰ Wa fewndo ko Haaruuna yewtata dun, mbatu Bani-Isra'iila'en ngun fow fewtiti ka wulaa, tun mangural Joomiraado on feenani be ka duulere. ¹¹ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa, wi'i mo: ¹² «Mi nanii ko Bani-Isra'ilayankeebe ben woni nermude kon, awa wi'u be: «Ka miili-moolo futuroo doo, on jaamay teewu, jango bimbi kadi on harnirte bireedi, onsay on anday ko min woni Alla Joomiraado mon on.»¹³ Bay nibbii, gelle hawtii heewi daakaaji mabbe din. Bay weetii, tawi caawa waalike e sera daakaaji mabbe din. ¹⁴ Nde caawa solunoo haa bantii, tawi ko wa'itata wa koboloy cewkoy no e wulaa on, no wa'ita wa marmalle cewde e hoore leydi ndin. ¹⁵ Onsay Bani-Isra'iila'en ndaari dun, be wi'indiri: «Hara ko hondun nii?» Ko fii hari be andaa ko hondun woni dun.

Muusaa wi'i ɓe: «Ko bireedi mo Joomiraado on yedi on on nii fii ko jaamon. ¹⁶ E hino daalol ngol Joomiraado on yamiri ngol: «Yo mo kala hoccoy beru ko jaamata kon, gooto kala sariyaare wootere. Mo kala hoccana beru yimɓe wonɓe ka suudu mun ɓen.»

¹⁷ Onsay kamɓe Banii-Isra'iila'en ɓe warri nii: wobɓe ɓen hocco ko duudi, ɓeya ɓen hocco seeda. ¹⁸ Kon ko ɓe hocco etiraa sariyaare, tawaa hoccudo ko duudi kon, dun duudanaa mo, hoccudo seeda on kadi fandanaa mo. Tawi mo kala no hocco ko yonata dun fii ko jaama.

¹⁹ Muusaa wi'i ɓe kadi: «Wota hay gooto waltin ko fandi woo haa bimbi.»²⁰ Kono laatii ɓe jabanaali Muusaa, woodi e maɓɓe waltinɓe haa bimbi. Kon ko ɓe waltini yilmi, luubi. Muusaa seytinani ɓen yimɓe. ²¹ Tawi bimbi woo mo kala e maɓɓe hoccayno beru ko jaamata kon. No naange ngen wuliri, ko heddii kon yoosa.

²² Ka jalaande jeegaɓere ɓe hoccoyi jaametee ko woowani ɓe kon cowalle didi, mo bee embere sariyaare didi. Onsay yeesoobe mbatu ngun fow ari holliti dun Muusaa. ²³ Muusaa wi'i ɓe: «Ko non Joomiraado on daaliri: Jango ko jalaande fowteteende e mun, ko fii ko jalaande hormorteende fii Joomiraado on non^c. Awa judee ko judoton kon, warbon ko warboton kon. Ko luttindon woo waltinon haa bimbi.»²⁴ Be mari dun haa bimbi, wano Muusaa yamirirnoo ɓe non. Laatii dun yilmaali, luubaali. ²⁵ Onsay Muusaa wi'i ɓe: «Naamee dun hande, ko fii hande ko jalaande fowteteende fii Joomiraado on. Hande on heɓoytaa dun ka buruure. ²⁶ E nder balde jeegoo hidon hoccude, kono ka jalaande jeedifaɓere doo ko jalaande fowteteende, dun heɓotaako.»²⁷ Ka jalaande jeedifaɓere wobɓe e jamaa on yalti fii hoccugol, kono ɓe hebaali.

²⁸ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa, wi'i mo: «Ko haa honde tuma salotodon doftaade yamirooje an den e sariyaaji an din? ²⁹ Anditee wonde ko min

---

^c16.23 Ko aseweere nden woni jalaande fowteteende nden

Joomiraado on yedi on ndee jalaande fowteteende. Ko sabu dun wafi si ka jalaande jeegabere mi yeday on naamete fii balde didi. Yo mo kala wonu ka woni don, wota hay gooto yaltu ka mun ka jalaande jeedidabere.»

³⁰Ko nii jamaa on fowtori jalaande jeedidabere nden. ³¹Onsay kambe suudu Isra'iila ndun be inni on naamete «manna»*. Dun no nandi e gabbe sooroond^d, ko naamete daneejo welirdo wa cobbal wadaangal njuuri. ³²Onsay Muusaa wi'i be kadi: «E hino daalol ngol Joomiraado on yamiri ngol: «Ko yo on etu sariyaare tew manna ko maron fii jamaanuuji mon aroyaydi din, fii no be yi'ira on naamete mo mi neeminiri on ka wulaa, fewndo mi yaltini on leydi Misira.»»

³³Kanko Muusaa o yamiri kadi Haaruuna yo o etu sariyaare tew manna, o wada e fayannde, o joddinoya yeeso Joomiraado on fii yo dun marane jamaanuuji aroyaydi din.»³⁴Wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non, Haaruuna joddini dun yeeso *kankiranwal seeditoore nden fii no dun marora. ³⁵E nder duubi cappande nay, Bani-Isra'iila'en ko manna* woni naamude haa be hewti e leydi hodaandi. Be jaami manna haa be hewti ka kerol leydi Kanaana*. ³⁶(Ko sariyaare^e sappo woni « efaa » gooto.)

Fii no Ndiyan Yaltiri ka Fetere

17¹Mbatu Bani-Isra'iila'en ngun fow iwi ka wulaa Siina wano Joomiraado on yamiriri be non. Be yahi be daakoyii Raafidiima. Kono tawi ndiyan alaa don ko jamaa on yara. ²Onsay jamaa on nangi yeddondirgol e Muusaa, be wi'i mo: «Okkor men ndiyan ko men yara.»

Onsay Muusaa wi'i be: «Ko fii hondun yeddondiranton e an? E ko fii hondun ndarndantodon kadi Joomiraado on?»

^d16.31 Wobbe kadi no wi'a «soorooro».

^e16.36 «Sariyaare» e haala Aabiryanke ko«omer».

³Tawi jamaa on don no tampi donka, be nangi nermugol Muusaa, tawi hiibe wi'a: «Ko fii hondun yaltinandaa men Misira? Hara ko fii warirgol men donka, menen e bibbe amen e daabeeji amen?»

⁴Onsay Muusaa fesi e Joomiraado on, o wi'i: «Hara ko hondun mi wadanta oo jamaa? Ko fii si neebii seeda nii be fiday lan kaaye.»

⁵Joomiraado on wi'i Muusaa: «Feyyuu yeeso jamaa on, yettaa wobbe e mawbe Bani-Isra'iila'en ben, yettoraa kadi tuggordu maa ndu lappirnodaa ndiyan Niiluwol dan, yahaa. ⁶A taway lan yeeso maa ka hoore fetere wonde Huriiba, lappaa fetere nden, ndiyan yaltay e mayre ko jamaa on yara.» Onsay Muusaa warri non e tawnde ben mawbe Bani-Isra'iila'en. ⁷O inni nden nokkuure Massaa e Mariiba, sabu tawde hari Bani-Isra'iila'en yeddondirii e makko, be ndarndorii Joomiraado on wi'ugol: Hara Joomiraado on no hakkunde men kaa o alaa hakkunde men?

Fii no Bani-Isra'iila'en Foolirnoo Amalekiyankeebe ben

⁸Bay feyyii e dun, Amalekiyankeebe ben ari habugol Bani-Isra'iila'en ka be woni don Raafidiima. ⁹Onsay Muusaa wi'i Yaasuwa: «Subano en worbe, yahaa, habidaa e Amalekiyankeebeben. Jango mi wonay ka hoore fello, hara mido jogii tuggordu Alla ndun ka jungo an.

¹⁰Onsay Yaasuwa wadi ko Muusaa wi'i mo kon fii habidugol e Amalekiyankeebe ben. Kanko Muusaa e Haaruuna e Huuru, be yellitoyii ka hoore fello. ¹¹Beru ko Muusaa towni jungo mun ngon woo, Isra'iilayankeebe ben foola. Beru ko o fowtini jungo makko ngon woo, Amalekiyankeebe ben foola. ¹²Nde tawnoo juude Muusaa den teddi, be yetti hayre be sornani mo, o joodii e hoore mayre. Onsay Haaruuna e Huuru tambii juude makko den, mo kala e mabbe wontiri sengo, juude makko den woniri non haa ka mutal naange. ¹³Onsay Yaasuwa fooliri Amalekiyankeebe ben mbelndi kaafa. ¹⁴Bawto dun Joomiraado on wi'i Muusaa:

«Windu dundoo ka deftere fii ko wona anditirdun, qirritanodaa Yaasuwa wonde min Joomiraado on mi montay fii Amalekiyankeebe ben, hara fii mabbe anditetaake e ley nguu kammu doo few.»¹⁵ Onsay Muusaa darni don layyorde*, o inni nden: Ko Joomiraado on woni Raaya an kan. ¹⁶O wi'i kadi: «Bay jungo bantike fii dartagol jullere laamu Joomiraado on, Joomiraado on habay Amalekiyankeebe ben e nder jamaanuujii jamaanuujii.»

Fii no Yatru Kodori Muusaa

18¹ Onsay Yatru yottinoowo sadaka mo Midiyaani, dun ko esiraawo Muusaa on, o humpitii fii kala ko Alla wadani Muusaa e Bani-Isra'iila'en, dun ko jamaa makko on, e ko Joomiraado on yaltini be kambe Bani-Isra'iila'en Misira kon. ² Yatru esiraawo Muusaa on yetti Safuuratu beyngu Muusaa mo o imminnoo ka makko on, ³ wondude e bibbe makko ben dido, oya no wi'ee Gersuuma* ko fii Muusaa wi'uno: «Ko mi tunjarankeejo wondo e leydi jananiri.»⁴ Dimmo on no wi'ee Aliyaasaru* ko fii o wi'uno kadi: «Alla ben an on arii faabagol lan, jattinan-mi e ley kaafa Fir'awna.»⁵ Yatru esiraawo Muusaa on e beyngu makko kanko Muusaa wondude e bibbe makko ben, be ari ka wulaa, be tawi Muusaa ka o daakii don ka fello Alla. ⁶ Kanko Yatru o humpiti Muusaa: «Min Yatru esiraawo maa on, mi arii ka maa, mi ardi e beyngu maa wondude e bibbe makko ben dido.»

⁷ Onsay kanko Muusaa o yalti fii fottugol e esiraawo makko on, o jiccii, o hirbii mo, mo kala e mabbe landii oya si no e jam. Onsay be naati ka suudu. ⁸ Muusaa fillitanii esiraawo mun on kala ko Joomiraado on wadi Fir'awna e Misirayankoobe ben fii jattingol Bani-Isra'iila'en, e kala satteendeeji hebudi be ka laawol, e ko honno Joomiraado on jattiniri be di. ⁹ Onsay kanko Yatru o weltori kala moyyere nde Joomiraado on wadani jamaa Isra'iila mo o jattini e juude Misirayankoobe ben. ¹⁰ Kanko Yatru o wi'i: «Yo mantoore wonan Joomiraado on, dun ko on jattindo on e juude Misirayankoobe ben e juude Fir'awna kadi, on jattindo jamaa

on e juude Misirayanko'en. ¹¹ Jooni mi andii wonde Joomiraado on no buri allaaji din fow, bay o wadii dun e hoore ben jogornoobe non Isra'iilayankeebe ben nder hownitaare.»

¹² Onsay kanko Yatru esiraawo Muusaa on, o weebitani Alla *sadaka sunneteedo e sadakaaji goo. Haaruuna e mawbe Isra'iila* ben fow ari fii hawtidugol e esiraawo Muusaa on nafakka on yeeso Alla.

¹³ Bimbi mun Muusaa joodii fii jaawangol jamaa on, jamaa on kadi darii yeeso Muusaa gila bimbi haa kiikiide. ¹⁴ Esiraawo Muusaa on yi'i ko o woni wadande jamaa on kon fow, o wi'i: «Ko hondun wondaa wadande oo jamaa doo? Ko fii hondun joodanidaa an tun feere, jamaa on fow no darii yeeso maa gila bimbi haa kiikiide?»

¹⁵ Muusaa jaabii esiraawo mun on, wi'i: «Ko jamaa on woni arande e an, ko fii yo mi tefan be Alla. ¹⁶ Si tawii goddun no hakkunde maɓbe, be ara ka an, mi jaawa hakkunde maɓbe. Mi andina be yamirooje Alla den e sariyaaji mun din.»

¹⁷ Onsay esiraawo Muusaa on jaabii mo, wi'i: «Koo ko wondaa wadude wonaa ko moyyi. ¹⁸ Pellet a ronkinay hoore maa an e oo jamaa mo wondudaa e mun. Ko fii den golle no teddan-maa fota, an tun a waawataa de gollude. ¹⁹ Jooni hedito lan, mi waajo-maa, Alla kadi wonda e maa. Wonu lonto jamaa on yeeso Alla, an tigi ronditodaa haajuuji din yeeso Alla. ²⁰ Sifanodaa be yamirooje den e sariyaaji din, hollaa be laawol ngol be haani jokkude ngol, e ko be haani wadude kon. ²¹ Subaa e hakkunde jamaa on fow yimbe mokombinbe, huloobe Alla, hara ko nunduɓe, ajuube ngeenaari, lamminaa be e hoore jamaa on. Wobbe ben laamoo yimbe wuluure, wobbe yimbe teemedere, wobbe yimbe cappande njowo, wobbe laamoo yimbe sappo. ²² Yo ben wonu jaawoobe jamaa on saa'i kala, hara ko haajuuji tiidudi din tun be hewtin-maa, kambe tigi be jaawa haajuhoy tosokoy koy. Dun haray a rowtirike dongal, a sendodii e maɓbe. ²³ Si a wadii dun, haray si Alla

yamirii ma, a waaway wonirde no moyfiri. Onsay oo jamaa doo fow hewtoyay ka mun e hoore jam.»

²⁴Muusaa jabi ko esiraawo mun on wi'i kon, o wadi ko o wi'i mo kon fow.

²⁵Onsay Muusaa subi yimbe mokombinbe e hakkunde Isra'iilayankeebe ben fow, o lammini be e hoore jamaa on. Wobbe ben laamii yimbe wuluure, wobbe yimbe teemedere, wobbe yimbe cappande njowo, wobbe laamii yimbe sappo. ²⁶Be woni jaawoobe jamaa on saa'i kala, tawi ko haajuuji mettudi fii din tun be hewtinta Muusaa, kambe tigi be jaawa haajuhoy tosokoy koy fow. ²⁷Onsay Muusaa newnitani esiraawo mun on, on yiltitii ka leydi mun.

Fii no Alla Yettirani Bani-Isra'iila'en Ahadi

(19-24)

Fii no Jamaa Isra'iila on Hewtiri Sinaayi

19¹ Ka lewru tammuru gila Bani-Isra'iila'en yalti leydi Misira, ko nden jande be hewti ka wulaa Sinaayi*. ² Bay be iwii Raafidiima, be hewti ka wulaa Sinaayi. Kambe Isra'iila'en be daakii ka wulaa don ka binde fello. ³ Onsay kanko Muusaa o sutori ka Alla. Tun Joomiraado on noddi mo ka hoore fello, wi'i mo: «E hino ko haalantaa suudu Yaaquuba ndun, dun ko Bani-Isra'iila'en, wi'aa be wonde: ⁴ «Onon tigi on yi'ii ko mi wadi Misirayankooɓe ben kon e no mi addiri on ka an doo wa wonɓe e hoore gabitti simbinre. ⁵ Jooni si on hedike daaluyeeji an din moyya, on teddini ahadi an ndin, haray on wonii be an tigi e hakkunde diya leyɗi fow. Fii kala ko min jeyi aduna on fow, ⁶ kono onon on wonanay lan laamateeri *yottinoobe sadaka ka Alla, laatodon kadi leɗol laabungol.» Ko dii daaluyeeji doo yewtoytaa Bani-Isra'iila'en.»

⁷ Onsay Muusaa arti nodditi mawɓe jamaa on, o hewtini be daaluyeeji di Joomiraado on yamirnoo mo din fow. ⁸ Onsay jamaa on fow fondidi, wi'i: «Ko Joomiraado on daali kon fow men waday.» Muusaa kadi hewtini Joomiraado on kongudi jamaa on. ⁹ Joomiraado on wi'i kadi Muusaa: «Mi aroyay e maa e nder duulere burunde tekkude, fii yo jamaa on nanu nde mido yewte, fii kadi yo be hoolo ma haa poomaa.» Muusaa hewtini Joomiraado on kongudi jamaa on.

¹⁰ Onsay Joomiraado on wi'i Muusaa: «Yiltito ka jamaa on woni ton, wadanaa mi be feere hande e jango, awa kadi yo be wuppu conci mabbe din. ¹¹ Be hebilanoo jalaande tammere nden, ko fii ka jalaande tammere Joomiraado on jippoto ka fello Sinaayi e tawnde jamaa on fow. ¹² Wadanaa jamaa on keerol e sera fello ngon haa huttita, wi'aa be yo be reeno e yawugol ka fello, maa hay meemugol binde maggo. Kala meemudo fello ngon ontigi donkinirte mayde, ¹³ o fawetaake jungo,

kono o fidete kaayɛ maa o tufiree ndagaaje. Dun non woni mumunte maa nedɗanke, ontigi maa duntigi dadataa mayde. Kono nde alaadu ngaari baalii ngin wuttaa woo, ɓe yāwoyay ka fello.»

¹⁴ Onsay Muusaa jippii ka fello, ari tawti jamaa on. O wadi ɓe feere, kambe kadi ɓe wuppi conci maɓɓe ɗin. ¹⁵ O wi'i jamaa on: «Hebilee fii jalaande tammere nden, hara on badaaki debbo woo.»

¹⁶ Ka jalaande tammere bimbi, parnitte e mayande wadi, duulere tekkunde woni ka hoore fello. Hito tiidungo alaadu ngaari baalii ngin kadi nanii haa jamaa wondo ka daaka on fow woni e diwnugol. ¹⁷ Onsay Muusaa yaltini jamaa on ka daaka fii fottoyngol e Alla. Be wonoyi ka ley fello. ¹⁸ Tawi fello Sinaayi ngon fow ko curki, sabu ko Joomiraado on jippori yiite e hoore maggo kon. Tawi kin curki no suurira wa curki beembal yiite, tawi kadi fello ngon fow no dimboo ko tiidi.

¹⁹ Tawi kadi hawa alaadu ngaari baalii ngin no burtude tun tiidude. Onsay Muusaa wowli, Allaahu on jaabori mo farɗitere^f. ²⁰ Joomiraado on jippii ka hoore fello Sinaayi, o noddi Muusaa ka hoore fello, kanko Muusaa o yāwoyi. ²¹ Joomiraado on daalani Muusaa, wi'i mo: «Jippo, hajodaa jamaa on kulol wota ɓe yawtu keerol ngol fii ndaarugol Joomiraado on haa buy e maɓɓe heddo e mun. ²² Yo yottinoobe sadaka badotoobe Joomiraado on ɓen tigi wadanan hoore maɓɓe feere, kulol wota Joomiraado on wubban ɓe. ²³ Muusaa jaabii Joomiraado on, o wi'i: «Jamaa on waawataa yāwude ka fello Sinaayi gaa, ko fii hari a hajike men fii ɗun, wi'udaa yo mi wadu keerol ka fello, mi hormina ngo kadi.»

²⁴ Onsay Joomiraado on wi'i mo: «Yahu jippodaa, onsay a yāwiday e Haaruuna. Kono wota yottinoobe sadaka ɓen e jamaa on yawtu keerol ngol ɓe yāwa ka an min Joomiraado on, kulol wota mi wubban ɓe.»²⁵ Onsay Muusaa jippii, tawti jamaa on, o yewti ɓe.

---

^f19.19 Dun no firi kadi e haala Yahuudiyanke, «hito tiidungo».

Yamirooje den Sappo

20¹ Onsay Allaahu on daali dii daaluyeeji doo, o wi'i:
² «Ko min woni Alla Joomiraado maa on, on yaltindo ma leydi Misira e nder ndii leydi njaggu.

³ «Wota a hebu alla goo si wonaa min.

⁴ «Wota a moyyinan hoore maa sanamu maa ko nanditi e godfun ko woni ka kammuuli dow maa ko woni ka hoore leydi maa ko woni ka nder ndiyan wondan ka nder leydi. ⁵ Wota a sujjan di maa rewaa di, ko fii min Alla Joomiraado maa on ko mi Allaajo nawludo, yagginoowo bibbe ajube lan sabu junuubaaji baabiraabe mun haa e jamaanu tatabu e jamaanu nayabu, ⁶ kono holloowo ben yidube lan, jabi yamirooje an den, giggol sella-findewol haa e jamaanuui guluuje.

⁷ «Wota a jogor innde Alla Joomiraado maa on meere, ko fii Joomiraado on ronkataa donkinde on jogordo innde makko nden meere.

⁸ «Maanditodaa kadi jalaande fowteteende nden, horminaa nde. ⁹ A gollay gollleeji maa din fow e nder balde jeegoo, ¹⁰ kono jalaande jeedidabere nden ko jalaande fowteteende Alla Joomiraado maa on. Wota a gollu golle woo nden jande, woni an, woni bidde maa, woni jiwo maa, woni maccudo maa, woni kordo maa, woni daabeeji maa din, woni kodo wondo ka maa. ¹¹ Ko fii ko e nder balde jeegoo Joomiraado on tagi kammu ngun e leydi ndin e baharu on e kala ko woni e mun. O fowtii ka jalaande jeedidabere. Ko dun wadi si Joomiraado on wadi barki e jalaande fowteteende nden, o wadi nde hormorteende.

¹² «Teddinaa yumma maa e ben maa fii yo balde maa den juutu ka hoore leydi ndi Alla Joomiraado maa on okku-maa.

¹³ «Wota a ittu hoore.

¹⁴ «Wota a jeenu.

¹⁵ «Wota a wujju.

¹⁶ «Wota a seedito fenaande e hoore jokondo maa.

¹⁷ «Wota a himman suudu jokondo maa, maa himmanaa debbo jokondo maa, maa himmanaa maccudo makko maa kordo makko, maa himmanaa nagge makko, maa mbabba makko, maa hay huunde e ko jokondo maa jeyi.»

¹⁸ Tawi jamaa on fow no nanude hito parnitte den e hito alaadu ngaari baali ngin, hiɓe yi'ude mayande den e fello wongo suurude ngon. Bay jamaa on yi'ii dun ɓe woni e diwnugol, ɓe daroyii ka wodɗitii, ¹⁹ ɓe ewnii Muusaa, ɓe wi'i mo: «An tigi yewtu men, men jabante, kono wota Allaahu on tigi daalan men, kulol wota men maayu.»²⁰ Muusaa kadi jaabii ɓe, wi'i: «Wota on hulu! Ko addi mo kanko Alla ko fii ndarndagol on, e fii yo on hulu mo, hara on wadaali junuubu.»²¹ Tawi jamaa on no darii ka wodɗitii, kono Muusaa kaɗun ɓadii duulere niɓɓitunde ka Alla wonnoo don.

Fii no Layyorde nden Moyyinirtee

²² Onsay Joomiraado on daalani Muusaa, wi'i mo: «A wowliranay nii Bani-Isra'iila'en, wi'aa ɓe: «On yi'ii wonde mi yewtii on iwrude ka kammu.

²³ Wota on moyyin allaaji goo ko beyditon e an, wota on moyyin hoore mon allaaji kaalisi maa kaɗe. ²⁴ On moyyinay lan layyorde* leydi ka itton na'i e dammi *sadakaaji sunneteedi e *sadakaaji mbeldigal. Nokku kala ka mi andintini fii innde an nden, mi aray e mon mi wada barki e mon. ²⁵ Si tawii on moyyinay layyorde kaaye, haray wota on moyyinir nde kaaye lesaade. Ko fii si on lesirii kaaye den aalaaji, haray on tuuninii nde. ²⁶ Wota onyawir ka layyorde an ɓordi, fii wota on wirto e hoore mayre.»

Sariyaaji fii Jiyaabe

21 ¹ Joomiraado on daalani kadi Muusaa: «E hino sariyaaji di wadantaa ɓe din: ² «Si goddo soodii maccudo Aabirayankeejo, haray yo on kurkano mo duubi jeegoo. Ka hitaande jeedidabere, o hetta hoore makko o hoota, hara o yobaa hay

huunde. ³ Si tawii ko kanko tun soodanoo, haray ko kanko tun hootata. Si tawii non himo wondunoo e beyngu, haray o hootiday e beyngu makko. ⁴ Si tawii non ko jom makko jombani mo beyngu, on debbo ara e jibinande mo bibbe worbe maa rewbe, haray on debbo e bibbe mun ben wontanii jom makko, haray ko kanko tun hootata.

⁵ «Si tawii non on maccudo wi'ii wonde: «Mido yidi jom an e beyngu an e bibbe an ben, mi hettataa hoore an mi hoota», ⁶ haray yo jom makko weebitan mo Alla, o banna mo ka baafal maa ka kippal, o yetta jalbal, o tufa mo nowru ndun, on maccudo kurkanoo mo haa poomaa.

⁷ «Si goddo yeeyii biddo mun jiwo fii ko wona kordo, haray sifa on kordo hootirtaa wa maccube ben. ⁸ Si on kordo non mettirii jom mun, yettannoodo mo hoore mun on, haray yo o sottu mo. Kono haray o newnanaaka yeeyitugol mo jananbe bay o hollaali jikke. ⁹ Si tawii non o yettanii mo biddo makko gorko, haray o jogoray mo kanko jiwo on wano jiwbe ben haani jogoreede non. ¹⁰ Si tawii non o yettii debbo goo, haray o duytantaa arano on hay huunde e jaametee maa concii maa jalaade ko woowani mo kon. ¹¹ Si o wadanaali mo din piiji tatii non, haray kanko debbo on himo waawi hootude hara o yobaa hay huunde.

Sariyaaji fii Masiibo e Waru Hoore

¹² «On mo piyi goddo haa wari mo, ko o donkinirteedo mayde. ¹³ Si tawii non o tewaaki, hara ko Alla hawrindini mo e mun, haray mi todanto ma nokkuure ka ontigi waawoyta fattoyaade. ¹⁴ Kono si goddo maranii jokondo mun ngayngu haa waririi mo yoyre, hay si ko ka layyorde* an o fattoyii, haray yaltinee mo ton waron.

¹⁵ «On mo piyi kadi ben mun maa yumma mun, ko o donkinirteedo mayde.

¹⁶ «On mo wujji neddo, woni o yeeyu mo maa si o yiita e juude makko, on kadi ko donkinirteedo mayde.

¹⁷ «On mo hufi ben mun maa yumma mun, ko o donkinirteedo mayde.

¹⁸ «Si yimbe yeddondirii haa goddo e mabbe fidii oya hayre maa kurfii mo, hara piyaado on maayaali, kono himo haani waalaade, ¹⁹ si tawii himo waawi immaade jinda ka yaasi hara ko yo o tuggo, haray hay huunde fawaaki piyudo mo on si wonaa jonnitugol mo beru ko o gollaynoo kon e jawndugol mo haa o sella.

²⁰ «Si goddo kadi luuborii maccudo mun maa kordo mun weduru haa on maayii e juude makko, haray ko yo on kadi yottane. ²¹ Kono si tawii e nder jallal maa baldedidi kanko piyaado on o immike, haray o yottantaake, ko fii ko o kaalisi jom makko.

²² «Si piirooɓe kadi hawrii e debbo reeduujo haa dun wonii sabu firtagol makko, kono hara bone goo hebaali mo, ben donkinirte yobineede alamaani beru ko moodibbo debbo on happi woo, dun non yobaama woo e dow yamiroore jaawooɓe ben. ²³ Kono si tawii bone wadii, haray ko wonkii yobitirtee wonkii, ²⁴ yiitere e yiitere, niire e niire, jungo e jungo, koyngal e koyngal, ²⁵ sumoode e sumoode, barme e barme, dalde e dalde.

²⁶ «Si goddo uttike maccudo mun maa kordo mun e yiitere haa o bonnii mo yiitere nden, haray o jonnitay on hoore makko lonto yiitere makko nden. ²⁷ Si tawii kadi o solu niire maccudo makko maa kordo makko, haray o jonnitay on kadi hoore mun lonto niire makko nden.

²⁸ «Si ngaari nagge hawii gorko maa debbo haa ontigi maayii e dun, haray ndin ngaari ko fideteendi kaaye haa ndi maaya, teewu mayri on kadi jaametaake, haray non hay huunde fawaaki jom ngaari ndin. ²⁹ Kono si tawiino ndin ngaari no woowunoo hawude, tawa jom mayri andinanooma, kono o jogaaki ndi, si ndi aru e warude gorko maa debbo, haray yo ndin ngaari fide kaaye haa ndi maaya, jom mayri kadi ko wareteedo. ³⁰ Si tawii non be hannanii jom ngaari ndin ko yobetee fii sottugol wonkii makko kin, haray o yobay ko o hannanaa kon fow. ³¹ Si ndin ngaari aru e hawude bidɗo goddo maa jiwo makko, haray ko on sariya gooto

huutortee. ³² Si tawii-le ko maccudo maa kordo ndin ngaari hawi, haray jom makko yobete tammaaji kaalisi cappande tati, ngaari ndin kadi fidiree kaayɛ haa ndi maaya.

³³ «Si godɗo jasii woyndu, ronka ndu wafande omborde, maa udditii woyndu, ronka ndu ombude, haa nagge maa mbabba yana nder ton, ³⁴ haray jom woyndu ndun yiltay jom mummunte on kaalisi, mummunte mayɗo on wontana mo.

³⁵ «Si ngaari godɗo jurike ngaari jokondo makko haa ndin maayii, haray ngaari wuurundi ndin yeeyitete, ɓe senda kaalisi on, ɓe senda kadi teewu ngaari maayundi ndin. ³⁶ Si tawii non no andanoo ndin ngaari no woowi hawude, hara jom mayri jogaaki ndi, haray jom ndin ngaari yobitiray ngaari maayundi ndin ngaari goo, ngaari maayundi ndin wontana mo.

Sariya Wadaado fii ko Godɗo Jeyi

³⁷ «Si godɗo wujjii nagge maa dammol, woni o hirsu maa o yeeyi, haray o yobitiray nagge ngen kolce jowi, dammol ngol kadi dammi nay.

22 ¹ «Si nguɗjo nanga no fusa suudu, o piyee haa o maaya, haray mayde on nden fawaaki hay gooto. ² Si tawii non hari naange ngen fudii si o waraa, haray waruɗo mo on fawike wonkii makko kin.

«Nguɗjo no haani yobitude beru ko o wujji kon. Si tawii non o maraa hay huunde, haray ko yo o yeeyite ko o wujji kon yobitee.

³ «Si tawii kon ko o wujji yiitaama e juude makko hara no wuuri, woni ko ngaari nagge maa mbabba haa e dammol, haray o yobitiray dun sowannde.

⁴ «Si godɗo ornirii daabeeji mun e ngesa maa e tutateeri, o ronka ɗi aynude haa ɗi bonna ngesa godɗo, haray o yiltay mo ko ɓuri keldude kon ka ngesa makko e ka tutateeri makko.

⁵ «Si yiite fuutike e geenal haa nge sunnii tugande goddo maa ko o fewndini wa'ugol maa ngesa mban fow, haray wondo sabu yiite ngen on yobay ko nge bonni kon.

⁶ «Si goddo halfinii jokondo mun kaalisi maa keyee goo, dun wujjee ka suudu makko, ngujo on nangaa, haray ngujo on yobitiray dun sowande. ⁷ Si ngujo on non nangaaka, haray jom suudu ndun waday Alla seedee wonde wonaa kanko yetti ko jokondo makko on halfini mo kon.

⁸ «E nder kala huunde yeddondiraande fii mun, woni ko nagge maa mbabba maa dammol maa concii maa keyee majjudo, hara mo kala e maabe no wi'a ko kanun jeyi, haray yo ngal yeddondiral maabe don hewtine ka Alla. Mo feloore Alla nden fawii e mun woo, haray fawike mo yobitugol jokondo makko on sowande ko be yeddondiri fii mun kon.

⁹ «Si goddo halfinii jokondo mun mbabba maa nagge maa dammol maa mummunte goo, dun ara e maayude maa teral mun hela, maa wujjee hara hay gooto yi'aali, ¹⁰ haray yo woondirgol innde Joomiraado on wonu hakkunde maabe, halfinanoodo mummunte on woonda wonde wonaa kanko fawi jungo e ko jokondo makko on halfini mo kon, jom mummunte on kadi jaba nden woondoore, e hoore dun halfinanoodo on yiltataa oya. ¹¹ Kono si tawii on mummunte wujja e juude makko, haray o yiltay jom mummunte on. ¹² Si tawii non mummunte on ko seekitaado, yo o hollu seedee wonde mummunte on ko seekitaado, haray o yobataa.

¹³ «Si goddo lubike jokondo mun mummunte, teral on mummunte hela maa mummunte on maaya e baawo on mo o lubii, haray o yobay. ¹⁴ Si tawii non ko e tawnde jom mun, haray o yobataa. Si tawii-le ko coggu o lubornoo, haray coggu luboraangu ngun yonii.

Fii Teddingol Alla, Teddina Nedfanke

¹⁵ «Si goddo hiilii curbaajo mo yamaaka, o waalidii e makko, haray o ittay teje makko on, e hoore dun o yettay mo kadi. ¹⁶ Si tawii non ben jiwo on salike o yetta mo, haray ko kaalisi beru ko curbaajo tenjirtee o yobata.

¹⁷ «Wota on accu debbo janneejo wuura.

¹⁸ «Kala waalidudo e mummunte ko donkinirteedo mayde.

¹⁹ «On mo ittani allaaji sadakaaji, hara wonaa Joomiraado on, haray o laatike halkaado.

²⁰ «Wota a huutor tunjaraakeejo maa bittinaa mo, ko fii onon kadi on laatinoke tunjaraakeebe e nder leydi Misira.

²¹ «Wota on njannan keynguujo maa aliyatiimaajo few. ²² Si on njannanii be haa be fesii e an, mi nanay fesaango mabbe ngon, ²³ siccere an nden memminoo, mi warira on kaafa. Onsay rewbe mon ben onon kadi wonay keynguube, bibbe mon ben wona aliyatiimaabe.

²⁴ «Si a jawlii goddo e jamaa an on kaalisi, hara ko miskiino mo wondudaa, wota a wa'an mo wa jawludo, hara a happanaali mo tono. ²⁵ Si a tolmanii jokondo maa dolokke, haray jonnitu mo ado naange ngen mutude, ²⁶ ko fii ko on tun o mari ko o suddoo e ko o bornoo. Si hinaa dun ko hondun o waalodata? Si sifa on woyti e an, mi nananay mo, ko fii ko mi Yurmeteedo.

²⁷ «Wota a hoynu Alla, maa hudaa yeesoojo jamaa maa on.

²⁸ «Wota a nennu ittangol lan farillaaji e ko sojitataa kon e ko suppitataa kon. «Weebitanaa mi bibbe maa worbe dikkuruube ben. ²⁹ Warraa non kadi ka na'i maa e ka dammi maa. Dikkuruuji din wonda e neene mun balde jeedidi, ka jalaande jeetatabere weebitanaa mi di.

³⁰ «Wonanon mi yimbe laabuube, hara on jaamaali teewu mo kullun buruure seekiti. Sifa on teewu on buganto bareeji din.

23¹ «Wota a rondo haalaaji mehi. Wota a humonDIR e bondo fii wonugol seeditotoodo hunyudo.

² «Wota duudeendi yimbe ben foole haa wadaa bone. Wota duudeendi yimbe ben foole haa selaa peewal ngal e nder ko seeditotodaa ka jaawoore kon. ³ Wota a sulfinan hay miskiino e nder jaawoore.

⁴ «Si a fottii e nagge maa mbabba gano maa no majji, artiran mo dun. ⁵ Si a yi'ii mbabba gano maa no yanidi e dongal mun, wota a takko feyyaa, kono wallito mo rowtirgol mba.

⁶ «Wota a fannu miskiino goonga e nder jaawoore. ⁷ Wota a bado fenaande. Wota a waru mo bonnaa maa feewudo ko fii mi jogortaa bondo wa feewudo.

⁸ «Wota a jaba ngeenaari, ko fii ngeenaari wumindinay yi'oobe ben, boyla kongudi feewube ben.

⁹ «Wota a bittin tunjarankeejo ko fii onon tigi hidon andi no tunjarankeejo wuuriri, bay onon kadi on woniino tunjarankeebe e nder leydi Misira ndin.

Sariyaaji fii Duubi Fowteteedi din e Nalaade Fowteteede den

¹⁰ «E nder duubi jeegoo, a remay leydi ndin, sojita neema mayri on. ¹¹ Kono ka hitaande jeedidabere a fowtinay ndi, acciraa ndi hoore mayri. Miskinbe wonbe e hakkunde jamaa maa on jaama ko ndi funnoyta kon, kulle buruure den kadi jaama ko ben luttinoyta kon. Warraa non kadi ka tutateeriji maa wiiyu* e ka zaytuuniije* maa.

¹² «A gollay e nder balde jeegoo. Kono nalaande jeedidabere nden, a fowtoto e mayre, fii no ga'i maa din e mbabbi maa din fowtora, e fii no bibbe horbe maa ben e tunjarankeebe ben surtinira.

¹³ «On doftoto ko mi daalani on kon fow. Hara on jantaaki inde allaaji goo, wota dun nane hay e kundule mon.

Fii Juldeeje Isra'iila den Tati

¹⁴ «E nder hitaande nden, a waday juldeeje tati e innde an. ¹⁵ Teddinaa *Juldeere Bireedi de Aldaa e Lewen nden. E nder balde jeedidi ka saa'i happaado e nder lewru Abiibu ndun ko bireedi de aldaa e lewen jaamoton, wano mi yamiri on non, ko fii ko e ndun lewru yaltudon Misira. E hoore dun, darortaake yeeso an juude mehe. ¹⁶ Teddinaa *Juldeere Hoore Dabbunde nden, dun ko ko adotodaa wa'ude e nder ko remudaa ka gese kon. Ka lannoode hitaande nden kadi, wadaa *Juldeere Copital nden, dun ko tuma moobitodaa ko golludaa ka gese maa kon. ¹⁷ E nder hitaande nden kala duhiido aray weebitanoo mi laabi tati, min Alla Joomiraado on.

¹⁸ «Nde hida hibbanan mi yiyan sadaka, wota a hibbidu dan e ko jillaa lewen. Awa kadi bellere ko sakkidon fii juldeere an nden kon waltintaake haa bimbi.

¹⁹ «Addaa neemaaji burudi moyyude di adotodaa sojitude ka leydi maa din ka suudu Alla Joomiraado maa on.

«Wota warbir be'un biraadan neene mun dan.»

Fodaari Joomiraado on fii naatugol leydi Kanaana

²⁰ «Mi imminay malaa'ikaajo yeeso mon fii ko ayna on ka laawol e ko hewtinoya on e ndee nokkuure nde mi ebbani on. ²¹ A hakkilanay e makko, nananaa mo, hara a mettinanaali mo, ko fii o yaafoytaako bonnere mon nden, bay innde an nden no e makko. ²² Kono si a nananii mo moyya, a wadii ko mi wi'u maa kon fow, haray mi wonay gano aybe maa ben e liddotoodo liddotoobe ma ben. ²³ Malaa'ikaajo an on wonay yeeso maa, o ardo maa ka Amoriyankeebe ben e ka Hissiyankneebe ben e ka Feriiziyankneebe ben e ka Kanaaniyankeebe ben e ka Hiwiyankneebe ben e ka Yebuusiyankeebe ben, mi monta fii mabbe kadi. ²⁴ Wota a sujjanoy allaaji mabbe din, wota a rewu di kadi, hara kadi a jokkaali kuude mabbe den, liboyaa allaaji mabbe din, muncaa kadi hormorde mabbe kaaye den.

²⁵ «Ko min Alla Joomiraado mon on rewoyton, dun mi wadofay barki e jaametee mon on e ndiyan mon dan, mi pottina jawu hakkunde mon. ²⁶ E nder leydi mon ndin, heboytaako yanu reedu maa debbo mo jiidotaako, awa kadi mi juutinoyay balde mon den. ²⁷ Mi hikkina kulol an ngol yeeso mon, mi wada jii boldu e hakkunde kala jamaa mo yahoton ka mun, mi wada haa aybe mon ben fow dogo on. ²⁸ Mi immina jaaki yeeso mon di rafoo Hiwiyankeebe ben e Kanaaniyankeebe ben e Hissiyankeebe ben, be dogo on. ²⁹ Kono wonaa e nder hitaande wootere mi radotoo be, be dogo on, kulol wota leydi ndin caabu, e wota kulle buruure den duudu de dartoo on. ³⁰ Ko seeda seeda mi radorta be yeeso mon haa duufanon halorgol leydi ndin. ³¹ Mi waday keerol leydi mon ndin gila ka *Baharu Bodeejo haa hewtoya ka Baharu Filistiyankeebe ben, e gila ka Wulaa haa hewtoya ka Maayo Furaatiwol, ko fii mi wattay yimbe ndin leydi e juude mon, radodon be e mayri. ³² Wota on yettodoy e mabbe ahadi maa e allaaji mabbe din. ³³ Be hodataa ka leydi mon, kulol wota be wadin on junuubu e an, rewon allaaji mabbe din, dun wonana on pircol.

Fii no Alla Yettirani Isra'iila Ahadi

24 ¹ Allaahu on daalani Muusaa, wi'i mo: «An tigi a yaway ka min Joomiraado on mi woni don, an e Haaruuna e Nadaabu e Abiihu e mawbe Isra'iilayankeebe cappande njeedido. Wonon ka wodditii, sujjon. ² Ko an Muusaa tun badotoo lan min Joomiraado on, heddiibe ben kan badotaako lan. Hara kadi jamaa on yawdaali e maa.»

³ Onsay Muusaa arti, fillitanii jamaa on daaluyeeji Joomiraado on fow e yamirooje makko den fow. Onsay jamaa on jaabodi mo wi'i: «Daaluyeeji di Joomiraado on daali din fow men waday.»

⁴ Bawto dun Muusaa windi daaluyeeji Joomiraado on fow. O immii kadi bimbi law, o darnoyi layyorde* ka binde fello, o darni don kadi kaaye hormorde sappoo

e didi fii bolondaaji Isra'iila dɪn sappoo e didi. ⁵ Onsay o immini sukaaɓe Isra'iilayankeeɓe fii ko wada *sadakaaji sunneteedi dɪn, e ko hirsana Joomiraado on ga'i fii *sadakaaji mbeldigal. ⁶ Bawto dɪn kanko Muusaa o yetti feccere e yiiyan dɪn, o loowi e tindohoy, feccere yiiyan heddiidan dɪn o wicci layyorde nden. ⁷ Onsay o yetti deftere ahadi ndin, o jangani nde jamaa on. Kamɓe jamaa on ɓe wi'i: «Ko Joomiraado on daali kon fow men waday, men doftoo.»

⁸ Onsay kanko Muusaa o yetti yiiyan dɪn, o wicci jamaa on, e hoore himo wi'a: «E hino yiiyan ahadi ndi Joomiraado on yettodi e mon ndin tippude e dii daaluyeeji doo fow.»

⁹ Onsay kanko Muusaa o yawdi e Haaruuna e Nadaabu e Abihu e mawɓe Isra'iilayankeeɓe cappande njeedido. ¹⁰ Be yi'i Alla Isra'iila* on. Tawi ley koyde makko den no wa'i wa ndelo kaaye saafira, e wano kammu ngun hentori non.

¹¹ Laatii o fawaali mawɓe Isra'iila ɓen jungo, ɓe punnii Alla, onsay ɓe naami ɓe yari.

¹² Kanko Joomiraado on o daalani Muusaa: «Yawu ka fello ka mi woni gaa, wonaa gaa. Mi jonne alluuje kaaye de mi windi sariya on e yamiroore nden e mun den fii ko jannaa ɓe.» ¹³ Onsay Muusaa immodi e Yaasuwa wondidido makko on, kanko Muusaa o yawi fello Alla ngon. ¹⁴ Kono kanko Muusaa o wi'i mawɓe ɓen: «Habbee men doo haa tuma men ari, men tawti on woo. On wonday doo e Haaruuna e Huuru. Si no woodi ko goddo e mon wullitoo, haray yo o bado ɓe.»

¹⁵ Onsay kanko Muusaa o yawoyi ka fello, duulere nden kadi buumi fello ngon. ¹⁶ Mangural Joomiraado on tippii e hoore fello Sinaayi* ngon, duulere nden kadi buumi fello ngon e nder balde jeegoo. Ka jalaande jeedidabere Joomiraado on noddii Muusaa ka nder duulere. ¹⁷ Tawi mangural Joomiraado on no feepirani Bani-Isra'iila'en wa yiite naamoowe ka hoore fello ton. ¹⁸ Onsay Muusaa naati ka nder duulere, o yawi ka fello. Kanko Muusaa o woni ka fello ton balde cappande nay jemma e jalorma.

Fii Rewirdu ndun

(25 - 31)

Fii Dokke Mottindiraade fii Rewirdu ndun

25¹Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i: ²«Wi'u Bani-Isra'iila'en yo be addanan dokke. Hendanodaa mi dokke de bernde mo bee e maɓɓe jijninoo ittugol den. ³E hino dokke de hendotodaa e juude maɓɓe den: ko kaŋɓe e kaalisi e sila ⁴e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode e gaara dane e leebi be'i ⁵e guri ga'i baali wojjinaadi e guri takasa e ledde kasiya ⁶e nebban ndayginirdan, e angiri fii nebban maandinirdan dan e fii cuuray uuruɗo on ⁷e kaayɛ hittude no wi'ee aljaz'i e kaayɛ lombeteede den ka forooku e lombeteede den ka ŋaro wonayngo ngon ka bernde.

⁸«Be wadanammi kadi nokkuure hormorteende fii no mi hodira hakkunde maɓɓe. ⁹Ko wa mbaadi ndi mi hollay-maa ndin tigi moyy'inirtaa rewirdu ndun e aalaaji huutorteedi e mayru din fow.

Fii no Kankiranwal Seeditoore nden Moyy'inirtee

¹⁰«Be moyy'inira kankiranwal* ngal ledde kasiya, hara junndi maggal on ko sogone didi e feccere, yanji ndin sogonal e feccere, tooweendi maggal on kadi sogonal e feccere. ¹¹Hoobiraa ngal kaŋɓe laabudo, nder e baawo, wadaa gaabaade maggal on kaŋɓe haa huttita. ¹²Tafanaa ngal noppi nay kaŋɓe, wadaa di e koyde maggal den nay, sengo goo noppi didi, ngoya sengo noppi didi. ¹³Moyy'inaa gaale ledde kasiya, hoobiraa de kaŋɓe. ¹⁴Sornaa den gaale e din noppi wondi ka cende kankiranwal fii ko ngal yettiree. ¹⁵Den gaale ko ka noppi kankiranwal ngal luttata, wonaa itteteede. ¹⁶Onsay a tumboyay seeditoore nde mi jonnay-maa nden ka nder kankiranwal.

¹⁷ «Moyŷinaa omborde tafiraande kaŋŋe laabudo, hara junndi mayre on ko sogone didi e feccere, yanji mayre on ko sogonal e feccere. ¹⁸ Moyŷinaa serubiinaaji* didi kaŋŋe, hara ko kaŋŋe di tafiraa e seraaji didi omborde nden. ¹⁹ Wadaa serubiinaaru goo e sengo goo, nduya wona e ngoya sengo, hara din serubiinaaji no siŋondiri e seraaji omborde nden didi woni huunde wootere. ²⁰ Hara serubiinaaji din no fonti gabitanji mun din dow, wiiwi e hoore omborde nden, hara din serubiinaaji no fewtondiri, geece majji on kadi no fewti omborde nden. ²¹ Yettaa seeditoore nde mi jonnete nden, tumbaa ka nder kankiranwal, onsay dewtaa omborde nden ka hoore kankiranwal. ²² Ko ka hoore omborde hakkunde din serubiinaaji didi wondi ka hoore kankiranwal mi fottata e maa, mi jonne yamirooje de hewtintaa Banii-Isra'iila'en den fow.

Fii no Taabal Bireediije den Moyŷinirtee

²³ «Moyŷiniraa kadi taabal ledde kasiya, junndi maggal on wona sogone didi, yanji maggal on wona sogonal gootal, tooweendi maggal on wona sogonal e feccere. ²⁴ Hoobiraa ngal kaŋŋe laabudo, wadanaa ngal gaabaade kaŋŋe haa huttita. ²⁵ Moyŷinanaa ngal tonndu haa huttita, hara tooweendi mayru on ko yeru yanji newre, wadanaa ndu kadi gaabaade kaŋŋe haa huttita. ²⁶ Moyŷinanaa ngal noppi nay kaŋŋe, siŋaa di e cobbuli maggal din nay, hara hidi feppondiri e koyde den nay. ²⁷ Noppi din wona ka takko tonndu fii ka gaale ko taabal ngal yettirtee kon sornee. ²⁸ Moyŷiniraa gaale den ledde kasiya, hoobiraa de kaŋŋe, de wona fii ko taabal ngal yettiree. ²⁹ Moyŷinaa kadi miranji din e njardukoy koy e lulluuji din e paaniije huutorteede fii sadaka hibbeteedo on, hara ko kaŋŋe laabudo moyŷinirdaa di. ³⁰ Wadaa ka hoore taabal don bireediije de mi weebitantee saa'i woo den.

Fii no Jodɗinirde Pitilli nden Moyɗinirtee

³¹ «Moyɗiniraa jodɗinirde pitilli kanɗe laabudo, hara nden jodɗinirde pitilli ko kanɗe tafaa: joodorde mayre on e darorgal mayre on e tindohoy mayre koy e paaloy piindi mayre koy e piindiji mayre udditiidi ɗin fow no siɗondiri woni huunde wootere. ³² Hara hinde mari caloy jeegoo, sengo goo caloy tatoy, ngoya sengo kadi caloy tatoy. ³³ Tawa calun goo no mari tindohoy tatoy nandukoy e piindiji lawjahi, tindohun kala no mari paalun piindi e piindi udditiindi. Kuma calun kadi no mari tindohoy tatoy nandukoy e piindiji lawjahi, tindohun kala no mari paalun piindi e piindi udditiindi. Ko nii caloy jeegoo jodɗinirde pitilli nden fow wa'ata. ³⁴ Hara bindeere jodɗinirde pitilli nden no mari tindohoy nayoy nandukoy e piindiji lawjahi, wondude e paaloy piindi mun e piindiji mun udditiidi. ³⁵ Hara paalun piindi gootun no wadaa e ley caldi ɗiɗi arani ɗin, paalun piindi gootun e ley caldi ɗiɗi hikkiidi ɗon ɗin, paalun piindi gootun e ley caldi ɗiɗi sakkitori ɗin, hara caldi jeegoo yaltaydi e jodɗinirde pitilli nden ko non wa'i. ³⁶ Hara paaloy piindi jodɗinirde pitilli nden e caldi mun ɗin ko kanɗe laabudo tafiraa siɗindiraa e mayre woni huunde wootere.

³⁷ «Moyɗinaa lampuuji mayre ɗin jeediɗi, jodɗiniraa ɗin lampuuji fii no ɗi ndayginira ko woni yeeso kon. ³⁸ Hara kadi yawnirkoy mun sarabu koy e paanihoy mun ndoondi koy ko kanɗe laabudo tafiraa. ³⁹ Ko *talanru^s wooturu kanɗe laabudo jodɗinirde pitilli nden e piihoy mun koy fow moyɗinirtee.

⁴⁰ «Geraa feere no moyɗiniraa ɗun wa mbaadi mun ndi holladaa ka fello ndin.

Fii no Rewirdu ndun Moyɗinirtee

26 ¹ «Moyɗiniraa rewirdu ndun lefi sappo gaara dane mottaadi ɗewludi e gaara baka e gaara mbulu e gaara boɗe, hara serubiinaaji* no neɗiraa neɗnal e majje. ² Hara junndi lefol kala ko sogone noogay e jeetati, yanji maggol on sogone nay, hara ɗi

^s25.39 Talanru wooturu ko wa embere kilogaramu cappande tati e nay.

fow hidi fota. ³ Lefi jowi no'indiree, diya jowi kadi no'indiree. ⁴ Wadanaa suddaare aranere nden noppoy moyy'iniraakoy gaara baka ka gaabal sengo arano ngon.

Wadiraawano non kadi ka gaabal sengo arano suddaare dimmere nden. ⁵ Wadaa noppoy cappande jowoy e suddaare aranere nden, wadaa kadi noppoy cappande jowoy e gaabal suddaare dimmere nden, hara noppoy koy no fewtondiri.

⁶ Moyy'inaa pengirde cappande jowi kanje, pengindiraa cuddaaje den, ko nii rewirdu ndun wonirta huunde wootere.

⁷ «Moyy'inaa kadi lefi sappoo e go'o leebi be'i fii ko wona caaliiru ka hoore rewirdu. ⁸ Junndi lefol bee hawra sogone cappande tati, yanji ndin hawra sogone nay, hara di sappoo e go'o non hidi fota. ⁹ No'indiraa jowi feere, no'indiraa diya jeegoo kadi feere, sowitaa lefol jeegabol ngol telen ka naatirgal. ¹⁰ Wadaa noppoy cappande jowoy ka gaabal lefol aranol ngol ka sera kasaare aranere nden, wadaa kadi noppoy cappande jowoy ka gaabal lefol aranol ngol ka sera kasaare dimmere nden. ¹¹ Moyy'inaa kadi pengirde cappande jowi sila, pengindiraa noppoy koy. Ko nii jogindirtaa rewirdu ndun, ndu wona huunde wootere. ¹² Hara kasaaje rewirdu ndun no burtiri ndu embere feccere majje fii ko hibbitoo ka baawo mayru. ¹³ Tawa sengo kala ko beru sogonal kasaaje den burdi feyyitugol cende didi cuddaaje den ka rewirdu e junndi fii ko buuma ndu. ¹⁴ Moyy'inanaa rewirdu ndun njaroguri ga'i baali woyjinaadi, moyy'inaa kadi njaroguri takasa, dewtaa hoore den.

¹⁵ «Moyy'inanaa rewirdu ndun tugaale, hara ko ledde kasiya de moyy'iniraa, de darna. ¹⁶ Hara junndi tugalal kala ko sogone sappo, yanji maggal on sogonal e feccere, ¹⁷ hara tugalal kala no mari koyde didi fotayde fii jogondirgol e deya tugaale, hara tugaale rewirdu ndun fow ko non wadirdaa. ¹⁸ Moyy'inanaa rewirdu ndun tugaale, tugaale noogay wonira ka sengo jaamo. ¹⁹ Moyy'inaa kadi joddinirde cappande nay kaalisi fii ko wona e ley den tugaale noogay, tugalal kala joddinirde didi, hara koyngal kala no tumbii e nder joddinirgal gootal. ²⁰ Sengo nano rewirdu ndun kadi tugaale noogay, ²¹ wondude e joddinirde mun cappande

nay kaalisi den, tugalal kala jodfinirde didi. ²² Wadaa tugaale jeegoo ka baawo rewirdu, dun ko telen ka hirnaange. ²³ Wadaa kadi tugaale didi ka cobbuli baawooji rewirdu ndun, ²⁴ hara hide lombindiraa gila ley haa dow, hoore majje on no habbiraa karewol. Hara ko non den tugaale didi wonayde ka cobbuli didi moyyiniraa. ²⁵ Dun haray tugaale den hawray de jeetati, jodfinirde majje kaalisi den kadi hawray de sappoo e jeegoo, tugalal kala jodfinirde didi.

²⁶ «Moyyinaa kadi gaale jowi ledde kasiya fii tugaale sengo rewirdu ndun goo, ²⁷ e gaale jowi fii tugaale ngoya sengo, e gaale jowi kadi fii tugaale wonayde den ka sengo baawo rewirdu ndun, dun ko ka hirnaange. ²⁸ Hara gaalal hakkundewal ngal, dun ko wonayngal ngal ka tumbo tugaale, ko iwayngal ka de fuddi don yottoyoo ka de haadi don. ²⁹ Hoobiraa tugaale den fow kanje, wadaa karehoy majje on kadi kanje, dun ko ka gaale den sorata don, hoobiraa gaale den kadi kanje. ³⁰ Darniraa rewirdu ndun wa mbaadi mun ndi holladaa ka fello ndin.

³¹ «Moyyiniraa kadi wirngallo* gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi, hara serubiinaaji no nejiraa neenal e mun. ³² Wengaa ngon wirngallo e pempe nay ledde kasiya hoobiraade kanje joodiide e hoore jodfinirde nay kaalisi den wondude e pengirde mun kanje den. ³³ Wengaa wirngallo ngon ka ley pengirde, ko e nden nokkuure wonde ka baawo wirngallo naadoytaa *kankiranwal seeditoore nden, onsay wirngallo ngon wonanay on heedaango hakkunde nokkuure hormorde nden e nokkuure hormorde mawnde nden. ³⁴ Dewtoyaa kadi omborde nden ka hoore kankiranwal seeditoore nden ka nokkuure hormorde mawnde. ³⁵ Jodfinaa taabal ngal ka yeeso wirngallo, wadaa jodfinirde pitilli nden ka sengo nano rewirdu ndun, nde fewtondira e taabal ngal, taabal ngal hikkora ka sengo jaamo.

³⁶ «Moyyinananaa dambugal rewirdu ndun kadi wirngallo, moyyiniraa ngo gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi, hara

ko neejudo sacci. ³⁷ Moyýinanaa ngon wirngallo pempe jowi kasiya, hoobiraa de kanje, wadanaa de pengirde kanje, tafanaa de kadi joddirde jowi sila.

Fii no Layyorde Sadakaaji Sunneteedi dín Moyýinirtee

27 ¹ «Moyýiniraa layyorde* nden ledde kasiya, hara junndi mayre on ko sogone jowi, yanji mayre on kadi sogone jowi. Hara layyorde nden ko nde cende nay fotayde, tooweendi mayre on sogone tati. ² Wadaa galaadi mayre dín e cobbuli mayre dín nay. Hara dín galaadi no siñondiri e mayre woni huunde wootere, hoobiraa nde sila. ³ Moyýinaa nokkirde mayre ndoondi den e hoosirde mayre ndoondi den e lookoy mayre koy e conkenje mayre den e te'irde mayre den. Moyýiniraa aalaaji mayre dín fow sila. ⁴ Moyýinaa wayaaji sila saccaadi. Wadanaa di noppi nay sila e cobbuli majji on nay. ⁵ Wadaa dín wayaaji ka ley gaabaade layyorde nden, di wontira ley, hara darnde majji on no ari haa e feccere tooweendi layyorde nden. ⁶ Moyýinanaa layyorde nden gaale ledde kasiya, hoobiraa de sila. ⁷ Den gaale ko ka noppi sornetee, de wona e cende layyorde nden didi fii ko nde yettiree. ⁸ Moyýiniraa nde pecce, hara nde wadoraa. Ko wano holliradaa ka hoore fello non tigi be moyýinirta nde.

Fii no Dingiral ngal Moyýinirtee

⁹ «Moyýinaa dingiral rewirdu ndun. Hurgiraa dingiral ngal ka sengo jaamo mayru cuddaaje sapiraade gaara dane mottaadi dewludi. Hara ngon sengo arano don ko ngo sogone teemedere, ¹⁰ wondude e pempe maggo den noogay e joddirde majje sila den noogay. Hara pengirde pempe den e kolmbirkoy mun koy ko kaalisi. ¹¹ Telen ka sengo nano maggal kadi wano non. Cuddaaje wadee e sogone teemedere den. Pempe den kadi wona de noogay, wondude e joddirde mun sila den noogay. Hara pengirde pempe den e kolmbirkoy mun koy ko kaalisi.

¹² «Telen ka hirnaange dingiral ngal, hara cuddaaje no wadaa e sogone cappande jowi yanji maggal on, hara pempe den ko de sappo, wondude e jodfinirde mun den sappo.

¹³ Yanji maggal on telen ka funnaange kadi ko sogone cappande jowi. ¹⁴ Cuddaaje de sogone sappoo e jowi wadee e sengo dambugal ngal goo, wondude e pempe majje den tati e jodfinirde majje den tati. ¹⁵ Cuddaaje de sogone sappoo e jowi kadi wadee e ngoya sengo dambugal ngal, wondude e pempe majje den tati e jodfinirde majje den tati. Ngoya sengo dambugal ngal kadi sogone sappoo e jowi wadee cuddaaje, wondude e pempe mun tati e jodfinirde majje tati. ¹⁶ Wadanaa dambugal dingiral ngal wirngallo* ngo sogone noogay, hara hingo moyyiniraa gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi, tawa ko neenjudo sacci, hara hingo wondi e pempe maggo nay e jodfinirde majje nay.

¹⁷ «Hara pempe hundude dingiral ngal fow no mari kolmbirkoy mun kaalisi e pengirde mun kaalisi e jodfinirde mun sila. ¹⁸ Junndi dingiral ngal wona sogone teemedere, yanji maggal on e cende den didi non wona sogone cappande jowi, tooweendi maggal on wona sogone jowi. Hara dingiral ngal fow no hurgiraa cuddaaje gaara dane mottaadi dewludi, hara jodfinirde maggal on kadi ko sila. ¹⁹ Hara aalaaji huutorteedi ka rewirdu din fow e peje mayru den fow, e peje dingiral ngal fow kadi ko sila.

Fii no Jodfinirde Pitilli nden Dankortee

²⁰ «Yamiraa Banii-Isra'iila'en yo be addane nebban zaytuuni* suppitaadan laabudan fii ko lampuuji din hubbiniree soono woo. ²¹ Ko ka suudu fottirdu, yeeso wirngallo wongo yeeso seeditoore nden, Haaruuna e bibbe mun ben jodfinoyta di fii no di hubbira yeeso Joomiraado on gila kiikiide haa bimbi. Dun wonanay jamaanuuji Banii-Isra'iila'en din fow farilla haa poomaa.

Fii no Conci Yottinoobe Sadaka ben Moyyinirtee

28¹ «An a suutay kotoo maa Haaruuna e biɓɓe mun ben e hakkunde Banii-Isra'iila'en, bannaa ɓe e maa, fii no kotoo maa Haaruuna e biɓɓe mun ben, dun ko Nadaabu e Abiihu e Eliyaasaru e Itamaara, woniranammi *yottinoobe sadaka. ² Moyyinanaa kotoo maa Haaruuna conci hormorteedi fii ko bangina teddungal makko ngal e darja makko on. ³ A yamiray dun neejanbe fii dun ben fow, hara ko ɓe mi yedi ruuhu wondudo e faamu, ben moyyina conci Haaruuna din fii no o wadiree feere, o wonanammi yottinoowo sadaka. ⁴ E hino conci di ɓe moyyinta din: ko ɗaro wonayngo ngon ka ɓernde e forooku on e fokiya on e kaftaane sapaado on e salaala on e dattol ngol. Ko dii conci hormorteedi doo ɓe moyyinanta kotoo maa Haaruuna e biɓɓe mun ben fii no ɓe woniranammi yottinoobe sadaka.

⁵ «Be yetta wayaaji kanje e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode e gaara dane, ⁶ ɓe moyyinira forooku on din wayaaji kanje e on gaara baka e on gaara mbulu e on gaara bode wondude e on gaara dane mottaadi dewludi, on nejeere neenal. ⁷ O wadane caldi didi ka balbe fii ko habbiree cende den didi fii no o jogondirira.

⁸ Hara dattol forooku on kadi ko non moyyiniraa, hara ko wayaaji kanje e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi ngol moyyiniraa, hara forooku on e dattol ngol no jogondiri woni huunde wootere.

⁹ «Onsay yettaa kaaye didi aljaz'i, nejaa inde biɓɓe Isra'iila ben e hoore majje, ¹⁰ hara ko no ɓe heccindiriri non nejidɗaa de, inde njeegoo mabbe e hayre goo, deya inde beya njeegoo heddiibe kadi e ndeya hayre. ¹¹ Nejeeraa inde biɓɓe Isra'iila ben e hoore den kaaye didi wano nejoowo kaaye maandinirde nejerita non, lombaa de e karehoy kanje koy. ¹² Ko wadirtaa den kaaye didi ka caldi balbe forooku on ko fii yo de wonan Banii-Isra'iila'en anditirdun, e nde Haaruuna wadi inde mabbe den ka caldi balbe mun yeeso Joomiraado on, de wonana mo

anditirdun. ¹³ Moyýínaa karehoy kanje, ¹⁴ moyýínaa kadi jolokohoy didoy kanje laabudo, mooriraa koy wa boggi, onsay jolkindiraa koy jolokohoy mooraakoy e karehoy koy.

¹⁵ «Moyýínaa njaro fewjirgo ngon, hara ko nepiraango neenal, tawa kango ko moyýíniraango wano forooku on, hara ko wayaaji kanje e gaara baka e gaara mbulu e gaara bodé wondude e gaara dane mottaadi dewludi ngo moyýíniraa.

¹⁶ Ngo wona cende nay fotayde sowitaango, hara junndi maggo on ko cubal, yanji maggo on kadi cubal. ¹⁷ Wadaa e maggo saffeeji nay kaaye hittude. Saffewol aranol ngol hara ko kaaye sardir e topaazi e zumuruudu, ¹⁸ saffewol dimmol ngol hara ko karbuuku e saafira e jaaman, ¹⁹ saffewol tammol ngol hara ko opaal e agaate e ametiise, ²⁰ saffewol nayaabol ngol kadi hara ko kirisooli e aljaz'i e yasbe, hara nde bee e den kaaye no lombaa e nder karehun mun kanje.

²¹ «Inde bibbe Isra'iila ben sappoo e dido ko e den kaaye wonata. Den inde nepiree e den kaaye wa huunde maandinirnde, hayre kala innde goddo e din bolondaaji sappoo e didi wona e mun.

²² «Wadanaa njaro ngon kadi jolokohoy kanje laabudo mooriraakoy wa boggi.

²³ Wadaa noppoy didoy kanje e njaro ngon, siɗaa koy noppoy didoy e cobbuli maggo on didi. ²⁴ Onsay yettaa ko'oy jolokohoy kanje koy didoy, reppaa ka noppoy wonkoy e cobbuli njaro ngon. ²⁵ Yettaa kadi koya ko'oy didoy koy jolokohoy, reppaa koy e karehoy wonkoy koy ka caldi balbe forooku on, hara ko telen yeeso. ²⁶ Moyýínaa kadi noppoy didoy kanje, wadaa koy e cobbuli didi njaro ngon, hara ko telen nder, dun ko ko hikkorta e forooku on kon. ²⁷ Moyýínaa noppoy didoy kanje goo kadi, siɗaa koy ka ley caldi balbe forooku on, hara ko telen yeeso, e binde poolol wongol ngol e hoore dattol forooku on. ²⁸ Ko boggi gaara baka be jogindirirta noppoy njaro ngon e noppoy wonkoy ka forooku koy, fii no njaro ngon wonira dow dattol forooku on, hara ngo waawataa seedude e forooku on.

²⁹Haaruuna wada inde bibbe Isra'iila wonde e njaro fewjirgo ngon ka bernde makko nde himo naata ka nokkuure hormorde, fii yo dun wonu anditirdun yeeso Joomiraado on soono woo. ³⁰Wadaa e nder njaro fewjirgo ngon Uriim e Tumiim, di wona ka bernde Haaruuna nde himo naata yeeso Joomiraado on. Ko nii fewjangol Bani-Isra'iila'en wonirta ka bernde Haaruuna soono woo yeeso Joomiraado on.

³¹«Moyyiniraa fokiya mo forooku on wonata e hoore mun on fow gaara baka.

³²Hara fokiya on no udditanaa daande ka tumbo, nde wadaneer fulandi haa huttita, sajiiree wa daande dolokke guri sanaadi, fii wota o seeko. ³³Wadaa e kombol fokiya on haa huttita bibbe rumaanihi moyyiniraabe gaara baka e gaara mbulu e gaara bofe. Wadaa kadi talinhoy kanje e hakkunde bibbe rumaani ben haa huttita: ³⁴talinhun kanje, bidde rumaani, talinhun kanje, bidde rumaani, haa kombol fokiya on huttita. ³⁵Ko on fokiya Haaruuna bornotoo fii wadugol golle makko den. Hito talinhoy koy nanoo nde himo naata ka nokkuure hormorde yeeso Joomiraado on e nde himo yalta, dun haray o maayoytaa.

³⁶«Moyyinaa bittol kanje laabudo, jeejaa e hoore maggol: «Ko ko horminanaa Joomiraado on.»Neyiraa dun wano huunde maandinirnde jeyirtee. ³⁷Jogindiraa ngol e salaala on gaara baka telen ka tiinde. ³⁸Ngol wona ka tiinde Haaruuna, Haaruuna kadi fawtoo bakkatuuji yaadudi e piiji hormorteedi di Bani-Isra'iila'en sakkotoo din, dun non hara ko dokke mabbe hormorteede den fow. Ngol wona soono woo ka tiinde makko yeeso Joomiraado on fii no den dokke jabiree.

³⁹«Sajiraa kaftaane on gaara dane, moyyiniraa salaala on gaara dane, moyyiniraa dattol ngol kadi wa ngol jeejudo sacci.

⁴⁰«Moyyinaa bibbe Haaruuna ben kadi kaftaaneji e datti e cokkooji fii ko bangina teddungal mabbe ngal e darja mabbe on. ⁴¹Onsay bornaa kotoo maa Haaruuna e bibbe mun ben din concii. Maandiniraa be nebban, wattaa be e golle den, wadaa be feere, be wonanammi yottinoobe sadaka. ⁴²Moyyinaa be kadi tuuboy bagi dabboy fii ko surra awraaji mabbe din gila ka keeci haa ka buse.

⁴³Haaruuna e biɓɓe mun ben wattike koy woo nde hiɓe naata ka suudu fottirdu maa nde hiɓe ɓadoo layyorde nden fii gollugol ka nokkuure hormorde. Dun haray ɓe rondaaki bakkatu woo sakko ɓe maaya.

«Yo ɗun wonan Haaruuna farilla haa poomaa, wonana jurriya makko on kadi si feyyii e makko.

Fii Wadugol Yottinoobe Sadaka ɓen Feere

29¹«E hino ko wadataa kon fii wadugol ɓe feere, ɓe wonanammi *yottinoobe sadaka: A yettay ga'un nagge e ga'i ɗiɗi baali ɗi aldaa e ella, ²e bireedi ɗe aldaa e lewen e ɲoomi* ɗe aldaa e lewen, hara ko jillindiraade e nebban, e ɲoomi ɗeppe kadi ɗe aldaa e lewen, juuraade nebban e hoore mun, hara ko condi ngawri daatundi moyyiɗirɗaa ɗe. ³Tumbaa ɗe e nder debeere, ɓannidaa debeere nden e ga'un nagge kun e ga'i baali ɗin ɗiɗi. ⁴Onsay ɓannaa Haaruuna e biɓɓe mun ben ka dambugal suudu fottirdu ndun, lootiraa ɓe ndiyan. ⁵Onsay yettaa concɗi ɗin, ɓornaa Haaruuna kaftaane on, wattaa ɗon fokiya forooku on, dewtaa ɗon forooku on e ɲaro wonayngo ka ɓernde ngon, haɓɓanaa mo dattol forooku on. ⁶Hippaa mo kadi salaala on, taaranaa mo meetelol hormorteengol ngol ka hoore salaala. ⁷Yettaa kadi nebban maandinirdan ɗan, hibbaa ka hoore makko fii maandingol mo. ⁸Bannaa biɓɓe makko ɓen kadi, ɓornaa ɓe kaftaaneji ɗin, ⁹dattaa Haaruuna e biɓɓe mun ben datti, hippaa ɓe kadi cokkooji ɗin. Dun haray yottingol sadaka ngol wonanii ɓe farilla haa poomaa. Onsay non wattaa Haaruuna e biɓɓe mun ben e golle ɗen.

¹⁰«Bannaa ga'un nagge kun ka yeeso suudu fottirdu, Haaruuna e biɓɓe mun ben fawa juude mun ɗen ka hoore ga'un kun. ¹¹Hirsaa kun ga'un e yeeso Joomiraado on ka dambugal suudu fottirdu ndun. ¹²Onsay yettaa e yiyyan ga'un kun, wujiraa ɗan hondu maa ndun e galaadi layyorde* nden, hibbaa yiyyan heddiidan ɗan fow ka ley layyorde. ¹³Yettaa kadi wudere ɓellere buumunde reeduru ndun fow e

heyre nden e booye den didi e bellere ko de buumori kon, sunnaa ka layyorde.

¹⁴ Kono ko teewu ga'un kun e gurii ngin e coowooji din sunnoytaa ka baawo daaka, ko fii dun ko sadaka fii junuubu.

¹⁵ «Yettaa kadi ngaari baalii goo. Haaruuna e bibbe mun ben fawa juude mun den ka hoore maggii. ¹⁶ Onsay hirsaa ngaari baalii ngin, yettaa yiiyan maggii on, wiccaa e layyorde nden haa huttita. ¹⁷ Tayitaa ngii fow, wadaa tale tale, lootaa reeduru ndun e koyde den, tawtinaa dun tale den e hoore nden. ¹⁸ Sunnaa baalii ngii fow ka layyorde. Ko ngii sadaka sunnanteedo Joomiraado on, ko o urngol welngol ittiranaado Joomiraado on yiite.

¹⁹ «Yettaa kadi ngaari baalii dimmiri ndin. Haaruuna e bibbe mun ben fawa juude mun den ka hoore mayri. ²⁰ Hirsaa ndin kadi, yettaa e yiiyan mayri on, wujaa e kaakun nowru Haaruuna jaamuru ndun, e kaakoy noppi jaami bibbe makko ben e ka kolli gori juude mabbe jaame e kolli gori koyde mabbe jaame den kadi. Yettaa yiiyan heddiidan dan, wiccaa e layyorde nden haa huttita.

²¹ Yettaa yiiyan wondan ka layyorde dan e nebban maandinirdan dan, wiccaa Haaruuna e concii mun din e bibbe makko ben e concii mabbe din. Dun, kanko Haaruuna o wonanay lan feere, kanko e concii makko din e bibbe makko ben e concii mabbe din.

²² «Yettaa kadi bellere ngaari baalii ndin e bukkol ngol e wudere bellere buumunde reeduru ndun e heyre nden e booye den didi e bellere ko de buumori kon e busal jaamal ngal, ko fii ndii ngaari baalii ko wattirndi e golle. ²³ Onsay yettaa ka debeere bireedijje de aldaa e lewen wonde yeeso Joomiraado on bireediwal gootal e noomiire* wootere moyyiniraande nebban e noomiire deppere wootere, ²⁴ wattaa dun fow e juude Haaruuna e bibbe mun ben, fewtiniraa dun wano sadaka fewtinirtee yeeso Joomiraado on. ²⁵ Onsay yettaa dun e juude mabbe, sunnaa ka layyorde e hoore oya *sadaka sunneteedo, dun wona urngol welngol yeeso Joomiraado on e sadaka ittiranaado Joomiraado on yiite.

²⁶ «Onsay non yettaa bernde ndin ngaari baalii wattirndi Haaruuna e golle, fewtiniraa dun wano sadaka fewtinirtee yeeso Joomiraado on, dun don wona gebal maa. ²⁷ Horminaa bernde sadaka fewtiniraado on e busal feerewal fewtinaangal ngal, dun ko ko ittaa e ngaari baalii wattirngii Haaruuna e bibbe mun ben e golle ngii. ²⁸ Ko dun wonanoyta Haaruuna e bibbe mun ben gebal iwrungal e Banii-Isra'iila'en tippude e yamiroore poomayankeere, ko fii ko wadaadun feere. Dun ko dokkal ngal Banii-Isra'iila'en wadata feere e nder *sadakaaji mabbe mbeldigal din, dun ko dokkal ngal be ittanta Joomiraado on.

²⁹ «Conci Haaruuna hormorteedi din wontanoyay bibbe makko ben si feyyi e makko. Be bornoyike di woo tuma be maandiniraa nebban maandinirdan dan, be wattaa e golle. ³⁰ On lontooytoodo mo e hakkunde bibbe makko ben ka yottingol sadaka bornoto di e nder balde jeedidi, naata ka nder suudu fottirdu, wada golle den ka nokkuure hormorde.

³¹ «Yettaa ngaari baalii wattirndi e golle ndin, warbaa teewu mayri on e nokkuure hormorde. ³² Ko ka dambugal suudu fottirdu Haaruuna e bibbe mun ben jaamata teewu ndin ngaari baalii e bireedijje wonde ka debeere den. ³³ Ko nii be jaamirta kon ko montani be fii wattugol be e golle e fii wadugol be feere. Kono goddo goo jaamataa dun, ko fii dun ko huunde hormorteende. ³⁴ Si ngun teewu wattirngu be e golle e bireedi on aru e luttude haa walti, haray a sunnay kon ko lutti ka yiite, dun wonaa ko jaametee ko fii ko huunde hormorteende.

³⁵ «Wadanaa Haaruuna e bibbe mun ben ko mi yamir-maa kon fow. E nder balde jeedidi hara hida wattude be e golle den. ³⁶ Nande woo ko ga'un nagge ittataa sadaka fii montugol junuubu. A ittany layyorde nden sadaka fii junuubu nde hida montana nde, hibbaa kadi nebban maandinirdan e hoore mayre fii hormingol nde. ³⁷ E nder den balde jeedidi a montanay layyorde nden, horminaa nde. Layyorde nden wona bureteende hormoreede, haray kala ko meemi nde wonii ko senii.

Fii Sadakaaji Itteteedi Nande Woo din

³⁸ «E hino ko duumotodaa sakkagol ka layyorde kon: ko ga'oy didoy baaloy koy hitaande ittataa nande woo nande. ³⁹ Sakkodaa gokkun bimbi, kuma ka miili-moolo futuroo. ⁴⁰ Sakkododaa e ga'un baalun aranun kun sariyaare^h farin daatudo jillindiraado e liitir gooto nebban zaytuuni* suppitaadan e liitir gooto ndiyan wiiju* fii sadaka hibbeteedo. ⁴¹ Sakkodaa e ga'un baalun dimmun kun kadi ka miili-moolo futuroo sadaka farin piyaado e sadaka hibbeteedo sifa diya bimbi. Sakkoraa di wa urngol welngol e sadaka ittiranaado Joomiraado on yiite. ⁴² Oo sadaka sunneteedo ko mo jamaanuuji mon din fow wadata ka dambugal suudu fottirdu nande woo yeeso an min Joomiraado on. Ko don mi fottata e mon, mi yewtida e maa. ⁴³ Ko don mi fottata e Bani-Isra'iila'en, awa kadi nden nokkuure ko mangural an ngal horminirtee. ⁴⁴ Mi horminay suudu fottirdu ndun e layyorde nden, mi wada kadi Haaruuna e bibbe mun ben feere, be wonanammi yottinoobe sadaka. ⁴⁵ Mi hoday hakkunde Bani-Isra'iila'en, mi wona Alla mabbe, ⁴⁶ be anda ko min woni Alla Joomiraado mabbe yaltindo be leydi Misira on fii hodugol hakkunde mabbe. Ko min woni Alla Joomiraado mabbe on.

Fii no Ittirde Sadaka Cuuray nden Moy'inirtee

30 ¹ «Moy'inanaa ittirde sadaka ka cuuray sunnee, hara ko ledde kasiya nde moy'iniraa. ² Junndi mayre on wona sogonal gootal, yanji mayre on kadi sogonal gootal, nde wona cende nay fotayde, tooweendi mayre on wona sogone didi, hara galakoy mayre koy no siyondiri e mayre woni huunde wootere. ³ Hoobiraa hoore mayre on e becce mayre on e galakoy mayre koy kanje laabudo haa huttita. Wadanaa nde gaabaade kanje haa huttita. ⁴ Moy'inanaa nde noppi didi kanje, sijaa di ka ley gaabaade e cende den didii non fii ka gaale ko nde yettirtee kon sornee. ⁵ Moy'inanaa gaale ledde kasiya, hoobiraa den kadi kanje. ⁶ Onsay joddinaa

^h29.40 Ndaaree 16.36.

nden ittirde sadaka yeeso wirngallo* wongo yeeso *kankiranwal seeditoore nden e omborde wonde e hoore seeditoore nden ka mi fottoyta e maa don. ⁷ Ko don Haaruuna sunnata cuuray uurudo on. Bimbi woo o sunna mo nde himo fitta lampuuji din. ⁸ Nde Haaruuna no hubbina lampuuji din woo ka miili-moolo futuroo, ko on cuuray duumotoo sumugol yeeso Joomiraado on e nder jamaanuuji mon din fow. ⁹ On sakkotaako cuuray janano e hoore nden ittirde sadaka maa itton sadaka sunneteedo maa sadaka farin piyaado, awa kadi on juurataa e mayre sadaka hibbeteedo woo. ¹⁰ Ko nde wootere e nder hitaande nden Haaruuna yettata yiyān ko hirsaa sadaka fii ko monta junuubu kon, o wuja dan e galakoy mayre koy nde wootere e nder hitaande, dun ko e nder jamaanuuji mon din fow. Haray nde wonanay Joomiraado on huunde bureteende hormoreede.»

Fii Winditagol Banii-Isra'iila'en

¹¹ Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i: ¹² «Nde hida windita Banii-Isra'iila'en fii andugol adadu maɓbe on woo, yo mo bee e maɓbe yedu Joomiraado on fii sottugol wonkii mun kin. Dun nde hida windita be fii andugol adadu maɓbe on, albala'u woo hebataa be. ¹³ E hino ko kala windaado ittata kon: ko feccere tammaaru tippude e etirde nden ka nokkuure hormorde, (dun ko geraaje noogay). Mo bee e maɓbe ittay dokkal feccere tammaaru, wadana Joomiraado on. ¹⁴ Kala windaado gila mo duubi noogay haa yeeso ittay ngal dokkal wadana Joomiraado on. ¹⁵ Galo ittataa ko burti, baaso kadi ittataa ko ŋakki feccere tammaaru ndun fii ko ittee dokkal wadane Joomiraado on, fii ko wona cottudi wonkijji mon din. ¹⁶ A yettay e juude Banii-Isra'iila'en on kaalisi fii cottudi wonkijji maɓbe din, huutoraa mo fii golle den ka suudu fottirdu. Dun wonana Banii-Isra'iila'en anditirdun yeeso Joomiraado on fii cottudi wonkijji maɓbe din.»

Fii no Loonde Sila nden Moyyínirtee

¹⁷Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i: ¹⁸ «Moyyínaa loonde sila e joodorde mun sila nden, fii ko salligoree. Jodfinaa nde hakkunde suudu fottirdu ndun e layyorde nden, loowaa nde ndiyan, ¹⁹ ko Haaruuna e bibbe mun ben soodora, be semboo. ²⁰ Nde hibe naata ka suudu fottirdu, ko dan ndiyan be lootorta fii wota be maayoy. Nde hibe badoo layyorde nden kadi fii wadugol golle mabbe den, dun ko sunnugol sadaka ittiranteedo Joomiraado on yiite, ²¹ dun kadi be soodoto be semboo fii wota be maayoy. Dun wonanay mo kanko Haaruuna e jurriya makko on yamiroore haa poomaa e nder jamaanuujji mabbe din fow.»

Fii Nebban Maandinirdan dan

²²Joomiraado on daalani kadi Muusaa, o wi'i: ²³ «A dabbay urngallooji moyyí: embere giyaa tammaaji teemedde jowiⁱbuto ledde mirri* bulando hoore mun, e embere giyaa tammaaji teemedde didi e cappande jowi^j cebe ledde kanel uurude, e embere giyaa tammaaji teemedde didi e cappande jowi^k hufo kalin uuruko, ²⁴ e embere giyaa tammaaji teemedde jowi cebe ledde gase, tippude e etirde nden ka nokkuure hormorde, e liitir nay nebban zaytuuni. ²⁵ Ko dii piiji doo moyyínirtaa nebban maandinirdan hormorteedan dan, hara ko angiri jilliraandi wano jeeando urngallo moyyínirta non. Dun dan wonay nebban maandinirdan hormorteedan. ²⁶ Ko dan maandinirtaa suudu fottirdu ndun e kankiranwal seeditoore nden, ²⁷ e taabal ngal e aalahoy maggal koy fow, e joddirde pitilli nden e aalahoy mayre koy, e ittirde sadaka cuuray nden, ²⁸ e layyorde sadaka sunneteedo on wondude e aalahoy mayre koy fow, e loonde nden e joodorde mun

---

ⁱ30.23a Embere giyaa tammaaji teemedde jowi ko wa kilogaramu jeegoo.

^j30.23b Embere giyaa tammaaji teemedde didi e cappande jowi ko wa kilogaramu tati.

^k30.23c Embere giyaa tammaaji teemedde didi e cappande jowi ko wa kilogaramu tati.

nden. ²⁹ Ko nii horminirtaa dii piiji, ðun haray ði laatike bureteedi hormoneede, awa kadi kala ko meemi ði wonii ko senii. ³⁰ Ko ðan nebban kadi maandinirtaa Haaruuna e bibbe mun ben, wadanaa mi be feere, be wonanammi *yottinoobe sadaka. ³¹ Onsay yewtaa Bani-Isra'iila'en, wi'aa be: «Dan nebban maandinirdan hormorteedan ko min wonani e nder jamaanuujii mon ðin fow. ³² Dan juuretaake e bandu neddo woo, hara kadi on moyyinaali sifa majjan e no ðan moyyiniraa non. On jogoray ðan wa hormorteedan ko fii ko ðan hormorteedan. ³³ Kala on moyyindo sifa majjan, maa wadi ðan e janano, haray o ittete e nder jamaa makko on.»

Fii Cuuray Sunneteedo on

³⁴ Joomiraado on daalani fahin Muusaa, o wi'i mo: «Dabbaa kadi dii piiji uurudi doo: buto leggal sitakete e onikiisa e endan galbanuuma e buto libaana laabudo, hara ði fow hidi fota duudude. ³⁵ Ko dii doo moyyinirtaa cuuray uurudo on, moyyiniraa mo wano jeejando urngallo moyyinirta non, hara ko wadaado landan, laabudo e hormorteedo. ³⁶ Duufaa goddun e mun, wadaa condi, joddinoyaa yeeso seeditoore nden ka nder suudu fottirdu ka mi fottoyta e maa ðon, ðun wonanoya on huunde bureteende hormoneede. ³⁷ Fii cuuray mo moyyintaa on, hara on moyyiniraali mo wano non fii ko huutoron, o wonanay on hormorteedo yeeso Joomiraado on. ³⁸ Kala moyyindo sifa makko fii ko urnora, o ittete e nder jamaa makko on.»

Fii Moyyinoobe Rewirdu ndun

31 ¹ Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i: ² «Ndaaru, mi noddirii Basaaliilu innde makko nden, oo biddo Wuuri mo Huuru, jeyaado e bolondaa Yahuuda on, ³ mi hebbinii mo Ruuhu Alla on wondude e faamu e hakkil e andal fii kala noone golle, ⁴ fii miijitagol ebbana no o gollira kanje e kaalisi e sila, ⁵ e fii jeejugol kaayfe hittude lombeteede, e fii lesugol ledde, e wadugol kala noone golle. ⁶ Min mi

addani mo kadi Uhuliyaaba biɗɗo Ahiisaamaka, jeyaado e oo bolondaa Daana fii ko o wallindira. Mi wadii kadi faamu e nder berde yimbe be neenal woni e berde mun fow fii yo be wadu kala ko mi yamir-maa. ⁷ Dun ko suudu fottirdu ndun, e *kankiranwal seeditorde nden, e omborde maggal on, e piiji wonaydi ka rewirdu din fow, ⁸ e taabal ngal e aalahoy maggal koy, e jodɗinirde pitilli tafiraande kanɗe laabudo e aalahoy mayre koy fow, e ittirde sadaka cuuray nden, ⁹ e layyorde sadaka sunneteedo on e aalahoy mayre koy fow, e loonde nden e joodorde mun nden, ¹⁰ e conci saɗaadi hormorteedi fii Haaruuna *yottinoowo sadaka on, e conci fii biɓbe makko ka yottingol sadaka, ¹¹ e nebban maandinirdan e cuuray uurudo fii nokkuure hormorde nden. Be wadira fow wano mi yamiri be non.»

Fii Nalaande Fowteteende nden

¹² Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i: ¹³ «An, yewtu Bani-Isra'iila'en, wi'aa be: <Teddinee tentinii jalaade an fowteteede den, ko fii ko de maande hakkunde an e mon e nder jamaanuujii mon din fow, fii no andiree wonde ko min Joomiraado on wadi on feere. ¹⁴ Teddinee jalaande fowteteende nden, ko fii nde wonanay on jalaande hormorteeende. Kala tuunindo nde donkinirte wareede. Kala golludo nden jande, ontigi ittete e nder jamaa mun on. ¹⁵ Ko e nder balde jeegoo golletee, kono jalaande jeediɗaɓere nden ko jalaande fowteteende, hara ko hormorteeende fii Joomiraado on. Kala golludo e jalaande fowteteende nden donkinirte wareede. ¹⁶ Yo Bani-Isra'iila'en teddin jalaande fowteteende nden, be jogora jalaande fowteteende nden wa ahadi poomayankeeri e nder jamaanuujii maɓbe din fow. ¹⁷ Dun wonay maande poomayankeere hakkunde an e Bani-Isra'iila'en ko fii ko e nder balde jeegoo min Joomiraado on mi tagi leydi ndin e kammu ngun, kono ka jalaande jeediɗaɓere mi fowtii, mi surtini.»

Fii Alluje Seeditoore nden

¹⁸Bay Joomiraado on gaynii daalude ko o daalanaynoo Muusaa kon ka hoore fello Sinaayi*, o jonni mo alluje den dɔɔ de seeditoore nden windii e mun den, dun ko dee alluje kaaye de Allaahu on windiri hondu mun ndun.

Fii no Bani-Isra'iila'en Firtiri Ahadi ndin

Hakkunde Maɓɓe e Alla

(32-34)

Fii Ga'un Kaŋɓe kun

32¹ Bay jamaa on ndaarii tawii Muusaa neebii ka hoore fello, o jippaaki, onsay ɓe mottondiri takko Haaruuna, ɓe wi'i mo: «Immo moyyinananaa men allaaruu ko ardoon men, ko fii oo Muusaajo, yaltindoo men leydi Misira, men andaa ko hondun hebi mo.»

² Haaruuna wi'i ɓe: «Solee kaŋɓe de rewbe mon ɓen e ɓiɓɓe mon worbe ɓen e jiwbe mon ɓen wattii den ka noppi mun, addanon mi de.»³ Onsay jamaa on fow soli kaŋɓe wonde ka noppi mun den, ɓe addani Haaruuna. ⁴ O yetti den e juude maɓɓe, o honcini, o moyyini ga'un tafaakun. Onsay ɓe wi'i: «Ko onon yo Isra'iilayankeebe, e hino allaaruu mon yaltindu on leydi Misira ndun.»

⁵ Bay Haaruuna yi'ii dun, o darni layyorde yeeso kun ga'un. Onsay o ewnii, o wi'i: «Jango ko juldeere Joomiraado on!»⁶ Jamaa on dawi immaade bimbi law, ɓe itti *sadakaaji sunneteedi e *sadakaaji mbeldigal. Onsay kambe jamaa on ɓe joodii fii naamugol e fii yarugol, ɓawto dun ɓe immii fii fijirgol jiiɓaare.

⁷ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa, wi'i mo: «Jippo yahaa, ko fii jamaa maa mo yaltindaa leydi Misira on jiiɓike. ⁸ Be yaawii selude laawol ngol mi yamiri ɓe ngol, ɓe moyyinanii hoore maɓɓe ga'un tafaakun, ɓe sujjanii kun, haa ɓe ittanii kun sadakaaji, e hoore hiɓe wi'a: «Ko onon yo Isra'iilayankeebe, e hino allaaruu mon yaltindu on leydi Misira ndun.»»

⁹ Joomiraado on daalani kadi Muusaa, wi'i mo: «Mi ndaarii oo jamaa, mi tawii ko yoorahoreeɓe. ¹⁰ Jooni accidan e maɓɓe, siccere an nden yana e hoore maɓɓe, mi halka ɓe, an mi wade lejol mawngol.»

¹¹ Kono Muusaa yani e Alla Joomiraado makko on, o wi'i: «Ko fii hondun siccere maa nden, an Joomiraado, yananta e hoore jamaa maa mo yaltinirdaa leydi Misira bawgal tiidungal e jungo dolnungo? ¹² Taw si a faalaa yo Misirayankoobe ben wi'u: «Ko bonki o yaltiniri jamaa makko on Misira fii waroygol be ka pelle, halka be e hoore ndelo aduna on»? Mi torike ma, jippu nguli siccere maa nden, yiltaa oo bone mo miijidaa libude e hoore jamaa maa on! ¹³ Anditaa kadi fii Ibraahiima e Issaaqa e Isra'iila, ben jiyaabe maa be woondirnodaa hoore maa an tigi, wi'udaa: «Mi yanjiray jurriya mon on wa koode den ka kammu, mi okka jurriya mon on leydi ndi mi fodi be ndin fow, be halora ndi haa poomaa!»»

¹⁴ Onsay Joomiraado on yilti on bone mo o wi'unoo o libay e hoore jamaa makko on. ¹⁵ Onsay Muusaa yiltitii, tippii ka fello, tawi himo jogii alluuje seeditorde nden didi ka juude makko. Tawi alluuje den no windii nder e baawo, cende den didii non. ¹⁶ Den alluuje ko de Alla moyyini, bindi din kadi ko bindi Alla windaadi e den alluuje. ¹⁷ Bay Yaasuwa nanii hito sooyo jamaa on, o wi'i Muusaa: «Wa hito gere no ka daaka!»»

¹⁸ Kono Muusaa jaabii mo wi'i:

«Hinaa hito gimol foolube nii!

Hinaa kadi gimol foolaabe!

Min ko gimi tun mi woni nanude!»

¹⁹ Bay o badike ka daaka, o haccii ga'un kun e gami din, Muusaa sicci haa o bugii alluuje wonnoode ka juude makko den ka ley fello, de fusi. ²⁰ Onsay o yetti ga'un kun be moyyinnoo kun, o sunni, o watti kun ndoondi, o saakiti dun ka ndiyan, o yarni dan Bani-Isra'iila'en. ²¹ Onsay Muusaa wi'i Haaruuna: «Ko hondun oo jamaa wadu-maa haa ka fawaa be wa oo junuubu mawdo?» ²² Haaruuna jaabii mo wi'i: «Koohoojo an, wota a siccu! Ko fii an tigi hida andi oo jamaa ko rondiido bone! ²³ Ko kambe wi'immi: «Moyyinan men allaaru ko ardoo men, ko fii men andaa ko hondun hebi oo Muusaajo yaltindo men leydi Misira.» ²⁴ Min kadi mi wi'i be:

«Jogiiɓe kaŋɓe ɓen yo solu de adda.» Bay ɓe addii de, mi bugii de ka yiite, ko nii kun ga'un yaltiri.»²⁵ Muusaa ndaari tawi jamaa on murtii, Haaruuna kadi accidii ɓe e murtaldu mabɓe ndun, haa tawi ɓe wonii jalnori immaniibe ɓe ɓen.²⁶ Onsay Muusaa darii ka naatirgal daaka, o wi'i: «Wonanɓe Joomiraado on ɓen yo aru takko an doo!» Lewiyankeeɓe ɓen fow ari mottondiri takko makko.²⁷ O wi'i ɓe: «E hino ko Alla Joomiraado Isra'iila on daali kon: Woo yo mo kala e mon ɓannitor kaafa, doganaata e nder daaka kan, jinda gila e damal hebi e damal, wara sidɗo mun e jokondo mun e kawtal mun.»²⁸ Lewiyankeeɓe ɓen wadiri wano Muusaa wi'iri ɓe non. Nden jande ko wa yimɓe guluuji tato maayi e hakkunde jamaa on.²⁹ Onsay Muusaa wi'i Lewiyankeeɓe ɓen: «Hande wattitee e golle Joomiraado on, onon ɓee liddiibe ɓibɓe mun maa sibɓe mun, fii no o wadira barki e mon hande.»

Fii no Muusaa Fattorani jamaa on

³⁰ Bimbi nden jande Muusaa wi'i jamaa on: «Onon on wadii junuubu mawɗo. Jooni mido yahude takko Joomiraado on, no gasa ka mi waawa wonande on sabu montugol junuubu mon on.»

³¹ Onsay Muusaa yiltitii ka Joomiraado on, o wi'i: «Ee! Oo jamaa wadii junuubu mawɗo, ɓe moyɗinanii hoore mabɓe allaaru kaŋɓe.»³² Kono jooni non an yaafano ɓe on junuubu mabɓe, si hinaa dun, haray mi torike ma, montu fii an e nder ndee deftere maa nde windudaa.»

³³ Joomiraado on daalani Muusaa: «Ko wadudo junuubu ka an on mi montata fii mun ka deftere an.»³⁴ Jooni immo yahaa, ardodaa jamaa on haa ka mi wi'u-maa don, malaa'ikaajo an on ardoto ma. Kono ko jande yagginannde an nden mi yagginoyta ɓe fii on junuubu mabɓe.»

³⁵ Bawto dun Joomiraado on letti jamaa on sabu ko ɓe wadani ga'un kun Haaruuna moyɗinani ɓe kun.

Fii No Banii-Isra'iila'en Yamiriraa Fokkitugol

33¹ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa wi'i mo: «Yahu, yaadaa e jamaa mo yaltindaa leydi Misira on, yaaron e ndii leydi ndi mi woondannoo Ibraahiima e Issaaqa e Yaaquuba, mi wi'i: «Mi okkay ndi jurriya maa on.»² Mi imminay malaa'ikaajo yeeso mon, mi raɗoo Kanaaniyankeebe ben e Amoriyankeebe ben e Hissiyankkeebe ben e Feriiziyankkeebe ben e Hiwiyankeebe ben e Yebuusiyankeebe ben yeeso mon. ³ Hidon yahude e leydi ndi bira e njuuri ilata e mun, kono min mi yaadataa e mon, fii wota mi halku on e laawol, ko fii ko on jamaa yoorahookeebe.»

⁴ Bay jamaa on nanii ngol daalol sattungol, be heynii laatii hay gooto paraaki. ⁵ Joomiraado on daalani kadi Muusaa, o wi'i mo: «Wi'u Banii-Isra'iila'en: «Ko on jamaa yoorahookeebe. Si mi yaaduno e mon, hay si ko nde wootere pet, mi halkayno on. Awa jooni seedee e paragol, ɗun mi ndaaroyay ko mi waɗata on.»⁶ Onsay Banii-Isra'iila'en boorii kon ko be cudinoo gila ka fello Huriiba* kon.

Fii Darnugol Suudu Fottirdu ndun

⁷ Onsay Muusaa darnoyi suudu ka baawo daaka ka wodɗitii seeda, o inni ndun: suudu fottirdu. Tawi kala faalanoodo fewtude Joomiraado on ko e ndun suudu fottirdu wonda ka baawo daaka o yaarata. ⁸ Nde Muusaa fokkitunoo e ndun suudu woo, jamaa on fow immotono, mo kala daroo ka dambugal suudu mun, jokkintina mo gite haa o naatoya e ndun suudu. ⁹ Tuma Muusaa naati e ndun suudu woo, duulere juutunde nden tippoo daroo ka dambugal suudu, ontuma Joomiraado on yewtida e Muusaa. ¹⁰ Nde jamaa on yi'i duulere juutunde nden darike e dambugal ndun suudu woo, mo kala e maɓbe ugginoo sujja ka dambugal suudu mun. ¹¹ Joomiraado on yewtida e Muusaa hunduko e hunduko, wano godɗo yewtidirta e gido mun. Onsay Muusaa yiltitoo ka daaka. Kono Yaasuwa mo Nuunu, ɗun ko suka wondidɗo makko on, kapun dillataano e nder ndun suudu.

Fii no Alla Feejirani Muusaa

¹² Muusaa wi'i Joomiraado on: «A wi'ii yo mi ardo jamaa on, e hoore dun a andinaali lan ko hombo wattidataa mi e mun. Kono a daalii wonde: «Midó andir-maa innde maa nden, a hebii hay sulfu an on.»¹³ Jooni non, si tawii mi hebii sulfu maa on, haray andinan laawi maa din, dun mi andete, mi heba sulfu maa on. Jogor ngol lejol wa jamaa maa.»

¹⁴ Onsay Joomiraado on jaabii mo wi'i: «Min tigi mi yaaday e maa, mi yede fowtere.»

¹⁵ Muusaa wi'i mo: «Si tawii wonaa an tigi yaadata e amen, haray wota a yaltin men doo. ¹⁶ Ko honno andirtee wonde min e jamaa maa on men hebii sulfu maa on, si hinaa a yaadu e amen, fii no men sendondira e diya jamaaji heddiidi e hoore ndelo aduna on?»

¹⁷ Joomiraado on jaabii Muusaa: «Mi waday koo ko wi'udaa doo kadi, ko fii a hebii sulfu an on, awa kadi mido andi ko hombo wonu-maa.»

¹⁸ Onsay Muusaa wi'i Joomiraado on: «Yo a hollan mangural maa ngal!»

¹⁹ Joomiraado on jaabii mo wi'i: «Mi rewnay moyŷere an nden fow yeeso maa, mi jantoo kadi innde an min Joomiraado on yeeso maa. Mi moyŷoo e on mo mi faalaa moyŷaade e mun, mi yurmee on mo mi faalaa yurminde.»²⁰ Kanko Joomiraado on o beyditi, o wi'i: «A waawataa yi'ude yeeso an ngon, bay neddo waawataa lan yi'ude, o wuura.»²¹ Kanko Joomiraado on o wi'i kadi: «E hino nokkuure takko an doo, a daroto ka hoore fetere doo. ²² Dun, nde mangural an ngal no feyŷa, mi wadete e nder ngayka ka fetere don, mi suddire jungo an ngon haa mi feyŷa, ²³ Onsay mi ittay jungo an ngon, yi'aa baawo an ngon, kono yeeso an ngon waawotaako yi'aade.»

Fii Heydintingol Alluuje Seeditoore nden

34 ¹Bawto dun Joomiraado on daalani Muusaa: «Lesu alluuje didi kaaye sifa deya arane, mi winday e den alluuje daaluyeeji windinoodi din e deya alluuje arane de fusunodaa. ²Hebilo bimbi, dawaa yawude ka fello Sinaayi*, darodaa yeeso an ka hoore fello don. ³Kono wota hay gooto yawdu e maa, hara hay gooto yi'aaka e hoore fello ngon fow. Hara non dammi din woo na'i din woo ooriraali telen ka fello don.»

⁴Onsay Muusaa lesi alluuje didi kaaye sifa deya arane. O immii bimbi law, o yawi ka fello Sinaayi, wano Joomiraado on yamirnoo mo non, tawi himo jogii alluuje kaaye den didi ka juude makko. ⁵Onsay Joomiraado on jippodi e duulere, o darii takko makko don, kanko Joomiraado on o jantanii Muusaa innde makko nden. ⁶Joomiraado on rewi yeeso makko e hoore himo jantoo wi'a: «Joomiraado, Alla Joomiraado on ko yurmeteedo e jom moyfere, mo yaawataa tikkude, heewudo giggol e sella-findeyaagal, ⁷tabintinoowo giggol sella-findewol haa e jamaanuujji guluuje, yaafotoodo ella e bonnere e junuubu, kono mo ronkataa yaggingol bonbe, yagginoowo bibbe e taaniraabe sabu junuubaaji baabiraabe mun haa e jamaanu tatabu e jamaanu nayaabu.»

⁸Onsay kanko Muusaa o suuyi ka leydi, o sujji. ⁹O wi'i: «Yaa an Joomiraado, mi torike ma, si tawii mi hebii sulfu maa on, haray yo a wonda e amen, fii kala oo jamaa ko yoora-hooreebe. Yaafodaa kadi ellaaji amen din e junuubaaji amen din, wadaa men kadi jeyaabe maa.»

¹⁰Joomiraado on jaabii mo wi'i: «Awa min tigi mido wafude ahadi. Mi waday e tawnde jamaa maa on fow maandeeji hawniidi di sifa mun wadaali e hoore leydi ndin fow e hakkunde leyfi din fow. Dun jamaa mo wonda e hakkunde mun on fow yi'ay den kuude hulbiniide de min Joomiraado on mi wadata rewruude e maa.

¹¹Jooni dofto koo ko mi woni yamirde ma hande. Min mi radoto Amoriyankeebe

ben e Kanaaniyankeebe ben e Hissiyankéebe ben e Feriiziyankéebe ben e Hiwiyankéebe ben e Yebuusiyankeebe ben yeeso maa. ¹² Reenodaa kadi e ahodugol e hodube e ndii leydi ndi wonda naatoyde e mun, fii wota be wonanoye pircol. ¹³ Dun on lancoyay layyorde mabbe den, muncoyon hormorde mabbe kaaye den, soppoyon kadi hormorde mabbe ledde den. ¹⁴ Awa kadi wota a sujjan allaaruu goo, ko fii innde Joomiraado on ko «Nawliigu», ko o Alla nawludo. ¹⁵ Wota a yettodu e hodube e ndin leydi ahadi, fii nde hiibe jeena allaaji mabbe din, be wadana di sadakaaji, wota be saatine, jaamaa din sadakaaji, ¹⁶ hara a yettanaali bibbe maa ben jiwbe mabbe ben, fii nde ben jiwbe no jeena allaaji mabbe din, wota be wadu haa bibbe maa ben kadi jeena allaaji mabbe din. ¹⁷ Wota a tafan hoore maa allaaji.

¹⁸ «A teddinay *Juldeere Bireedi de Aldaa e Lewen nden. E nder balde jeedidi ka saa'i happaado e nder lewru Abiibu ndun ko bireedi de aldaa e lewen jaamataa, wano mi yamir-maa non. Ko fii ko e lewru Abiibu yaltudaa Misira.

¹⁹ «Kala ko dikkoraa ko min jeyi, hay kala gorun e daabeeji maa din fow gila e na'i haa e dammi. ²⁰ Kala mbabun kun dikkoranadaa, a sottiray kun dammun. Si a sottaali kun, haray ko yo a helu hoyyudu makkun on. Kala gorko mo dikkoranadaa, a sottay mo. Awa darortaake yeeso an juude mehe.

²¹ «A gollay e nder balde jeegoo, kono ka jalaande jeedidaabere a fowtoto. Hay si tawii ko fewndo remugol maa wa'ugol, a fowtoto.

²² «Teddinaa kadi *Juldeere Jonte nden, dun ko ngawri ndi adotodaa wa'ude ndin. Teddinaa kadi *Juldeere Cojital nden ka lannoode hitaande nden. ²³ E nder hitaande nden, kala duhiido aray weebitanoo mi min Joomiraado on laabi tati, min Alla Joomiraado Isra'iila* on. ²⁴ Ko fii mi radoto diya leyyi yeeso maa, mi yajjane laral leydi maa ndin. Hara kadi hay gooto himmantaa leydi maa ndin e nder ko yahataa weebitanagol Alla Joomiraado maa on laabi tati e nder hitaande nden kon.

²⁵ «Nde hida hibbanan mi yiyɓan sadaka, wota a hibbidu ɗan e ko jillaa lewen. Wota a waltin haa bimbi kadi sadaka mo sakkidaa fii *Juldeere Yawtaneede nden.

²⁶ «Addaa neemaaji buruɗi moyyude ɗi adotodaa soɓitude ka leydi maa ɗin ka suudu Alla Joomiraado maa on.

«Wota warbir be'un biraadan neene mun ɗan.»

²⁷ Bawto ɗun Joomiraado on daalani Muusaa: «Windu ɗii daaluyeeji, ko fii ko tippude e ɗin daaluyeeji mi yettodi e maa an e Isra'iila ahadi.»²⁸ Muusaa wondi ɗon e Joomiraado on e nder balde cappande nay jemma e jalorma, e hoore o jaamaa, o yaraa. O windi daaluyeeji ahadi ndin ka alluuje, ɗun ko yamirooje den sappo.

Fii Jalbeendi Yeeso Muusaa ngon

²⁹ Onsay Muusaa iwi ka fello Sinaayi. Wa fewndo ko kanko Muusaa o iwata ka fello, tawi himo jogii ka juude makko alluuje den ɗiɗi ka seeditoore nden windii ɗon. Kono tawi kanko Muusaa o andaa wonde yeeso makko ngon jalbiino sabu ko o yewtidunoo e Joomiraado on kon. ³⁰ Bay o hewtitii, Haaruuna e Banii-Isra'iila'en fow ndaari mo kanko Muusaa, ɓe tawi yeeso makko ngon jalbii, ɓe huli ɓadagol mo. ³¹ Onsay Muusaa noddii Haaruuna e yeesooɓe mbatu ngun fow, ɓen arti, kanko Muusaa o yewtidi e maɓɓe. ³² Bawto ɗun Banii-Isra'iila'en fow ɓadii. Onsay o hewtini ɓe yamirooje ɗe Joomiraado on yewti mo ka fello Sinaayi den fow.

³³ Bay kanko Muusaa o gaynii ɓe yewtude ɗun, o yetti tiggaare, o buumi yeeso makko ngon. ³⁴ Nde Muusaa no naata fii yewtidugol e Joomiraado on woo, o buumitoo haa o yalta. Nde o yalti fii yeetagol Banii-Isra'iila'en ko o yamiraa kon woo, ³⁵ Banii-Isra'iila'en ndaara yeeso Muusaa ngon, ɓe tawa hingo jalbi. Kono Muusaa watti tiggaare nden ka yeeso mun, o buumii, haa nde himo naatita fii yewtidugol e Joomiraado on woo.

Fii Darnugol Rewirdu Ndun

(35-40)

Fii Nalaande Fowteteende nden

35¹ Muusaa mottindiri mbatu Bani-Isra'iila'en ngun fow, o wi'i be: «E hino ko Joomiraado on yamiri yo wade kon. ² Ko e nder balde jeegoo golletee, kono jalaande jeedidabere nden wonanay on jalaande hormorteende, ko jalaande fowteteende fii Joomiraado on. Kala golludo e mayre ko wareteedo. ³ Nande jalaande fowteteende nden, on hubbataa yiite hay nokku e ka hodufon don.»

Fii Dokke Mottindiraade fii Rewirdu ndun

⁴ Kanko Muusaa o yewti mbatu Bani-Isra'iila'en ngun fow, o wi'i: «E hino ko Joomiraado on yamiri kon, o daali: ⁵ «Yettee e ko jeydon kon, wadanon Joomiraado on dokkal. Yo mo bee anniyo ka bernde mun ittana Joomiraado on dokkal, dun ko wano: kanje e kaalisi e sila, ⁶ e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode e gaara dane e leebi be'i, ⁷ e guri ga'i baali wojjinaadi e guri takasa e ledde kasiya, ⁸ e nebban ndayginirdan e angiri fii nebban maandinirdan dan e fii cuuray uuruo on, ⁹ e kaaye hittude no wi'ee aljaz'i e kaaye lombeteede den ka forooku e lombeteede den ka njaru wonayngo ngon ka bernde.

¹⁰ «Yo kala neejuo e hakkunde mon aru wada ko Joomiraado on yamiri kon fow, ¹¹ dun ko: rewirdu ndun, e suudu mun bagi ndun e njaru mun ngon, e pengirde mun den e tugaale mun den e gaale mun den e pempe mun den e jodfinirde mun den, ¹² e kankiranwal* ngal e gaale maggal den, e omborde nden, e bagi wadeteedo wirngallo* on, ¹³ e taabal ngal e gaale maggal den e aalahoy maggal koy fow, e bireedije weebiteteede den, ¹⁴ e jodfinirde pitilli nden e aalahoy mayre koy e lampuuji mayre din e nebban ndayginirdan dan, ¹⁵ e ittirde sadaka cuuray nden e gaale mun den, e nebban maandinirdan dan, e cuuray

uurudo on, e wirngallo wonayngo ngon ka dambugal rewirdu, ¹⁶ e layyorde sadaka sunneteedo on e wayaaji mun sila din e gaale mun den e aalahoy mayre koy fow e loonde nden wondude e joodorde mun nden, ¹⁷ e cuddaaje dingiral ngal e pempe mun den wondude e jodfinirde mun den, e wirngallo dambugal dingiral, ¹⁸ e peje rewirdu ndun, kajun e peje dingiral ngal wondude e boggi mun din, ¹⁹ e concu sapaadi gollirteedi ka nokkuure hormorde din, e concu hormorteedi fii Haaruuna *yottinoowo sadaka on e ko bibbe makko ben bornoo fii yottingol sadaka.»

²⁰ Bawto dun, mbatu Bani-Isra'ila'en ngun fow yalti acci don Muusaa. ²¹ Onsay kala mo bernde mun anniyii maa mo ruuhu mun jijnannoo okkugol, nabani Joomiraado on dokke fii ko golliree suudu fottirdu ndun e kala ko gollitirtee ton e ko moyyinee concu hormorteedi din. ²² Kala mo bernde mun anniyii okkugol, gorko e debbo, addi reppirkoy e kodi-noppi e kurundaaje e nannaaji e kala noone cudaariiji kanje. Ko nii worbe ben fow weebitiri dokkal kanje fewtini Joomiraado on. ²³ Kala marnooobe kadi gaara baka e gaara mbulu e gaara bode e gaara dane e leebi be'i, e guri ga'i baali wojjinaadi e guri takasa, be addi. ²⁴ Kala mottindirnoobe dokkal kaalisi e sila, be addi dun, be weebitani Joomiraado on. E kala marunoodo ledde kasiya ko huutoree fii golleeji din fow, be addi den. ²⁵ Rewbe be neenal woni e berde mun ben fow mottiri juude mun den, be addi ko be motti kon, dun ko gaara baka e gaara mbulu e gaara bode e gaara dane. ²⁶ Rewbe be berde mun jijniniri neenal ben fow ari, motti leebi be'i. ²⁷ Yeesoobe ben kadi addi kaaye aljaz'i e kaaye lombeteede den ka forooku e ka nara wonayngo ngon ka bernde, ²⁸ e nebban ndayginirdan dan e angiri fii nebban maandinirdan dan e fii cuuray uurudo on. ²⁹ Bani-Isra'ila'en fow, gorko e debbo, mo bernde mun anniyii tawdegol e golle de Joomiraado on yamiri Muusaa wadugol den fow, be addani Joomiraado on kon ko be anniyii yedugol mo.

Fii Basaaliilu e Uhuliyaaba

³⁰ Onsay kanko Muusaa o wi'i Bani-Isra'iila'en: «On yi'ii, Joomiraado on noddirii Basaaliilu innde makko nden, oo bid'fo Wuuri mo Huuru, jeyaado e bolondaa Yahuuda on. ³¹ O hebbini mo Ruuhu Alla on, wondude e faamu e hakkil e andal fii kala noone golle, ³² fii miijitagol ebbana gollirgol kanje e kaalisi e sila, ³³ e fii nejugol kaaye hittude lombeteede, e fii lesugol ledde, e wadugol kala noone golle neenal. ³⁴ O wadi ka bernde makko kanko Basaaliilu e Uhuliyaaba bid'fo Ahiisaamaka, oo jeyaado e bolondaa Daani, dokkal fii jannugol. ³⁵ O hebbini be faamu fii wadugol kala noone golle neeno e neenando saccirgol e sajirgol gaara baka e gaara mbulu e gaara bofe e gaara dane, hara ko wadugol kala noone golle e miijitagol ebbana.

36 ¹ Ko Basaaliilu e Uhuliyaaba e yimbe be neenal woni e berde mun ben fow, dun koben be Joomiraado on yedi faamu e hakkil fii andugol no be gollira gollleeji nokkuure hormorde nden fow, ko ben woni e gollugol ko Joomiraado on yamirnoo be kon fow.»

² Onsay kanko Muusaa o noddi Basaaliilu e Uhuliyaaba e kala ben be neenal woni e berde mun, be tawata ko Joomiraado on yedi faamu, dun ko kala ben be berde mun jinani badagol golle den. ³ Be yetti e juude Muusaa kala ko Bani-Isra'iila'en itti yedi Joomiraado on fii ko golliree gollleeji nokkuure hormorde nden. Tawi bimbi woo bimbi yimbe ben no addude ka Muusaa dokke de be anniyani hoore mabbe. ⁴ Onsay ben neenube wonnoobe wadude kala golle fii nokkuure hormorde nden ben fow, mo bee e mabbe acciti golle de jokkunoo den, ⁵ be ari, be wi'i Muusaa: «Yimbe ben no addude ko burti haa feyyiti fii gollugol golle de Joomiraado on yamiri en gollugol den.»

⁶ Onsay Muusaa yamiri yo be ewnoyo ka daaka, be wi'a: «Hande kadi wota hay gooto e mabbe, woni gorko woni debbo, gollu fii addugol dokke ka nokkuure

hormorde.» Ko nii be hadiri jamaa on hande kadi addugol godfun. ⁷Tawi gollirdi din no yoni haa feyŷiti golle golleteede den fow.

Fii Moyŷingol Rewirdu ndun

⁸Yimbe be jeeŋal woni e berde mun ben, be tawata no gollude den golle ben fow, be moyŷiniri rewirdu ndun lefi sappo gaara dane mottaadi dewludi e gaara baka e gaara mbulu e gaara boŋe, tawi serubiinaaji* no jeeŋiraa jeeŋal e majji.

⁹Tawi junndi lefol kala ko sogone noogay e jeetati, yanji maggol on sogone nay, tawi di fow hidi fota. ¹⁰Tawi himo jo'indiri lefi jowi, o jo'indiri diya jowi kadi. ¹¹O wadani suddaare aranere nden noppoy moyŷiniraakoy gaara baka ka gaabal sengo arano ngon. O wadiri wano non kadi ka gaabal sengo arano suddaare dimmere nden. ¹²O wadi noppoy cappande jowoy e suddaare aranere nden, o wadi kadi noppoy cappande jowoy e gaabal suddaare dimmere nden, tawi noppoy koy no fewtondiri. ¹³O moyŷini pengirde cappande jowi kanje, o pengindiri cuddaaje den. Ko nii rewirdu ndun woniri huunde wootere.

¹⁴O moyŷini kadi lefi sappoo e go'o leebi be'i fii ko wona caaliiru ka hoore rewirdu. ¹⁵Tawi junndi lefol kala ko sogone cappande tati, yanji ndin ko sogone nay. Tawi di sappoo e go'o non hidi fota. ¹⁶Tawi lefi jowi no jo'indiraa feere, diya jeegoo kadi no jo'indiraa feere. ¹⁷O wadi noppoy cappande jowoy ka gaabal lefol aranol ngol ka sera kasaare aranere nden, o wadi kadi noppoy cappande jowoy ka gaabal lefol aranol ngol ka sera kasaare dimmere nden. ¹⁸O moyŷini kadi pengirde cappande jowi sila fii no rewirdu ndun jogondirira wona huunde wootere. ¹⁹O moyŷinani rewirdu ndun ŋaro guri ga'i baali wojjinaadi, o moyŷini kadi ŋaro guri takasa, o dewti hoore don.

²⁰O moyŷinani rewirdu ndun tugaale, tawi ko ledde kasiya o moyŷiniri de, o darni. ²¹Tawi junndi tugalal kala ko sogone sappo, yanji maggal on ko sogonal e feccere. ²²Tawi tugalal kala no mari koyde didi fotayde fii jogondirgol e deya, ko

nii o wadiri tugaale rewirdu ndun fow. ²³ O moyyini kadi rewirdu ndun tugaale, tugaale noogay woni ka sengo jaamo. ²⁴ O moyyini kadi joddinirde cappande nay kaalisi fii ko wona e ley den tugaale noogay, tugalal kala joddinirde didi, koyngal kala tumbii e nder joddinirgal gootal. ²⁵ O moyyini kadi sengo nano rewirdu ndun kadi tugaale noogay, ²⁶ wondude e joddinirde mun cappande nay kaalisi den, tugalal kala joddinirde didi. ²⁷ O wadi tugaale jeegoo ka baawo rewirdu, dun ko telen ka hirnaange. ²⁸ O wadi kadi tugaale didi ka cobbuli baawooji rewirdu ndun, ²⁹ tawi hide lombondiri gila ley haa dow, hoore majje on no habbira karewol. Ko nii o moyyini den tugaale wonayde ka cobbuli didi. ³⁰ Tugaale den hawri de jeetati, joddinirde majje kaalisi den kadi hawri de sappoo e jeegoo, tugalal kala joddinirde didi.

³¹ O moyyini kadi gaale jowi ledde kasiya fii tugaale sengo rewirdu ndun goo, ³² e gaale jowi fii tugaale ngoya sengo, e gaale jowi kadi fii tugaale wonayde den ka sengo baawo rewirdu ndun, dun ko ka hirnaange. ³³ O sorni gaalal hakkundewal ngal ka tumbo tugaale, tawi ngal ko iwungal ka de fuddi don yottoyii ka de haadi don. ³⁴ O hoobiri tugaale den fow kanje, o wadi karehoy majje on kadi kanje, dun ko ka gaale den sorata don, o hoobiri gaale den kadi kanje.

³⁵ O moyyini kadi wirngallo*, o moyyini ngo gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi, tawi ko serubiinaaji o nejiri neenal e maggo. ³⁶ O moyyini ngo pempe nay kasiya, o hoobiri de kanje, o wadani de pengirde kanje, o tafani den pempe joddinirde nay kaalisi. ³⁷ O moyyini dambugal rewirdu ndun kadi wirngallo. O moyyini ngo gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi, tawi ko neenjudo sacci. ³⁸ O moyyini ngo pempe jowi e pengirde mun, o hoobiri ko'e pempe den e kolmbirkoy koy kanje, tawi joddinirde majje den ko sila.

Fii Moyyíngol Kankiranwal Seeditoore nden

37¹ Bawto ñun Basaaliilu moyyíniri kankiranwal* ngal ledde kasiya, tawi junndi maggal on ko sogone ñiñi e feccere, yanji maggal on sogonal e feccere, tooweendi maggal on kadi sogonal e feccere. ² O hoobiri ngal kanje laabudo, nder e baawo, o wadani ngal gaabaade kanje haa huttiti. ³ O tafani ngal noppi nay kanje e koyde maggal ñen nay, sengo goo noppi ñiñi, ngoya sengo noppi ñiñi. ⁴ O moyyíni gaale ledde kasiya, o hoobiri ñe kanje. ⁵ O sorni ñen gaale e ñin noppi wondi ka cende kankiranwal fii ko ngal yettiree. ⁶ O moyyíni omborde tafiraande kanje laabudo, tawi junndi mayre on ko sogone ñiñi e feccere, yanji mayre on ko sogonal e feccere. ⁷ O moyyíni serubiinaaji* ñiñi kanje, tawi ko kanje o tafiri ñi e seraaji ñiñi omborde nden. ⁸ O wadi serubiinaaru goo e sengo goo, nduya woni e ngoya sengo, o siñindiri ñin serubiinaaji e seraaji omborde nden ñiñi, woni huunde wootere. ⁹ Tawi serubiinaaji ñin no fonti gabitanji mun ñin dow, wiiwi e hoore omborde nden, tawi ñin serubiinaaji no fewtondiri, geece majji on kadi no fewti omborde nden.

Fii Moyyíngol Taabal ngal

¹⁰ O moyyíniri kadi taabal ledde kasiya, junndi maggal on woni sogone ñiñi, yanji maggal on sogonal gootal, tooweendi maggal on sogonal e feccere. ¹¹ O hoobiri ngal kanje laabudo, o wadani ngal gaabaade kanje haa huttiti. ¹² O moyyínani ngal tonndu haa huttiti, tawi tooweendi mayru on ko yeru yanji newre, o wadani ndu kadi gaabaade kanje haa huttiti. ¹³ O tafani ngal noppi nay kanje, o siñi ñi e cobbuli maggal ñin nay, tawi hidi feppondiri e koyde ñen nay. ¹⁴ Noppi ñin woni ka takko tonndu fii ka gaale ko taabal ngal yettirtee kon sornee. ¹⁵ O moyyíniri gaale ñen ledde kasiya, o hoobiri ñe kanje, ñe woni fii ko taabal ngal yettiree. ¹⁶ O moyyíni kadi aalahoy wonaykoy e hoore taabal ngal, ñun ko miranji ñin e

njardukoy koy e paaniije den e lulluuji huutorteedi fii sadaka hibbeteedo on, tawi ko kaŋŋe laabudo o moyyɨniri koy.

Fii Moyyɨngol Jodɗinirde Pitilli nden

¹⁷ O moyyɨni jodɗinirde pitilli kaŋŋe laabudo. Tawi ko kaŋŋe o tafi nden jodɗinirde pitilli: joodorde mayre on e darorgal mayre on e tindohoy mayre koy e paaloy piindi mayre koy e piindiji mayre udditiidi ɗin fow no siɗindiraa woni huunde wootere. ¹⁸ Tawi hinde mari caloy jeegoo, sengo goo caloy tatoy, ngoya sengo kadi caloy tatoy. ¹⁹ Tawi calun goo no mari tindohoy tatoy nandukoy e piindiji lawjahi, tindohun kala no mari paalun piindi e piindi udditiindi. Kuma calun kadi no mari tindohoy tatoy nandukoy e piindiji lawjahi, tindohun kala no mari paalun piindi e piindi udditiindi. Ko nii caloy jeegoo jodɗinirde pitilli nden fow wa'i. ²⁰ Tawi bindeere jodɗinirde pitilli nden no mari tindohoy nayoy nandukoy e piindiji lawjahi, wondude e paaloy piindi mun e piindiji mun udditiidi. ²¹ Tawi paalun piindi gootun no wadɗa e ley caldi ɗiɗi arani ɗin, paalun piindi gootun e ley caldi ɗiɗi hikkiidi ɗon ɗin, paalun piindi gootun e ley caldi ɗiɗi sakkitori ɗin, tawi caldi yaltaydi e mayre ɗin jeegoo ko non wa'i. ²² Tawi paaloy piindi jodɗinirde pitilli nden e caldi mun ɗin ko kaŋŋe laabudo tafiraa siɗindiraa e mayre woni huunde wootere. ²³ O moyyɨniri lampuuji mayre ɗin jeedi e yawnirkoy mun sarabu koy e paanihoy mun ndoondi koy kaŋŋe laabudo. ²⁴ Ko talanru* wooturu kaŋŋe laabudo o moyyɨniri jodɗinirde pitilli nden e piihoy mun koy fow.

Fii no Ittirde Sadaka Cuuray nden Moyyɨniraa

²⁵ O moyyɨniri ittirde sadaka cuuray nden ledde kasiya. Junndi mayre on woni sogonal gootal, yanji mayre on kadi sogonal gootal, nde woni cende nay fotayde, tooweendi mayre on woni sogone ɗiɗi, tawi galakoy mayre koy no siɗondiri e mayre woni huunde wootere. ²⁶ O hoobiri hoore mayre on e becce mayre on e

galakoy mayre koy kanje laabudo haa huttiti. O wadani nde gaabaade kanje haa huttiti. ²⁷ O moyyinani nde noppi didi kanje ka ley gaabaade e cende den didii non fii ka gaale ko nde yettirtee kon sornee. ²⁸ O moyyini gaale ledde kasiya, o hoobiri de kanje. ²⁹ O moyyini nebban maandinirdan hormorteedan dan e cuuray uurudo laabudo on wano jeejando urngallo moyyinirta non.

Fii Layyorde Sadaka Sunneteedo on

38 ¹ O moyyiniri layyorde* sadaka sunneteedo on ledde kasiya, tawi junndi mayre on ko sogone jowi, yanji mayre on kadi sogone jowi. Tawi ko nde cende nay fotayde, tooweendi mayre on ko sogone tati. ² O wadi galaadi mayre din e cobbuli mayre din nay, o sijindiri nde e galaadi mayre din woni huunde wootere. O hoobiri nde sila. ³ O moyyini kadi aalaaji layyorde nden fow, dun ko nokkirde mayre den e hoosirde mayre den e lookoy mayre koy e conkenje mayre den e te'irde mayre den. O moyyiniri aalaaji mayre din fow sila. ⁴ O moyyinani layyorde nden wayaaji sila saccaadi, o wadi di ka ley gaabaade mayre, tawi darnde majji on no ari haa e feccere tooweendi mayre on. ⁵ O tafi noppi nay, o wadi e cobbuli nay wayaaji sila din fii ka gaale den sornee. ⁶ O moyyini gaale ledde kasiya, o hoobiri de sila. ⁷ O sorni gaale ko layyorde nden yettirtee kon ka noppi wondi e cende mayre on. O moyyiniri nde pecce, tawi nde wadoraa. ⁸ O moyyini loonde sila e joodorde mun sila nden. O moyyiniri dun ndaarorkoy sila rewbe gollaynoobe ka dambugal suudu fottirdu ben.

Fii Darnugol Dingiral ngal

⁹ O moyyini dingiral ngal. O wadi cuddaaje sajiraade gaara dane mottaadi dewludi ka sengo jaamo dingiral ngal, dun ko sogone teemedere, ¹⁰ wondude e pempe majje den noogay e joddirde majje sila den noogay. Tawi pengirde pempe den e kolmbirkoy mun koy ko kaalisi. ¹¹ Telen ka sengo nano maggal kadi sogone teemedere. Tawi pempe majje den noogay e joddirde mun den noogay

ko sila. Tawi pengirde pempe den e kolmbirkoy mun koy ko kaalisi. ¹²Telen ka hirnaange, tawi cuddaaje no wadaa e sogone cappande jowi yanji maggal on, wondude e pempe mun den sappo e jodfinirde mun den sappo. Tawi pengirde pempe den e kolmbirkoy mun koy ko kaalisi. ¹³Telen ka funnaange kadi, yanji ndin woni sogone cappande jowi. ¹⁴Cuddaaje de sogone sappoo e jowi no wadaa e sengo dambugal ngal goo, wondude e pempe majje den tati e jodfinirde majje den tati. ¹⁵Ngoya sengo dambugal dingiral ngal kadi wano non. Cuddaaje de sogone sappoo e jowi no wadaa e cende den didii non, wondude e pempe majje den tati e jodfinirde majje den tati. ¹⁶Tawi cuddaaje hurgirde dingiral ngal fow ko gaara dane mottaadi dewludi. ¹⁷Tawi jodfinirde pempe den ko sila, pengirde pempe den e kolmbirkoy majje koy ko kaalisi. Awa kadi ko'e pempe den no hoobiraa kaalisi. Tawi pempe dingiral ngal fow no mari kolmbirkoy kaalisi. ¹⁸Tawi ko neejudo sacciri wirngallo* dambugal dingiral ngal gaara baka e gaara mbulu e gaara bofe wondude e gaara dane mottaadi dewludi, tawi junndi maggo on ko sogone noogay. Tooweendi maggo on ko sogone jowi, wano yanji cuddaaje dingiral ngal non. ¹⁹Tawi pempe maggo den nay e jodfinirde majje den nay ko sila. Tawi kadi pengirde majje den e kolmbirkoy mun koy ko kaalisi, awa kadi ko'e pempe den no hoobiraa kaalisi. ²⁰Tawi kadi peje rewirdu ndun fow haa huttiti e peje dingiral ngal fow haa huttiti ko sila.

Fii ko Rewirdu ndun Golliraa kon

²¹E hino ko rewirdu ndun golliraa kon, dun ko rewirdu ka seeditoore nden woni don, ko wadiraara tippude e yamiroore Muusaa. Tawi ko Lewiyankeebe ben halfinaa ardagol dun e ley kongol Itamaara mo Haaruuna *yottinoowo sadaka on. ²²Ko Basaaliilu, bidfo Wuuri mo Huuru, jeyaado e oo bolondaa Yahuuda, wadi kala ko Joomiraado on yamiri Muusaa, ²³wondude e Uhuliyaaba bidfo Ahiisaamaka, jeyaado e oo bolondaa Daana, on ko nejoowo, neejando saccirgol

gaara baka e gaara mbulu e gaara bode e gaara dane. ²⁴ Adadu kanje huutoraado fii gollugol golleeji nokkuure hormorde nden fow, dun ko talanji* noogay e jeenay kanje fewtinaado, e tammaaji teemedde jeedidi e cappande tati, tippude e etirde nden ka nokkuure hormorde. ²⁵ Adadu kaalisi yimbe mbatu winditaabe ben ko talanji teemedere e tammaaji wuluure e teemedde jeedidi e cappande jeedidi e jowi, tippude e etirde nden ka nokkuure hormorde. ²⁶ Tawi hoore kala ko feccere tammaaru tippude e etirde nden ka nokkuure hormorde. Dun ko kala winditanoodo gila mo duubi noogay haa yeeso, be fow mabbe be hawri guluuje teemedde njeegoo e guluuje tato e teemedde njowo e cappande njowo. ²⁷ Ko talanji teemedere kaalisi honcinaa fii tafugol joddinirde nokkuure hormorde nden e joddinirde pempe ka wirngallo ngon wengetee don. Talanji teemedere kaalisi din ko fii joddinirde teemedere, dun ko joddinirde kala, talanru wooturu. ²⁸ Ko tammaaji wuluure e teemedde jeedidi e cappande jeedidi e jowi o moyyiniri pengirde pempe den e kolmbirkoy majje koy, o hoobiri ko'e pempe den. ²⁹ Sila fewtinaado on kadi hawri talanji cappande jeedidi e tammaaji guluuji didi e teemedde nay. ³⁰ Ko on sila be moyyiniri joddinirde den ka dambugal suudu fottirdu e layyorde sila nden e wayaaji sila din e aalaaji layyorde nden fow, ³¹ kajun e joddinirde dingiral ngal haa huttiti, e joddinirde den ka dambugal dingiral ngal, e peje rewirdu ndun fow kajun e peje dingiral ngal haa huttiti.

Fii no Conci Yottinoowo Sadaka on Moyyiniraa

39 ¹ Ko gaara baka e gaara mbulu e gaara bode be moyyiniri conci sajaadi gollirteedi ka nokkuure hormorde din. Be moyyinani Haaruuna conci hormorteedi din wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non.

² Be moyyiniri forooku on kanje e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi. ³ Be tappi on kanje haa o dewli, be seeli mo, be wadi wayaaji, be sajidi di e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode e gaara

dane, be jepiri jeejal. ⁴Be wadani on forooku caldi e balbe den didi fii ko cende den didi habbiree, o jogondirira. ⁵Tawi dattol forooku on kadi ko non moyyiniraa, sijindiraa woni huunde wootere, dun ko wayaaji kanje e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi o moyyiniraa wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non.

⁶Be yetti kadi kaaye aljaz'i, be lombi de e nder karehoy kanje, be jepiri inde bibbe Isra'iila ben e majje wano huunde maandinirnde jepirtee. ⁷Be wadi de ka caldi balbe forooku on wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non, fii yo den kaaye wonan Bani-Isra'iila'en anditirdun.

⁸O moyyini njarro wonayngo ngon ka bernde, o jepiri ngo jeejal, kango e forooku on ko moyyinoodi wootiri di moyyinaa. Ko wayaaji kanje e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode wondude e gaara dane mottaadi dewludi ngo moyyiniraa. ⁹Be wadi ngo cende nay fotayde, be sowiti ngo, be wadi junndi maggo on cubal, yanji maggo on kadi cubal, tawi hingo sowitaa. ¹⁰Tawi hiibe wadi e maggo saffeeji nay kaaye hittude. Saffewol aranol ngol tawi ko kaaye sardir e topaazi e zumuruudu, ¹¹saffewol dimmol ngol ko karbuuku e saafiri e jaaman, ¹²saffewol tammol ngol ko opaal e agaate e ametiise, ¹³saffewol nayaabol ngol ko kirisooli e aljaz'i e yasbe, tawi nde bee e den kaaye no lombaa e nder karehun mun kanje. ¹⁴Inde bibbe Isra'iila ben sappoo e dido woni e den kaaye. Den inde jepiraa e den kaaye wa huunde maandinirnde, hayre kala innde goddo e din bolondaaji sappoo e didi woni e mun.

¹⁵Be wadani njarro ngon kadi jolokohoy kanje laabudo mooriraakoy wa boggi. ¹⁶Be wadi karehoy didoy kanje e noppoy didoy kanje, be siji koy noppoy didoy e cobbuli njarro ngon didi. ¹⁷Be yetti koy ko'oy jolokohoy kanje didoy, be reppi e noppoy wonkoy koy e cobbuli njarro ngon.

¹⁸Be yetti koya ko'oy didoy koy jolokohoy, be reppi koy e karehoy wonkoy koy ka caldi balbe forooku on telen yeeso. ¹⁹Be moyyini kadi noppoy didoy kanje, be

wadi koy e cobbuli didi n̄aro ngon telen nder, d̄un ko ko hikkondiri e forooku on kon. ²⁰ Be moyyini noppoy didoy kanje goo kadi, be sirji koy ka ley caldi balbe forooku on telen yeeso e binde poolol wongol dow dattol forooku on ngol. ²¹ Tawi ko boggi gaara baka be jogindiriri noppoy n̄aro ngon e noppoy wonkoy ka forooku koy, fii no n̄aro ngon wonira dow dattol forooku on, fii wota ngol waawu seedude e forooku on, wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non.

²² O moyyini fokiya forooku on, o sajiri mo fow gaara baka. ²³ Tawi daande fokiya on ko ka tumbo makko woni. Hinde wadiranaa fulandi wa daande dolokke guri haa huttiti, fii wota o seeko. ²⁴ Be wadi e kombol fokiya on bibbe rumaanihi moyyiniiraabe gaara baka e gaara mbulu e gaara bode mottaadi. ²⁵ Be moyyini kadi talinhoy kanje laabudo, be wadi talinhoy koy hakkunde bibbe rumaani ben ka kombol fokiya on haa huttiti, ²⁶ talinhun kanje, biddo rumaani, talinhun kanje, biddo rumaani, haa kombol fokiya on huttiti, wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non fii golle den.

²⁷ Tawi kadi hibe moyyini Haaruuna e bibbe mun ben kaftaaneji sajiraadi gaara dane, ²⁸ e salaala sajiraado gaara dane, e cokkooji sajiraadi gaara dane, e tuuboy bagi dabboy sajiraakoy gaara dane mottaadi dewludi, ²⁹ e dattol sacciraangol gaara dane mottaadi dewludi e gaara baka e gaara mbulu e gaara bode, tawi ko neepudo sacci wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non. ³⁰ Be moyyini meetelol hormorteengol ngol bittol kanje laabudo, be nepi e ngol bittol: «Ko ko horminanaa Joomiraado on.» Be nepiri d̄un wano huunde maandinirnde nepirtee. ³¹ Be jogindiri ngol e salaala on gaara baka telen ka tiinde, wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non.

Fii Gaynitagol Golleeji Rewirdu ndun

³² Ko wano non kadi be timminiri golleeji d̄in fow fii rewirdu ndun, d̄un ko suudu fottirdu ndun. Ko nii tigi Bani-Isra'ila'en wadiri ko Joomiraado on

yamirnoo Muusaa kon fow. ³³ Onsay ɓe addani Muusaa rewirdu ndun, ɗun ko suudu bagi ndun e piiji mun ɗin fow, wano pengirde mun ɗen e tugaale mun ɗen e gaale mun ɗen e pempe mun ɗen e jodɗinirde mun ɗen, ³⁴ e ɗaro guri ga'i baali wojjinaadi, e ɗaro guri takasa, e bagi wadeteedo wirngallo* on, ³⁵ e *kankiranwal seeditoore nden e gaale mun ɗen e omborde nden, ³⁶ e taabal ngal e aalahoy maggal koy fow, e bireediije weebiteteede ɗen, ³⁷ e jodɗinirde pitilli tafiraande kanje laabudo nden e lampuuji mun gorondirdi ɗin, e aalahoy mayre koy fow e nebban ndayginirdan ɗan, ³⁸ e ittirde sadaka hoobiraande kanje nden, e nebban maandinirdan ɗan, e cuuray uurudo on, e wirngallo wonayngo ngon ka dambugal rewirdu, ³⁹ e layyorde hoobiraande sila nden, e wayaaji mun sila ɗin, e gaale mun ɗen, e aalahoy mayre koy fow e loonde nden wondude e joodorde mun nden, ⁴⁰ e cuddaaje dingiral ngal, e pempe ɗen wondude e jodɗinirde mun ɗen, e wirngallo dambugal dingiral ngal, e boggi mun ɗin e peje mun ɗen wondude e piiji gollirteedi ka rewirdu ɗin fow, ɗun ko suudu fottirdu ndun, ⁴¹ e concii sapaadi gollirteedi ka nokkuure hormorde ɗin, e concii hormorteedi fii Haaruuna *yottinoowo sadaka on e ko ɓiɓɓe makko ɓen ɓornoo fii yottingol sadaka.

⁴² Banii-Isra'iila'en wadiri ɗee golle fow wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non tigi. ⁴³ Bay Muusaa ndarii golleeji ɗin fow, o tawi ko wano Joomiraado on yamirnoo ɓe non ɓe golliri. Onsay kanko Muusaa o du'anii ɓe.

Fii no Muusaa Yamiraa fii Darnugol Rewirdu ndun

40 ¹ Onsay Joomiraado on daalani Muusaa, o wi'i: ² «Ka jalaande aranere e nder lewru aranuru ndun, a darnay rewirdu ndun, ɗun ko suudu fottirdu ndun.

³ Wadoyaa ton *kankiranwal seeditoore nden, wirniraa ngal wirngallo*. ⁴ Naadaa taabal ngal, gorindiraa ko wonata e hoore maggal kon. Naadaa jodɗinirde pitilli nden kadi, hubbinaa lampuuji mayre ɗin. ⁵ Jodɗinaa ittirde sadaka cuuray

hoobiraande kanje nden ka yeeso kankiranwal seeditoore, wadaa wirngallo ngon ka naatirgal rewirdu.

⁶ «Onsay non joddinaa layyorde sadaka sunneteedo on ka hikko dambugal rewirdu ndun, dun ko suudu fottirdu ndun. ⁷ Joddinaa kadi loonde nden hakkunde suudu fottirdu ndun e layyorde nden, loowaa nde ndiyan. ⁸ Onsay non howaa dingiral ngal haa huttita, wadaa wirngallo ka dambugal dingiral ngal. ⁹ «Yettaa kadi nebban maandinirdan dan, maandinaa rewirdu ndun e kala ko woni e mayru, horminaa ndu, kayru e kala ko woni e mayru, dun ndu wonay hormorteendu. ¹⁰ Maandinaa kadi layyorde sadaka sunneteedo on e aalahoy mayre koy fow, horminaa nden layyorde don kadi, dun layyorde nden wonay bureteende hormoreede. ¹¹ Maandinaa kadi loonde nden e joodorde mun nden, horminaa nde.

¹² «Onsay bannaa Haaruuna e bibbe mun ben ka dambugal suudu fottirdu, lootiraa be ndiyan. ¹³ Borna Haaruuna concu hormorteedi din, maandiniraa mo nebban, onsay horminaa mo, o wonanammi *yottinoowo sadaka. ¹⁴ Bannaa kadi bibbe makko ben, bornaa be kaftaaneji din. ¹⁵ Maandiniraa ben kadi wano maandinirdaa ben mabbe non, kambe kadi be wonanammi yottinoobe sadaka. Dun ngol maandinegol mabbe waday be yottinoobe sadaka haa poomaa e nder jamaanuujii din fow.» ¹⁶ Muusaa wadi ko Joomiraado on yamirnoo mo kon tigi, ko non tigi o wadiri.

Fii no Muusaa Darniri Rewirdu ndun

¹⁷ Ka jallal aranal lewru aranuru hitaande dimmere nden, rewirdu ndun darnaa. ¹⁸ Muusaa darni rewirdu ndun: o wadi joddinirde den, o darni tugaale den, o aali gaale den, o darni pempe den. ¹⁹ Onsay o wadi caaliiru e hoore rewirdu ndun, o dewti njaru rewirdu ndun hoore don. O wadiri wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non tigi.

²⁰ O yetti alluuje seeditoore nden, o tumbi ka kankiranwal. O sorni gaale den kadi ka kankiranwal, o dewti omborde nden ka kankiranwal. ²¹ Onsay o naadi non kankiranwal ngal ka nder rewirdu. Bawto dun, o wafi wirngallo ngon ko wirna kankiranwal seeditoore nden. Dun wafiri wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non.

²² Ontuma, o jodfini taabal ngal ka yeeso wirngallo ka nder suudu fottirdu telen ka sengo nano rewirdu ndun. ²³ O gorindiri don bireedijje den yeeso Joomiraado on, wano kanko Joomiraado on o yamirnoo Muusaa non.

²⁴ O jodfini jodfinirde pitilli nden ka suudu fottirdu, ka sengo jaamo rewirdu ndun, nde fewtondiri e taabal ngal. ²⁵ O hubbini lampuuji din yeeso Joomiraado on, wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non. ²⁶ O jodfini ittirde sadaka hoobiraande kanje nden ka yeeso wirngallo ka nder suudu fottirdu. ²⁷ O sunni don cuuray uurudo wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non.

²⁸ Onsay o wafi wirngallo ngon ka dambugal rewirdu ndun. ²⁹ O jodfini layyorde sadaka sunneteedo on ka hikko dambugal rewirdu ndun, dun ko suudu fottirdu ndun. O itti don *sadaka sunneteedo on e sadaka farin piyaado on, wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non. ³⁰ O jodfini loonde nden hakkunde suudu fottirdu ndun e layyorde nden, o loowi nde ndiyan fii ko salligoree. ³¹ Ko e mayre Muusaa e Haaruuna e bibbe Haaruuna ben soodotoo, be semboo. ³² Nde be naati ka suudu fottirdu woo, maa nde be badii layyorde nden woo, be salligoto wano Joomiraado on yamirnoo Muusaa non. ³³ O howi dingiral rewirdu ndun e layyorde nden haa huttiti. O wafi kadi wirngallo ka dambugal dingiral. Ko nii Muusaa timminiri golle den.

Fii no Mangural Joomiraado on Hebbiniri Rewirdu ndun

³⁴ Bawto dun duulere nden ari buumi suudu fottirdu ndun fow, mangural Joomiraado on kadi heewi rewirdu ndun. ³⁵ Tawi Muusaa waawataa naatude ka

suudu fottirdu ɓay hari duulere nden joodike e hoore mayru, awa kadi mangural Joomiraado on heewii rewirdu ndun.

³⁶E nder yaaduuji maɓɓe ɗin fow, ko tuma duulere nden imminoo ka hoore rewirdu woo, kamɓe Bani-Isra'iila'en kadi ɓe fokkita. ³⁷Yeru duulere nden immaaki, ɓe dillataano haa jande nde immii woo. ³⁸Tawi e nder jalle ɗen duulere Joomiraado on no e hoore rewirdu ndun. E nder jemma on, yiite jalba ka nder duulere. ɗun wadi e gite suudu Isra'iila* ndun e nder yaaduuji maɓɓe ɗin fow.

L'EXODE

en Langue Pular (Fouta-Jalon)

République de Guinée

© 2013 Traducteurs Pionniers de la Bible

en collaboration avec

Mission Protestante Réformée